

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

15.09.2022 kl. 10-12.30 i møterom 546.

Til stede:

Halvard Haukeland Fredriksen (leder) (a)
Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)
Erling Johannes Husabø (a)
Tarjei Ellingsen Røsvoll (b)
Maria Sandtorv Møller (c)
Victor Botnevik (d)

Forfall:

Amalie Bentzen (d)
Fredrik Bøhn (d)
Anna Victoria Fredriksen (d)

Møtet ble gjennomført med bare en studentrepresentant til stede, da det ikke i forkant av møtet var opplyst om forfall.

Sekretær: Anne Grethe Nielsen

Kontakt: studieutvalget.jurfa@uib.no

ePhorte 2022/334

Neste møte: 18. oktober 2022, kl. 09:15 i møterom 448, JUS II.

Saksliste

Sak 50/22	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Ingen merknader Dagsorden: Ingen merknader
Sak 51/22	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 01.06.2022. Godkjent på sirkulasjon 03.06.2022.
2	Fullmaktsvedtak: a) Endring av emnebeskrivelse Maritime Law Summer Programme b) Endring av litteraturliste JUS211 Familie- og arverett c) Endring av litteraturliste Maritime Bergen Law Summer Programme d) Endring av litteraturliste JUS211 Familie- og arverett (justering av sidetall) e) Godkjenning av litteraturliste JUS298-2-A Law, Regulation and Technology f) Endring av eksamensdato V-23 JUS215 Juridisk metode <i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget.jurfa@uib.no</i>
3	Orientering om vedtak fra Den sentrale klagenemnd ved UiB 2021/22
4	Orientering om årsmelding og sakssammendrag fra Felles klagenemnd 2021.
5	Orientering om søknad om oppretting av LLM-programmet «Master of Laws in EU and EEA Law»
6	Oppsummering av opptakene ved Det juridiske fakultet høsten 2022
7	Orientering om semesterstart 2022
Sak 52/22	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	Rollebeskrivelse og godtgjøring av emneansvar for obligatoriske emner på 1.-4. studieår

1. Forslag til ny rollebeskrivelse for emneansvar

I tråd med det som kommer frem i flere av høringsinnspillene til saken, anbefaler Studieutvalget at fakultetsstyret nedjusterer forventningene til at de emneansvarlige skal vareta oppgaver knyttet til administrasjon og digitalisering, herunder f.eks. registrering av litteratur i Leganto og oppsett av Lovdata. Forventningene om mer utstrakt bruk av Mitt UiB i undervisningen, herunder videoproduksjon, har ført til at emneansvarliges arbeid med MittUiB er blitt stadig mer omfattende og teknisk krevende. Bakgrunnen er fakultetets strategiplan s. 4 der det står at “[s]tudiet skal vere tufta på gode og innovative pedagogiske verkemiddel” og handlingsplan for utdanning der det b.a. at fakultetet skal være «i front» når det gjelder «digitalisering og bruk av digitale hjelpemidler i undervisningen».

Studieutvalget vil også trekke fram at fakultetets satsing på mer helhetlig emnedesign, progresjon og sammenheng mellom emner, krever særskilt arbeidsinnsats fra de emneansvarlige. Se fakultetets strategiplan s. 4 der det står at “*fakultetet skal sikre eit studium med klar indre samanheng og progresjon*” og handlingsplanen for utdanning, der det blant annet står at «*[l]ærersamarbeidet på tvers av emner er heller ikke optimalt, noe som fører til at sammenhengene i studieprogrammet ikke er så god som den burde være. Dette er en utfordring som ny studieordning søker løse.*» Denne delen av emneansvaret er etter studieutvalgets syn ikke godt nok gjenspeilet i rollebeskrivelsen av 2007 og dagens timetall. Dette gjelder både små og store emner.

Det bør tydeliggjøres bedre i rollebeskrivelsen at emneansvarlige har en viss fleksibilitet når det kommer til delegering av oppgaver. I dag delegerer en del emneansvarlige mindre arbeidsoppgaver til f.eks. vitenskapelige assistenter eller stipendiater uten at dette krever noen formell godkjenningssprosess i forkant. Det bør drøftes om det kan knyttes læringsassistenter til obligatoriske emner på ny studieordning, som under pandemien, og som nå videreføres på en del emner i kraft av prosjektet “*Bedre læring, bedre jurister*” for bl.a. å støtte opp om studentaktive undervisningsaktiviteter - også på små emner. Disse læringsassistentene vil f.eks. kunne bistå med oppgaver av mer teknisk karakter.

Dersom noen arbeidsoppgaver som f.eks. registrering i Leganto og Lovdata skal legges til studieadministrasjonen, må styret ta stilling til behovet for en styrking av administrasjonen, herunder satsning på både opplæring av medarbeidere i de konkrete arbeidsoppgaver, samt ekstra medarbeiderkapasitet. Dersom disse oppgavene også i fremtiden skal ligge hos emneansvarlige, må timetallet økes særskilt slik at det på tilsvarende måte reflekterer den reelle arbeidsinnsatsen disse oppgavene innebærer

2. Forslag til ny godskriving

Overordnet mener studieutvalget at det foreslåtte timeantall bør henge sammen med fakultetets strategiplan og den overordnede målsetting for undervisningskvalitet som settes av gjeldende Handlingsplan for utdanning. I strategiplanen for 2016-2022 står for eksempel at “[s]tudietilbudet på fakultetet skal vere på linje med dei leiande i Europa.” Timetallet må være uttrykk for et realistisk forhold mellom den arbeidsinnsatsen emneansvar derfor innebærer og fakultetets prioritering av ressurser

Fakultetsstyret bes vurdere om det bør fastsettes en egen godtgjøring for emneansvarlig første gang man har jobben på eksisterende emner, da det kommer frem i både høringsinnspillene og fra representanter i SU at jobben er særlig tidskrevende første gang den utføres.

Studieutvalget oppfordrer videre til at det foretas en ny vurdering av enkelte av de konkrete godskrivingsnøkklene som fremkommer av vedlegg 1 til saksnotatet, f.eks. forholdet mellom utarbeidelse av obligatorisk kursoppgave (som godskrives med 8 timer) og utarbeidelse av eksamensoppgaven (som godskrives med 16 timer). Oppgaven med å utarbeide obligatorisk kursoppgave er fra et pedagogisk synspunkt like viktig som eksamensoppgaven.

Fra et studiekvalitetsperspektiv mener studieutvalget at styret bør vurdere om godskrivningen av emneansvaret for obligatoriske emner kan oppjusteres, både når det gjelder grunnfradraget og tillegget per studiepoeng. Som et minimum bør tillegget per studiepoeng settes til 4.

Videre foreslås det at det opprettes en pott med undervisningstimer som de emneansvarlige kan søke til kvalitetsarbeid, for eksempel en større revisjon av det oppgavesettet som benyttes på emnet. Dette er i tråd med strategiplanen s. 3, der det står at "*[f]akultetet skal drive nyskapende grunnforskning i dei obligatoriske faga.*" og handlingsplanen for utdanning der det står at fakultetet skal «vurdere om man hvert tredje år skal få ekstra uttelling for emneansvaret for å få tid til å drive utvikling ifbm. treårsevaluering av emnet.» En slik pott vil gjøre det mulig å opprettholde den faglig-pedagogiske innsatsen som nå nedlegges i arbeidet med implementeringen av ny studieordning og prosjektet «*Bedre læring, bedre jurister*», herunder fortsatt fokus på utvikling av læringsdesign på obligatoriske emner. Potten bør disponeres av studieutvalget.

2 **SU uttaler**

Forslag til modell for engelskspråklige emner ved fakultetet.

Studieutvalget slutter seg til forslaget i saksnotatet, men oppfordrer til at fakultetsstyret diskutere følgende i sin videre behandling av saken:

- Studieutvalget slutter seg til den emneportefølje som foreslås i saksnotatet pkt. 5, men oppfordrer samtidig til at det på sikt tas stilling til antallet av valg-/spesialemer ved fakultetet, herunder om det av hensyn til økonomiske prioriteringer skal foretas en eventuell nedjustering av det samlet antall emner som tilbys.
- Godtgjøring til de emneansvarlige bør sees i sammenheng med godtgjørelse for emneansvaret ellers, herunder om det kan være behov for en oppjustering slik det er foreslått for obligatoriske emner på 1.-4. studieår i SU-sak 52/22-1.
- Til spørsmålet om hvorvidt JUS290-2-A Comparing Legan Cultures, JUS286-2-A Constitution and Politics samt European Human Rights II skal tilbys på både bachelor- og masternivå med henblikk på at emnene kan inngå i det kommende LLM-programmet i EU og EØS-rett ved fakultet, oppfordrer studieutvalget til at det undersøkes hvorvidt det er mulig å åpne for at LLM-studenter ved fakultetet kan ta et spesialemerne på bachelornivå. Dersom dette er mulig, ser studieutvalget ikke noen grunn til at disse emner opprettes som mastervariant.
- Det foreslås konkret at pkt. 1 i vedtaksforslaget endres til følgende formulering:

Engelskspråklige emner ved fakultetet skal som hovedregel finnes i to varianter med ulike emnekoder: Den ene versjonen av emnet skal ha læringsutbyttebeskrivelse ihht. bachelornivået i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og den andre versjonen av emnet skal ha læringsutbyttebeskrivelse ihht. masternivå i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

<u>3</u> SU uttaler	Rammer for LLM-program ved fakultetet Studieutvalget slutter seg til rammene for LLM-program samt forslaget til vedtak som beskrevet i saksnotatet.
<u>4</u> SU uttaler	Studieplan for Master of Laws (LL.M.) in EU and EEA Law Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å vedta studieplanen for Master of Laws (LL.M.) in EU and EEA Law.
<u>5</u> SU uttaler	Opprettelse av nytt engelskspråklig masteroppgaveemne: Master's thesis Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å opprette masteroppgaveemnet Master's thesis som er beskrevet i vedlagte emnebeskrivelse, med virkning fra samme semester som LLM-programmet Master of Laws in EU and EEA Law tilbys for første gang.
<u>6</u> SU uttaler	Opprettelse av nytt engelskspråklig spesialeemne: EU and EEA Institutional Law and Policymaking Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å opprette spesialeemnet EU and EEA Institutional Law and Policymaking som er beskrevet i vedlagte emnebeskrivelse, med virkning fra samme semester som LLM-programmet Master of Laws in EU and EEA Law tilbys for første gang.

Vedtakssaker

<u>Sak 53/22</u> Vedtak	Emneansvarlig i JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law Forsker Linda Midtun trer inn som med-emneansvarlig for JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law, sammen med postdoktor Kristian Strømsnes, fra og med høstsemesteret 2022.
<u>Sak 54/22</u> Vedtak	Emneansvarlig i JUS254-2-A Politirett Førsteamanuensis II John Reidar Nilsen overtar emneansvaret fra professor Asbjørn Strandbakken i JUS254-2-A Politirett fra dags dato.
<u>Sak 55/22</u> Vedtak	Praksis for utvidet tid på masteroppgave <ol style="list-style-type: none">1. Studieutvalget stiller seg bak forslaget til fremtidig praksis for utvidet innleveringsfrist på JUS399 Masteroppgåve som beskrevet i saksnotatet punkt 3.2. Emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgåve endres slik at det under «<i>Frister for påmelding, bekreftelse og innlevering med mer</i>» tilføyes:

«Innleveringsfristen er absolutt og fakultetet innvilger ikke individuell innleveringsfrist. Dersom oppgaven ikke er levert innen innleveringsfristen, må oppgaven leveres innen innleveringsfristen påfølgende semester.»

3. Praksis som beskrevet i vedtaket her skal også gjelde for engelskspråklig masteroppgaveemne: Master's thesis (sak 52/22-5) når emnet blir opprettet.

Sak 56/22

Vedtak

Endring av emnebeskrivelsen JUS 276-2-B European Human Rights

Emnebeskrivelsen i JUS276-2-B European Human Rights endres til:

Studiepoengsreduksjon

Combined with JUS135 og JUS221, this course will not give any credits.

Sak 57/22

Vedtak

Emneansvarlig JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law

Fra og med høstsemesteret 2022 overtar førsteamanuensis Liliia Oprysk emneansvaret i JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law fra Professor P. Bernt Hugenholtz.

Sak 58/22

Vedtak

Endring av emnebeskrivelsen i JUS399 Masteroppgave

I emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgave endres følgende:

1. *«Språk» i emnebeskrivelsen endres fra: «Norsk» til «Norsk, engelsk».*
2. *Under «Arbeids og undervisningsformer» tilføyes: «Undervisningen gis på norsk.»*
3. *Under «vurderingsformer» under punktet «Innlevering» tilføyes: «Masteroppgaven kan skrives på norsk eller engelsk.»*

Eventuelt

Ingen saker til eventuelt.

Halvard Haukeland Fredriksen

Leder

Anne Grethe Nielsen

Sekretær

Orientering om vedtak fra Den sentrale klagenemnd ved UiB 2021/22

Alle vedtak kan hentes [her](#). Lenken er tilgjengelig til 22.09.2022.

Sak 95/21: Mistanke om fusk – JUS123 (2021/9003)

Klagenemndas vedtak:

1. X (studentnummer Y) sin eksamensbesvarelse i emnet JUS123, våren 2021 ved Universitetet i Bergen, annulleres.
2. utestenges fra Universitetet i Bergen og fra eksamen ved andre institusjoner under universitets- og høyskoleloven, i to (2) semester, høstsemesteret 2021 og vårsemesteret 2022: fra og med 24. september 2021 til og med 30. juni 2022.
3. Begrunnelsen for vedtaket i punkt 1 og 2 er at anses for å ha fusket grovt uaktsomt under gjennomføring av JUS123. Utfyllende begrunnelse fremgår ovenfor.
4. Vedtaket i punkt 1 og 2 har hjemmel i universitets- og høyskolelovens § 4-7 (1) b når det gjelder annullering, og i § 4-8 (3), jf. § 4-7 (1) b når det gjelder utestenging.
5. Informasjon om vedtaket i punkt 2 vil bli sendt til registrering i det nasjonale registeret RUST (Register for utestengte studenter), der informasjonen vil være lagret inntil utestengingsperioden er over.

Sak 96/21: Klage på vedtak om innpass av tidligere avlagte eksamener (2021/12436)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner enstemmig at denne ikke fører frem.

Nemnda viser til at Det juridiske fakultet her har foretatt en faglig vurdering av at klagers 20 år gamle eksamener ikke lenger kan anses som tilsvarende i innhold og dybde. Nemnda er tilbakeholden med å overprøve fagmiljøets skjønn, og støtter for øvrig fakultetets vurdering av at de ved utstedelse av vitnemål må kunne stå inne for at vedkommende har de kunnskaper, ferdigheter kompetanse som gjør han kvalifisert – per nå.

Når det gjelder unntaksregelen i § 5-5, vil nemnda bemerke at dette er en svært snever unntaksregel. Nemnda legger til grunn at adgangen til å gi slik godkjenning, som utgangspunkt, blir mindre desto lengre forbi 10-årsregelen man kommer. En periode på 20 år er i dette perspektiv svært lang tid. Nemnda finner ikke at det er grunnlag for å anvende unntaksregelen i denne saken, og støtter derfor fakultetets vurdering.

Konklusjon Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjørseter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold

Sak 98/21 Klage på vedtak om direkte opptak (2021/10247)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner enstemmig at denne ikke fører frem. En samlet nemnd pekte i denne saken på at det faktum at Det juridiske fakultet ikke har en eksisterende ordning for direkte opptak, ikke er noe klagenemnda kan overprøve. Nemnda finner for øvrig at disse opptaksvurderingene ikke er å anse som faglige feil, og støtter fakultetets vurdering av at de, i

henhold til gjeldende regelverk, ikke har plikt til å realitetsbehandle denne typen direkte søknader. Dette selv om de har nødvendig *kompetanse* til å realitetsbehandle dem.

Nemnda finner også at fakultetets saksbehandling har vært forsvarlig, og det foreligger ingen opplysninger som tilsier at det knytter seg formelle saksbehandlingsfeil til vedtaket. Når det gjelder henvendelsene klager har rettet til UiBs opptakskontor, vil nemnda kort bemerke at den ikke behandler saker som skal til Samordna opptaks Nasjonale klagenemnd.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjøsæter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold

Sak 122/21: Klage på formelle feil – JUS397 (2021/12742)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har kompetanse til å avgjøre klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 5-2 femte ledd. Denne bestemmelsen gir adgang til å klage på blant annet oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensur.

Lovens vilkår for å gjennomføre ny vurdering, samt å annullere den gamle, er at «det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne», jf. uhl. § 5-2 fjerde ledd. Dersom vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt «kan» nemnda bestemme at det skal foretas ny sensurering eller avholdes ny eksamen. Inhabilitet hos sensor, jf. fvl. § 6, vil være å anse som en slik formell feil.

Nemnda har vurdert klagen og mener at sensor Bryde er å anse som inhabil, jf. fvl. § 6 annet ledd, med henvisning til følgende begrunnelse:

Nemnda ønsker innledningsvis å understreke viktigheten av å ha en upartisk sensor, samtidig som at man ser behovet for en sensor med tilstrekkelig fagkompetanse. Nemnda mener det skal mye til for å kjenne en sensor inhabil fordi vedkommende har kunnskap om og befatning med det aktuelle temaet, særlig hvor det er to sensorer som har vurdert avhandlingen. I foreliggende sak redegjør X utførlig for sensor sin tilknytning og rolle i arbeidet med å utvikle, administrere og håndheve trafikklyssystemets saks-behandlingsregler. Sensor skriver selv at han er en bidragsyter, og imøtegår i liten grad studentens anførsler utover dette. Når anførslene ikke imøtegår, finner nemnda at studentens forklaring av sensor sin rolle, med vedlagt dokumentasjon, må legges til grunn. Bryde har argumenter for at han ikke skal anses som inhabil. Nemnda finner likevel at hans nære tilknytning til trafikklyssystemet, som er temaet for kritikk i klagers masteroppgave, er å anse som et særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten ved hans upartiskhet. Videre anser nemnda at hensynet til at studentene, som må kunne være helt trygg på at de kan være kritiske i sitt arbeid, skal veie tungt.

Nemnda finner etter dette at det foreligger formell feil ved gjennomføringen av sensuren, og at det er rimelig å anta at dette er forhold som kan ha hatt betydning for bedømmelsen av klagers masteroppgave. Nemnda er etter dette kommet til at klager skal gis medhold i sin klage og at det skal foretas ny sensurering.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson og Aleksander Gjørseter, har gjort slik enstemmig **vedtak**:

X (studentnummer Y kandidatnummer Z) gis medhold i sin klage, slik at hans masteroppgave med tittelen «xx», emnekode JUS397, må sensureres på nytt.

Sak 126/21: Klage på formelle feil – JUS399 (2021/14282)

Klagenemndas avgjørelse

Karakterfastsetting ved ny sensur kan ikke påklages, jf. uhl. § 5-3 syvende ledd. Nemnda har imidlertid kompetanse til å avgjøre klager over formelle feil ved eksamen, jf. uhl. § 5-2 femte ledd. Denne bestemmelsen gir adgang til å klage på blant annet oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av sensur.

Lovens vilkår for å gjennomføre ny vurdering, samt å annullere den gamle, er at «det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne», jf. uhl. § 5-2 fjerde ledd. Dersom vilkårene i denne bestemmelsen er oppfylt «kan» nemnda bestemme at det skal foretas ny sensurering eller avholdes ny eksamen.

Nemnda har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. I henhold til uhl. § 5-3 nr. 4 skal ikke sensorene ved ny sensur få opprinnelig karakter, sensors begrunnelse for denne eller studentens begrunnelse for klagen. Nemnda oppfatter at studenten er uenig i regelverket rundt klageordningen og at han mener karakternedsettelsen er å anse som vilkårlig. Karakterfastsettelse er en faglig vurdering, som nemnda ikke kan overprøve, og nemnda må for øvrig forholde seg til gjeldende regelverk. Nemnda kan, ut fra dette, ikke se at det foreligger noen formelle feil ved gjennomføring av sensuren og at klager derfor ikke gis medhold i sin klage.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Ivar Stefansson og Aleksander Gjørseter, har gjort slik enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold

Sak 129/21: Klage på vedtak om tap av studierett – JUS (2021/13269)

Klagenemnda si avgjerd

Den sentrale klagenemnd har vurdert klaga, og finn einstemmig at denne ikkje fører fram. Ei samla nemnd peika i denne saken på at det faktum at Det juridiske fakultet ved fleire høve har strukke seg langt for å gje klagar moglegheit til å oppretthalde progresjon i studiet både ved å fastsetje ny utdanningsplan, forlenge studierett og gje høve til å ta eksamen for fjerde gong. Nemnda støttar fakultetet si vurdering med omsyn til gjeldande regelverk. Nemnda finn også fakultetet si sakshandsaming som forsvarleg og at det ikkje ligge føre opplysningar som skulle tilsei at det er knytt formelle sakshandsamingsfeil til vedtaket.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saka her har bestått av Beate Blom, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjørseter, har gjort slikt samrøystes **vedtak**:

Klagar vert ikkje gitt medhald

Sak 139/21: Klage – manglende eksamensrett JUS211 (2021/17474)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene samt gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feilvurderinger i saken her, og legger fakultetets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse. Nemnda viser særskilt til at regelverket er klart og at fakultetet har gjort vurderinger i tråd med gjeldende eksamensregelverk ved Det juridiske fakultet. Nemnda vil også peke på at hensynet til likebehandling av studentene tilsier at terskelen for å gjøre unntak bør være høy.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjøsæter, har gjort slikt **enstemmig vedtak**

Klager gis ikke medhold

Sak 11/22: Klage på manglende eksamensrett JUS212 (2021/20483)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og et flertall av nemndas medlemmer fant at denne skulle føre frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene samt gjeldende regelverk tok nemnda utgangspunkt i at kursoppgaven rent faktisk var ferdigskrevet innen gjeldende fristen, det vises her til dokumentasjon fremlagt av klager.

Mindretallet, bestående av medlemmene Gjøsæter og Baarholm, kunne ikke se at det forelå vektige grunner til å avvike fra fakultetets praksis i saken her, og framholdt dermed at fakultetets vurderinger måtte legges til grunn for nemndas vedtak i saken. Mindretallet viste særskilt til at regelverket er klart og nemnda ikke burde overprøve fakultetet i denne saken av hensyn til likebehandling mellom studentene. Mindretallet la også vekt på at klager hadde omtrent 18 timer fra ferdigskrevet oppgave til innleveringsfristen løp ut, noe som gav ham tilstrekkelig med tid til å dobbeltsjekke at korrekt fil var lastet opp.

Nemndas flertall, bestående av medlemmene Haldorsen, Stefansson og Skoglund, kom under sterk tvil til at klager måtte få medhold. Flertallet viste til at det for det første var helt åpenbart at studenten hadde skrevet oppgaven innenfor gjeldende frist, og videre at konsekvensene for denne studenten i denne saken står i et sterkt misforhold til fakultetets eventuelle ulemper med å godkjenne innleveringen. Klager gis etter dette medhold. Dette betyr at kursgjennomføringen i JUS212 er å anse som godkjent, og at klager har krav på at en eventuell eksamensbesvarelse blir sendt til sensur.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i saken her har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjøsæter, har gjort slikt **vedtak**

Klager gis medhold

Sak 15/22: Mistanke om fusk - JUS241 - ordgrense (2021/19858)

Klagenemndas avgjørelse

Nemda har kommet frem til at saken legges bort. I det følgende gir nemda sin begrunnelse for vedtaket. Reglene om fusk med tilhørende reaksjonsmuligheter fremgår av universitets- og høyskoleloven §§ 4-7 og 4-8:

§ 4-7. Annullering av eksamen eller prøve

(1) Styret selv eller institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, kan annullere eksamen eller prøve eller godkjenning av kurs hvis kandidaten

[...]

forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i

b) forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføring av vedkommende kurs.

(3) Vedtak om annullering etter første og annet ledd kan påklages til departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. § 5-1 sjuende ledd.

(4) Adgangen til annullering foreldes ikke.

[...]

§ 4-8. Utestenging og bortvisning

[...]

(3) En kandidat som har opptrådt slik som beskrevet i § 4-7 første eller annet ledd, eller forsettlig har medvirket til dette, kan ved vedtak av institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år. Slik adgang til utestenging gjelder ikke for stipendiater ansatt ved institusjonen doktorgraden avlegges ved.

(4) Vedtak om bortvisning eller utestenging treffes med minst to tredels flertall. Vedtak om slik reaksjon kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven. Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. § 5-1 sjuende ledd, er klageinstans.

(5) Kandidaten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson fra sak om bortvisning eller utestenging er reist, eventuelt fra skriftlig advarsel etter første ledd er gitt. Utgiftene til dette dekkes av institusjonen, etter sats fastsatt etter forskrift om salær fra det offentlige til advokater mv. 3. desember 1997 nr. 1441 Finner styret selv eller institusjonens klagenemnd, jf. § 5-1, at det er brukt lengre tid enn hva som er rimelig og nødvendig, kan salæret settes ned. Vedtak om salærnedsettelse kan påklages til departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. § 5-1 syvende ledd.

Universitets- og høyskoleloven, som gjengitt over, har ingen definisjon av fusk, men sier bare at det kan reageres med annullering og eventuelt utestenging når en student «har fusket... under gjennomføring av vedkommende kurs», jf. § 4-7 (1) bokstav b. I en sak som gjaldt eksamensfusk ved Universitetet i Bergen, konstanterte Høyesterett at «slik regelverket er bygget opp, synes det tilstrekkelig å konstantere fusk at kandidaten har brutt de handlingspliktene som følger av reglene», jf. Rt. 2015 s. 995 avsnitt 36. Dommeren viser deretter til den dagjeldende studieforskriften ved UiB, fulgt av de utfyllende reglene i fakultetet til denne.

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 4-1 nr. 2 sier at «i oppgaver med ordgrense, skal antall ord oppgis på besvarelsen. Feilaktig angitt antall ord kan bli å vurdere som forsøk på juks».

Nemnda konstaterte innledningsvis at det objektivt sett foreligger fusk i det studenten rent faktisk har oppgitt feilaktig antall ord i klar strid med føringene for eksamen og fakultetets utfyllende regler.

Når det gjaldt skyldkravet, forsett eller grov uaktsomhet, viste nemnda til at en students alminnelige handlingsplikter sammenholdt med informasjonen inntatt på eksamenens første side, innebærer et markert og tydelig krav til studentens aktsomhet under eksamensgjennomføringen.

Nemndas mindretall, Haldorsen og Gjøsæter, la med henvisning til denne normen til grunn at studenten hadde utvist grov uaktsomhet. Det ble vist til at plikten til å oppgi korrekt antall ord er et absolutt og helt sentralt krav, og at dette var et krav som hun var klar over fra eksamen startet.

Nemndas flertall, Stefansson, Skoglund og Baarholm kom under noe tvil til at studenten i denne saken ikke hadde opptrådt grovt uaktsomt. Det ble av flertallet lagt vekt på at det hefter usikkerhet til om at det ble gitt beskjed om at det var 15 minutter igjen av eksamen. Flertallet pekte her på at fakultetet har ikke korrigert studentens påstand om at dette ikke ble informert om. Videre viste flertallet til at eksamen ble levert med - for studenten - delvis ukjent programvare og at studenten tok kontakt og opplyste om feilen samme dag. Nemnda konkluderte etter dette med at saken må legges bort, da det ikke er sannsynliggjort at student handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, slik loven krever.

Konklusjon Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjøsæter, har gjort slik enstemmig **vedtak**:

Saken legges bort.

Sak 39/22: Klage på vedtak om avvising av klage (22/4133)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feilvurderinger i denne saken, og legger Det juridiske fakultet sine vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse. Nemnda fant ikke at studieplan for 2022 kan regnes som et enkeltvedtak fattet av Det juridiske fakultet for en avgrenset gruppe personer jf. fvl. § 2 bokstav a og b, og konkluderte med at den opprinnelige klagen derfor ble avvist i tråd med gjeldende regelverk.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson og Aleksander Gjøsæter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold.

Sak 40/22: Klage på formell feil JUS241 (22/3707)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klage, fakultetets vurderinger av saksforhold og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger formelle feil eller at sensorveiledning er beheftet med feil. Nemnda la vekt på at

forbehold om mulighet for feiltolking er redegjort for av emneansvarlig, og at informasjon i sensorveiledningen ikke oppfattes som motstridende. Nemnda vurderte at sensorveiledning var tilstrekkelig utarbeidet, og viker tilbake for å overprøve faglige vurderinger.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson og Aleksander Gjørseter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold

Sak 42/22: Klage på formelle feil ved klagesensur JUS122 (22/2942)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger formelle feil i denne saken, og legger fakultetets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse. Den skjønnsmessige sensorvurderingen av eksamensbesvarelsen kan ikke påklages som en formell feil, og nemnda legger til grunn at eksamen er vurdert flere ganger. En formell feil i denne saken kunne vært inhabilitet, teknisk feil, at vurdering ble gjort av bare en sensor eller lignende. Nemnda viker tilbake for å overprøve sensors skjønnsmessige vurdering og finner ikke holdepunkt for formelle feil.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson og Aleksander Gjørseter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold.

Sak 43/22: Trekk av klage på karakter JUS241 (22/5436)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feilvurderinger i denne saken, og legger fakultetets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse.

Nemnda viser til at det gikk over en uke fra studenten sendte inn melding om trekk av klage, uten at hun mottok bekreftelse. Nemnda anser det som åpenbart at «post@fakultetet» ikke er en gyldig epost-adresse. Studenten har selv ansvar for å sannsynliggjøre at trekk av klage på karakter ble sendt til rett tid før kunngjøring av klagesensur. Nemnda finner at studenten ikke har sannsynliggjør dette i tilstrekkelig grad.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Morten D. Haldorsen, Rannveig Øvrevik Skoglund, Ivar Stefansson og Aleksander Gjørseter, har gjort slikt enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold

Sak 65/22: Klage på vedtak om manglende eksamensrett (2022/5996)

Klagenemndas avgjørelse

Den sentrale klagenemnd har vurdert klagen, og finner at denne ikke fører frem. Etter å ha gjennomgått klagen, fakultetet sine vurderinger av saksforholdene og gjeldende regelverk kan ikke nemnda se at det foreligger noen feilvurderinger i denne saken, og legger Det juridiske fakultets vurderinger til grunn for sin egen avgjørelse. Nemnda vektla at studenten rammes av en tydelig regel, og finner ikke grunn til å omgjøre vedtaket.

Konklusjon

Den sentrale klagenemnd, som i denne saken har bestått av Beate Blom, Ivar Stefansson, Martine Jordana Baarholm og Aleksander Gjørseter, har gjort slik enstemmig **vedtak**:

Klager gis ikke medhold.

[Tilbake til saklisten.](#)

Orientering om søknad om oppretting av LLM-programmet Master of Laws in EU and EEA Law

Som studieutvalget ble orientert om i sak 10/21-1 mottok dekanatet vinteren 2020/2021 et notat fra Forskergruppen for europarett (den gang forskergruppen for EU-/EØS-, konkurranse- og markedsrett) om mulig opprettelse av LLM i EØS-rett. Studieutvalget uttalte: «SU mener at utkastet kan gi et godt grunnlag for en fremtidig LLM. Hvis opprettelse av en LLM i EU/EØS-rett kan komme til foretrengsel for andre mulige LLM-grader ved fakultetet, bør det være en åpen prosess der også andre fagmiljøer kan komme med sine forslag til LLM-grader. I den videre prosessen er det viktig at det blir klart hva fakultetet ønsker med å eventuelt opprette en LLM.»

Etter at Studieutvalget første gang ble orientert om en eventuell LLM ved fakultetet, har arbeidet fortsatt, blant annet med en invitasjon via fakultetsnytt med oppfordring til andre fagmiljø om å ta kontakt med studiedekanen dersom de hadde tanker om mulige LLM-program de kunne ønske å få opprettet. Studieutvalgets innspill om en åpen prosess der også andre fagmiljøer kunne komme med sine forslag til LLM-grader, er dermed tatt til følge. Tre andre fagmiljø meldte sin interesse, men med ideer som var langt mindre utviklet enn ideen fra forskergruppen for europarett. Dekanen vurderte derfor i samråd med forslagstillerne at det ville være for tidlig å søke om å opprette LLM-program innenfor disse fagområdene nå.¹

I sak 75/21 til fakultetsstyret fikk fakultetsstyret en orientering om prosess med å utvikle LLM-program ved fakultetet og hva som ville måtte utredes som del av prosessen frem mot å opprette et LLM-program med utgangspunkt i idéskissen fra forskergruppen for europarett. Fakultetsstyret ga ved behandling av sak 75/21 den 26. oktober 2021 sin støtte til at det ble arbeidet videre med planen om etablering av LLM-program ved fakultetet med sikte på å levere søknad høsten 2022 og studiestart høsten 2023. Planer om oppretting av programmet ble meldt inn via fakultetets studiekvalitetsmelding våren 2022.² Søknaden er arbeidet fram av sentrale personer i forskergruppen for europarett, med støtte fra administrasjonen og i dialog med fakultetsledelsen. Søknaden ble oversendt UiBs studiekvalitetskomité ved søknadsfristen for oppretting av nye studieprogram 31. august 2022, og alle detaljer om programmet kan leses av søknaden som ligger ved.

Etter at den sentrale studiekvalitetskomitéen har vurdert søknaden er det UiBs utdanningsutvalg som gir eventuell anbefaling om oppretting av studieprogrammet. Universitetsstyret vedtar eventuell oppretting av studieprogrammet på universitetsstyremøtet i november. Dersom universitetsstyret vedtar at programmet skal opprettes, er tidligste mulige tidspunkt for oppstart av programmet høstsemesteret 2023.

Søknaden i sin helhet, slik den er oversendt UiBs studiekvalitetskomité, legges med dette frem for Studieutvalget til orientering.

Vedlegg: Søknad om oppretting av masterprogram i EU og EØS-rett med vedlegg, samt fakultetets oversendelsesbrev.

Alle vedlegg er tilgjengelig [her](#).

[Tilbake til sakslisten.](#)

¹ Se sak 75/21 til fakultetsstyret 26.10.2021.

² Se sak 21/22-1 til Studieutvalget 26.04.2022

Oppsummering av opptakene ved Det juridiske fakultet høsten 2022

Fra studieseksjonen v/CHO/INGVSTR/KARE/MAFR/MAHEL

Det har blitt gjennomført fem opptak til fakultetet høsten 2022. To av disse er delegert til henholdsvis Samordna opptak og sentralt opptakskontor ved UiB:

- Opptak til femårig masterprogram i rettsvitenskap
- Opptak til toårig masterprogram i rettsvitenskap

Fakultetet fastsetter opptaksrammer og tilbudstall ved disse opptakene, samt tar imot og saksbehandler godskrivingsøknader fra disse studentene.

Ved fakultetet lokalt har det blitt gjennomført tre opptak:

- Opptak til spesialemer
- Opptak til poststudierett
- Opptak av internasjonale avtalestudenter (i samarbeid med Studieavdelingen)

MAJUR - Opptak til femårig masterprogram i rettsvitenskap via Samordna opptak og godskrivning

Fakultetets måltall for opptaket høsten 2022 er 384 studieplasser, mot 390 de to siste årene. Universitetsstyret vedtok i sak 7/22 kutt i antall studieplasser fra studieåret 2022/2023 som følge av at flere av «korona-studieplassene» opprettet i revidert nasjonalbudsjett i 2020 ble inndratt av regjeringen og omfordelt til andre utdanningsområder. Det juridiske fakultet fikk inndratt 9 studieplasser med 4-årig finansiering. Dekanen vedtok at fakultetets kutt skulle fordeles til 6 plasser på femårig masterprogram og 3 plasser på toårig masterprogram.

Fakultetsstyret vedtok i sak 50/19 at det skulle gis tilbud til ca. 650 søkere. Dette var utgangspunktet for tilbudene som gikk ut både i 2021 og i 2020. I 2021 endte vi med færre møtte studenter enn ønsket (422), og tilbudstallet ble derfor satt til 680 for 2022.

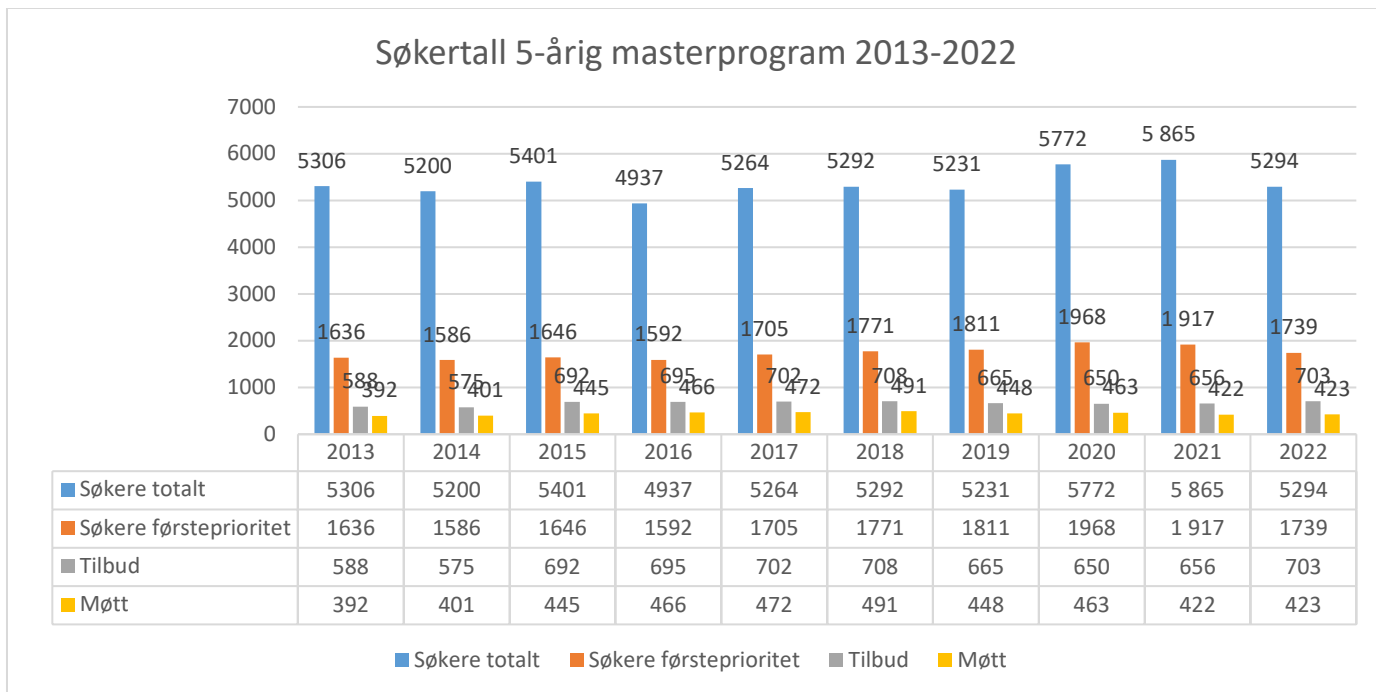
I 2022 endte det endelige tilbudstallet på 703, mot 656 i 2021 og 650 i 2020. Av disse 703 tilbudene var det 519 som takket ja til studieplass, mot 485 i 2021 (2020: 522, 2019: 508). Per 1. september er det 423 som har semesterregistrert seg for høstsemesteret 2022, mot 422 i 2021 (2020: 463, 2019: 448).

I tillegg er det 69 som har fått innvilget utsatt studiestart, noe som er svært høyt tall. I 2021 var det 44 som fikk innvilget utsatt studiestart grunnet førstegangstjeneste eller andre tvingende velferdsgrunner (2020: 36, 2019: 44, 2018: 27).

Per 7.9.2022 er det 345 aktive studenter i arbeidsgrupper i JUS211 Familie- og arverett (mot 332 i 2021), mens det er 373 studenter som er vurderingsmeldt.

Tallene over viser hvor vanskelig det er å forskuttere hvordan søkerne vil opptre, spesielt sett i sammenheng med antallet av møtte studenter som søker om godkjenning av ekstern juridisk utdanning (se kapittel om godkjenning av ekstern utdanning nedenfor).

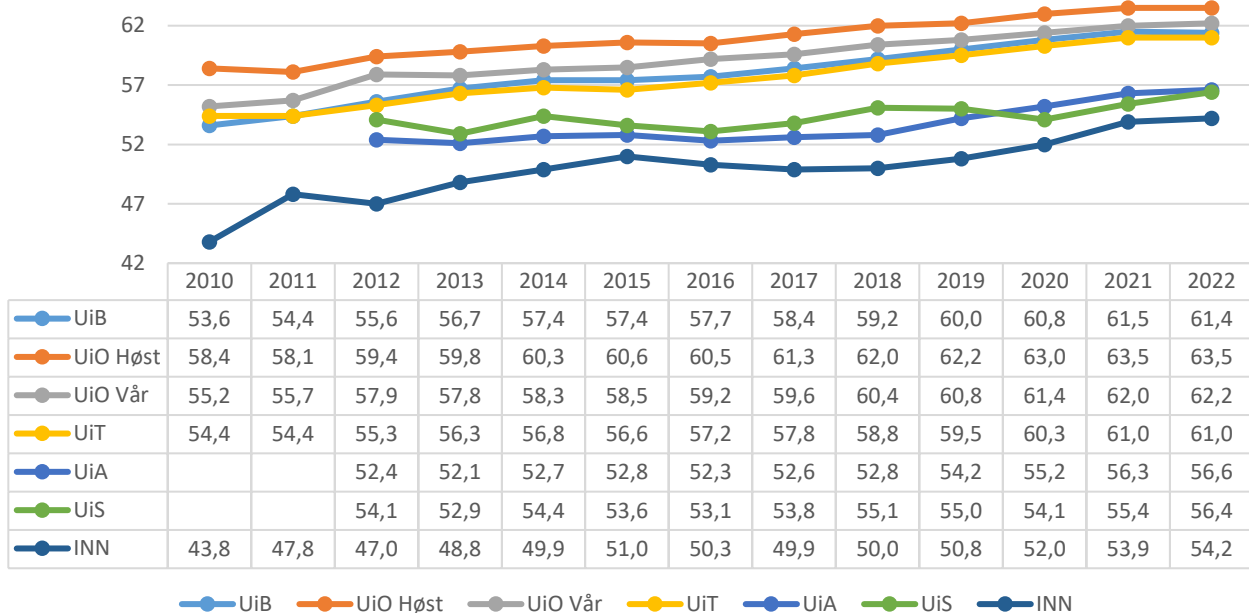
Tabellen nedenfor viser søkertallene fra årets opptak til det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap via Samordna opptak (NOM-opptaket) sammenliknet med 2013 - 2021.

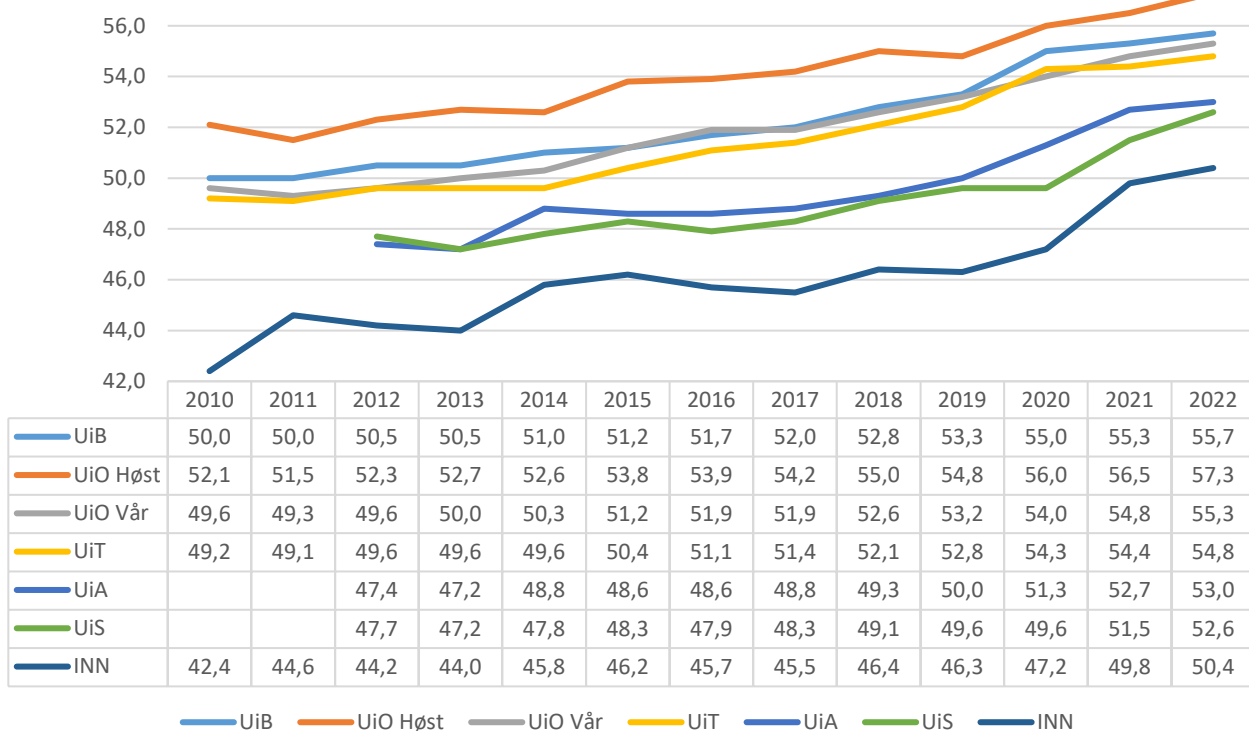
Søkertallene i 2022 er tilbake omtrent der vi var før covid-19-pandemien. Det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiB er fortsatt Norges tredje mest populære studium i antall førsteprioritetssøkere.

Oversikt over poenggrensene til opptaket gjennom Samordna Opptak fra 2010 og frem til i dag for 5-årig master i rettsvitenskap og for bachelor i jus/rettsvitenskap ved UiA, UiS og INN følger nedenfor fordelt på ordinær kvote og førstegangsvitnemålskvote.

Poenggrense ordinær kvote 2010 - 22

Poenggrense førstegangsvitnemål 2010 - 22

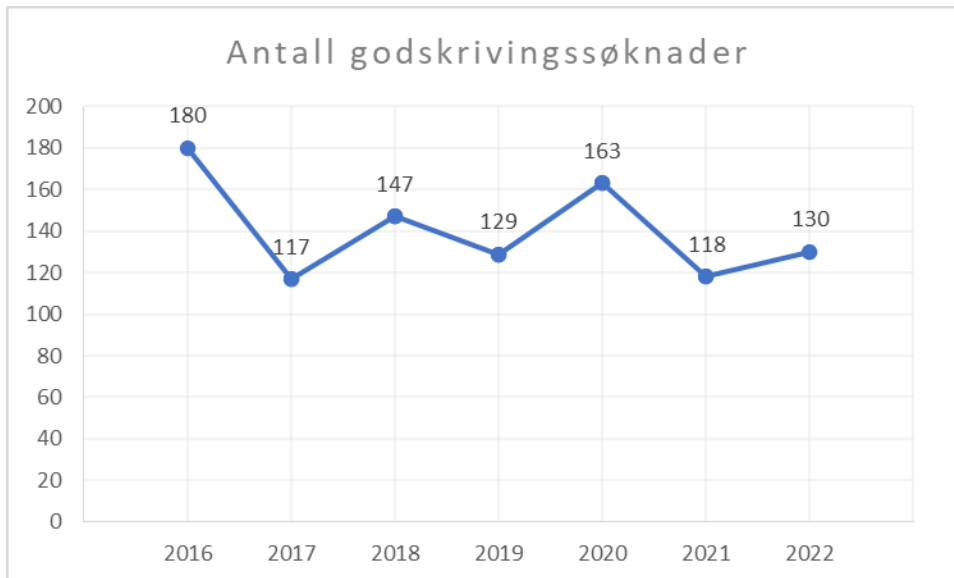

Godkjenning

Antallet studenter med opptak via Samordna opptak som søker godskrivning av ekstern utdanning har økt sammenliknet med 2021. I år mottok vi 130 søknader, mot 118 i fjor.

Studentene som søker om godskriving av ekstern utdanning, har tidligere bestått bachelor/tilnærmet bachelor 69 stk., juridiske emner 31 stk. og ex.phil 30 stk.

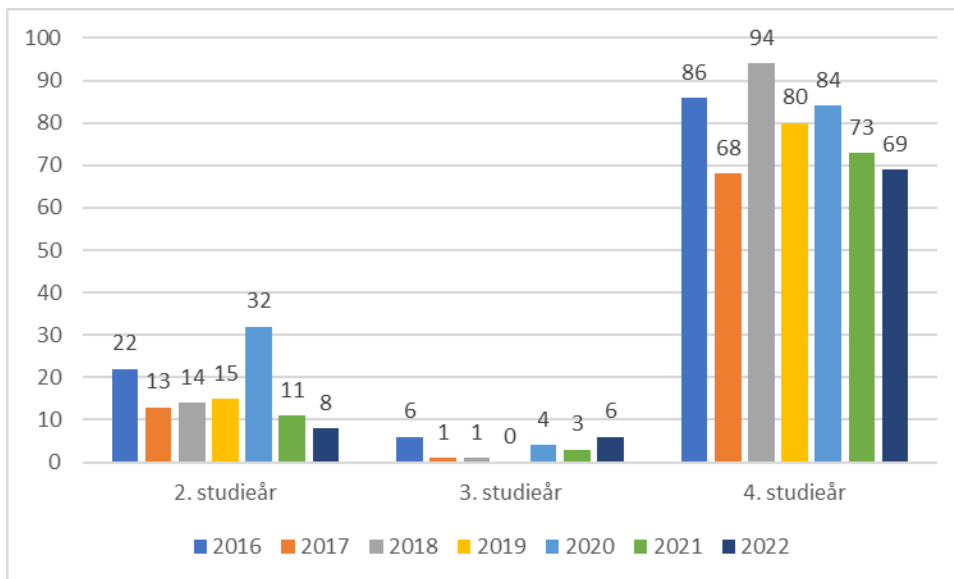
I hovedsak ble alle søknader som ble levert innen fristen ferdigbehandlet i løpet av uke 31, slik at studentene kunne plasseres i mottaksgrupper etter hvilke emner de skal ta høsten 2022. De var plassert på riktig studieår og ble plassert i grupper på de emnene de startet opp med.

Også i år fikk studentene tilsendt et skjema i tilbuds-eposten fra UiB som alle nye studenter måtte fylle ut. Gjennom dette skjemaet søkte studentene også om godkjenning av ekstern utdanning. De fleste søkte innen fristen, men vi mottok også noen søknader via "reserveskjemaet" som ble laget for de som ikke svarte innen den opprinnelige fristen.

Fakultetet vil fortsette å forbedre regelverket for godkjenning, og rutiner for å oppdatere regelverket når de andre utdanningsinstitusjonene gjør endringer i sine studieprogram. I forbindelse med innføring av ny studieordning var vi forberedt på "standard" søknader, og fant løsninger på de mer spesielle sakene fortløpende. Til tross for gode forberedelser vil det oppstå problemstillinger vi ikke har tatt høyde for på forhånd, men også disse mer kompliserte sakene ble løst på en god måte i tide til studiestart.

Tabellen under viser antall godskrivingsvedtak fordelt på studieår i 2016-2022.

Én student som søkte om godskriving, begynte direkte på 5. studieår.

MAJUR-2 - Opptak til toårig masterprogram

Høsten 2022 tilbyr fakultetet 42 studieplasser på det toårige masterprogrammet, mot 45 i 2021 (se kapitlet om MAJUR for redegjørelse for årsaken). På grunn av at to studenter hadde nøyaktig samme resultat i vitnemålet sitt, ble det i hovedopptaket innvilget opptak til 43 studenter høsten 2022 samt at alle nei-svar har blitt supplert fortløpende.

Studieplassene fordeler seg slik mellom kandidater fra de tre institusjonene i 2022:

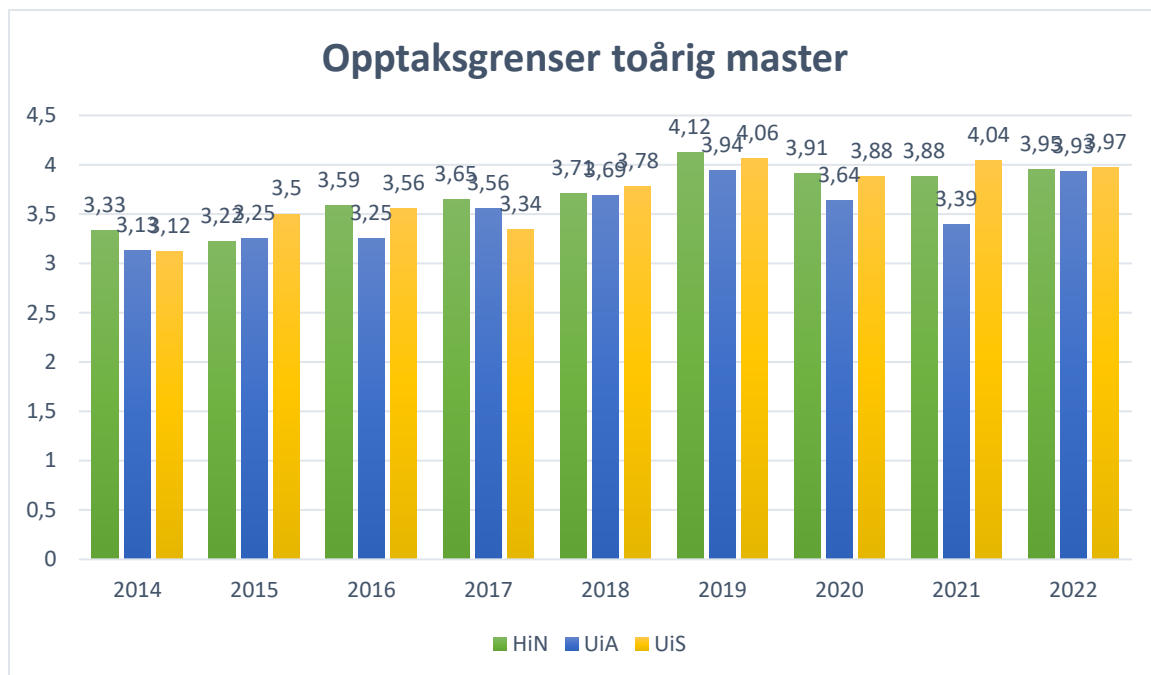
UiA: 12

UiS: 9

HiN: 22

Vi mottok 244 søknader til toårig master i år. Av disse var 200 kvalifiserte for opptak (I 2021 var det 229 søkere hvor 174 var kvalifisert for opptak). 42 av søkerne fikk opptak gjennom Samordna opptak (NOM), mot 39 i 2021.

Siden vi begynte med opptak til toårig master i 2014 har opptaksgrensene fordelt seg slik:

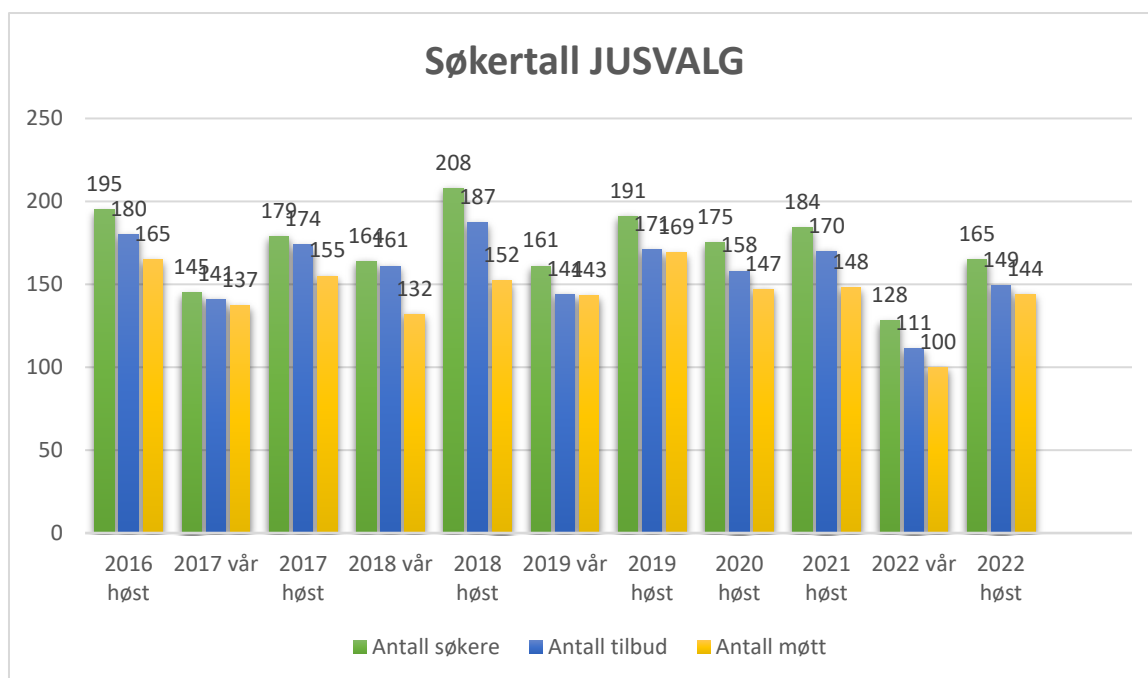
Av de 42 som takket ja er det totalt 41 studenter som har semesterregistrert seg for høsten 2022. En student har fått inndratt sin studierett grunnet manglende semesterregistrering.

JUSVALG – Opptak til spesiallemner

Fakultetet tilbyr hvert semester opptak til spesiallemner for tidligere studenter, eller andre som oppfyller kravene om enten treårig høyskole/universitetsutdanning eller treårig jusutdanning. Studieretten gjelder for ett semester av gangen til de emnene det er søkt opptak til.

Høsten 2022 mottok vi til sammen 165 søknader til de 29 emnene som ble tilbudt. Det ble gitt 149 tilbud, og 144 av disse har vurderingsmeldt seg for høsten. De som fikk avslag om opptak hadde enten mangelfull eller manglende dokumentasjon, slik at vi ikke kunne vurdere om de oppfylte forkunnskapskravene. I tillegg ser vi en økende tendens til at studenter som allerede har opptak til Master i rettsvitenskap søker om opptak til spesiallemner. Det kan derfor bli aktuelt å se på informasjonen som går ut til studentene, for å hindre at de søker opptak via søknadsweb og heller legger inn spesiallemner i studentweb.

Tabellen under viser antall søkere siden høsten 2016:

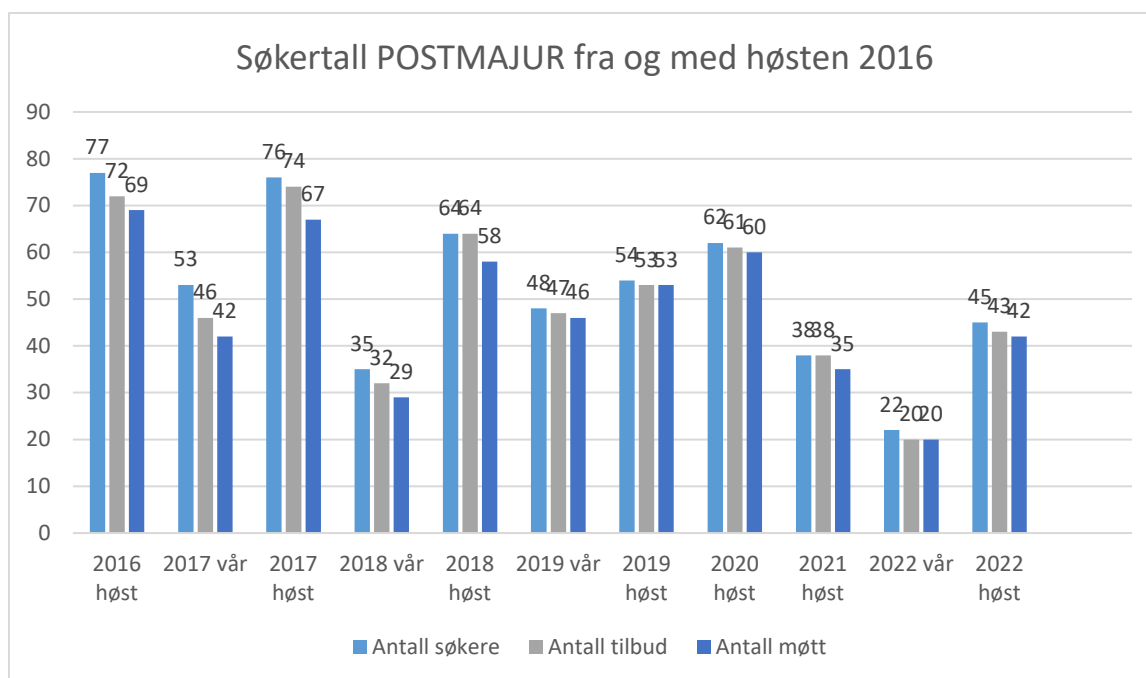
POSTMAJUR – Opptak til poststudierett

Kandidater som fullførte mastergraden i rettsvitenskap i det foregående semesteret har adgang til å søke om poststudierett, som de kan ha i inntil to semestre. Det behandles søknader om opptak til poststudierett til både høst- og vårsemesteret.

Høsten 2022 mottok vi 45 søknader om opptak til poststudierett. 44 av søkerne fikk tilbud om plass, totalt 43 plasser ble innvilget. En søker fikk opptak til JUSVALG i stedet. En annen søker fikk poststudieretten endret til ordinær utvidet studierett. 42 av studentene har semesterregistrert seg og betalt semesteravgift.

I år har vi en liten oppgang i antall søkere, men det er for tidlig å si hva dette skyldes.

Tabellen under viser søkertall til poststudierett fra høsten 2016:

Av de 20 kandidatene som fikk innvilget poststudierett våren 2022 er det 7 som har registrert seg for høstsemesteret også.

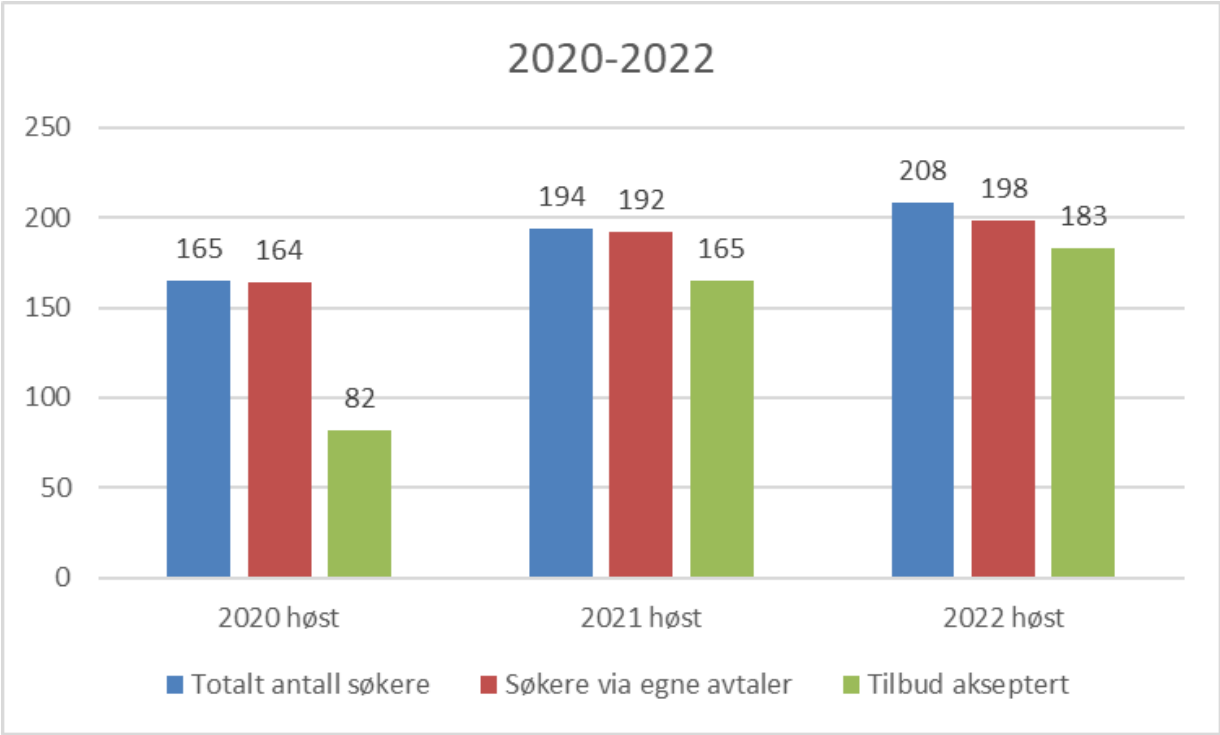
INTL-JUS – Opptak av innreisende avtalestudenter

Høsten 2022 er tallet på nye internasjonale studenter tilbake til normalen og vel så det.

Ved semesterstart høsten 2022 er det åpent for innveksling fra alle partnerinstitusjoner både i og utenfor Europa. Det er en oppgang i søkere fra land utenfor Europe sammenlignet med fjoråret, siden pandemirestriksjonene ikke lenger påvirker mulighetene til å utveksle.

Vi har mottatt 183 studenter denne høsten, som er det nest høyeste antallet i et høstsemester. Det er tydelig at Norge og Bergen fortsetter å være en populær utvekslingsdestinasjon. Av høstens nye studenter er det 48 studenter som etter planen skal være i Bergen hele studieåret 2022/23, mens de resterende er semesterstudenter.

Som hovedregel er antall søkere og antall tilbud det samme, siden majoriteten av studentene kommer gjennom våre egne avtaler og derfor fyller opptakskravene. Denne høsten hadde vi noen flere søkere på sentrale avtaler enn tidligere. Differansen mellom antall søkere og **aktive** (ankomne) studenter er stadig mindre enn de foregående par årene, siden mange studenter trakk søknaden underveis mye grunnet usikkerhet og restriksjoner knyttet til pandemien. Vi hadde et ganske høyt søkertall i fjor, og var litt spent på om dette var noe som ville holde seg også etter pandemien var over eller om det skyltes færre destinasjoner å velge mellom når enkelte partnere fortsatt hadde kansellert innveksling/utveksling. Det er derfor gledelig at vi har enda litt flere søkere i år og at det derfor kan se ut til at trenden er oppadgående igjen.

[Tilbake til sakslisten.](#)

Orientering om semesterstart 2022 ved Det juridiske fakultet

Også i 2022 har fakultetet tenkt nytt om semesterstart og mottaket av de nye studentene ved fakultetet. Pandemien gjorde at det i 2020 og 2021 måtte gjøres store endringer av det velutviklede og godt utprøvde opplegget for semesterstart ved fakultetet, og vi ble tvunget til å tenke helt nytt. Selv om vi under studentmottaket i år ikke lenger trengte å tenke på avstandskrav, begrensninger på antall som kunne møtes og andre smittevern hensyn slik som de to foregående årene, var det ikke ønskelig å gå tilbake til samme opplegg for studentmottaket som før pandemien. I år har vi derfor prøvd å ta med oss det beste fra slik det var før pandemi, og det beste av nyskapingene som tvang seg fram under pandemien.

Før oppstart

Det ble i 2021 laget et semesterstartsemne i Mitt UiB som studentene fikk tilgang til allerede i opptaks-e-posten som ble sendt ut 27. juli. Erfaringene med dette var gode, og modulen ble derfor videreført også i 2022. På oppløpssiden i arbeidet med å forberede semesterstart måtte det imidlertid gjøres en del endringer i emnet i Mitt UiB. Dette fordi det på forsommeren ble bestemt at UiB ville lansere «UiB treet» som ny informasjonskanal til alle nye studenter ved semesterstart 2022.³ Dette er et «dashbord» som det i flere år har vært jobbet med å utvikle som del av prosjektet med å forbedre «onboardingsprosessen» for nye studenter. Selv om prosessen med å utvikle dashbordet har vært kjent, kom beskjeden om at det faktisk skulle implementeres til semesterstart 2022 ganske overraskende på fakultetet. Siden vi ikke hadde fått implementeringstidspunkt endelig bekreftet tidligere, ventet vi ikke at UiB sentralt ville endelig bestemme en såpass stor endring i informasjonen til nye studenter like før hovedferien for de fleste studieadministrativt ansatte ved både fakultetet og ellers ved UiB. I fjor lå informasjon om mye av dette isteden i semesterstartsemnet i Mitt UiB, og informasjonen i Mitt UiB måtte derfor endres vesentlig for å tilpasses lanseringen av UiB treet. Vi kom likevel i havn med de endringer som måtte gjøres som følge av implementeringen av UiB treet.

Fra det tidspunkt nye studenter fikk opptak gjennom samordna opptak (24. juli) kunne de også logge seg inn i UiB treet. I UiB treet var det en sjekklister for nye studenter, samt nyttige lenker. Blant oppgavene i sjekklisten var for eksempel å svare på skjema med opplysninger slik at fakultetet kunne plassere studenter i grupper, semesterregistrere seg, betale semesteravgift, gjøre seg kjent med UiBs digitale verktøy med mer. På samme måte som i fjor, opplevde vi derfor at studentene hadde fullført en del av disse praktiske oppgavene allerede før studiestart. At vi tidlig oppretter kontakt med de nye studentene i Mitt UiB betyr også at vi kan informere studentene gjennom kunngjøringer. Det ble blant annet sendt ut en kort velkomsthilsen med video fra dekanen og en av infosentermedarbeiderne våre, fredag 12. august, hvor vi ønsket de nye studentene velkommen til studiestart mandagen etterpå.

Fakultetets mottaksdag for nye jusstudenter på 5-årig og 2-årig masterprogram

De siste to årene har vi grunnet smittevernsituasjonen ikke kunnet arrangere det tradisjonelle velkomstmøtet i auditorium 1 for de nye studentene våre. I år var dette igjen mulig, og vi ønsket å ta opp igjen tradisjonen med å samle alle de nye studentene for en høytidelig velkomst og muligheten til å

³ Dette ble først endelig klart fra universitetsledelsen etter at fakultetsstyret i sak 54/22 i møtet 14. juni ble orientert om planene for semesterstart.

oppleve at de er del av et stort kull. Samtidig har studentene i evalueringene fra de to siste årene gitt positive tilbakemeldinger på gruppevis mottak i arbeidsgruppene.

I år valgte vi derfor å beholde det beste fra både før og under pandemi; og det ble dermed arrangert både to store felles velkomstsamlinger i auditorium 1, først for nye studenter på 1. og 2. studieår, og deretter for nye studenter på 3. og 4. studieår, i tillegg til gruppevise samlinger. Siden mye av informasjonen som tidligere har blitt gitt i auditoriet på mottaksdagen nå isteden gis via UiB treet og Mitt UiB før studentene kommer til campus, kunne vi i år korte ned velkomstsamlingene til i underkant av én time, og vi prøvde også ut et nytt format. Istedenfor en rekke personer som én og én gir informasjon om ulike sider av studiet og ved å være student på Det juridiske fakultet, organiserte vi i år møtet som en på forhånd regissert samtale mellom dekan Karl Harald Søvig og to studenter. Etter at dekanen formelt hadde ønsket studentene velkommen, tok han og Rahman Chaudry, tidligere studentleder i prosjektet «Bedre læring, bedre jurister», og Ellen Alvilde Arge fra informasjonssenteret, plass foran i auditoriet for en uformell samtale der informasjon om studiet og om studentlivet var innbakt. Underveis ble også studentene aktivisert gjennom spørsmål og svar via mentimeter. Selv om evalueringen av studiestart ikke er slutført enda, er oppfatningen i studieseksjonen at formatet fungerte godt, og at dette opplegget kan videreutvikles og gjentas til neste år.

Når det gjelder det gruppevise mottaket var det på grunn av romkapasitet noen grupper som møttes før velkomstsamlingen i plenum, og noen grupper som møttes etter plenumssamlingen. For studentene på første studieår var det gruppevise mottaket i arbeidsgruppen de vil følge gjennom første studieår og som også ville utgjøre faddergruppen deres i fadderuken, mens for studentene på 2., 3. og 4. studieår var velkomstgruppene satt sammen uavhengig av grupper de vil være i i studiesammenheng. For studentene på 2., 3. og 4. studieår som hadde meldt seg på fadderuken, var faddergruppen deres i hovedsak sammenfallende med velkomstgruppen de møtte på fakultetet mandag formiddag.

Videreutviklingen og forbedringen av det gruppevise mottaket var at det i år var arbeidsgruppelederne for første studieår som tok imot gruppen sin i det gruppevise mottaket. Også på de andre studieårene var det arbeidsgruppeledere som tok imot gruppene, men gruppene vil ikke følges av den samme arbeidsgruppelederen videre. Alle gruppene fikk også i år besøk av en underviser de møter senere i studieåret. Dette er en nyvinning fra pandemiårene som har blitt meget godt tatt imot både av studenter og ansatte. Arbeidsgruppeledere og ansatte sørger på denne måten for at studentene kan bli litt kjent både med hverandre og med fakultetet allerede første dag på studiet. I de gruppevise mottakene fikk studentene også påspandert lunsj av fakultetet, og de fikk utdelt nett («tote bags») med fakultetets logo og navn på.

Et skille og en videreutvikling fra tidligere år er at fadderne overtok de nye studentene etter at både fakultetets arrangement og UiB sin offisielle velkomstsereoni på Muséplass var ferdig. På denne måten får vi et tydeligere skille mellom fakultetets offisielle velkomst og mottak, og fadderuken som er det studentdrevne programmet som pågår på ettermiddags- og kveldstid i studiestartuken. På denne måten blir det også et tydelig skille mellom arbeidsgruppelederne og fadderne og de ulike rollene disse har.

Velkomstsereoni på Muséplass

Etter både gruppevise og felles velkomstsamlinger på Dragefjellet var programmet på fakultetet lagt opp slik at studentene skulle gå videre til høytidelig åpning av det akademiske året og velkomstsereoni på Muséplass klokken 15. Oppmøtet på Muséplass var noe skrint, sett i lys av at alle studenter, både nye og gamle, samt alle ansatte var invitert. Det var likevel gledelig å se at nye jusstudenter var godt representert, og kunne kjennes igjen på de sorte fakultetsbærenettene de hadde fått utdelt tidligere på dagen. Rektoratet melder at til neste år planlegger de å ha UiBs velkomstsereoni tidlig på dagen, og

så går studentene videre til fakultetenes studentmottak etterpå. Kanskje vil dette sikre at flere studenter får med seg UiBs velkomstsereoni.

Fadderuken

Vi ønsket i år et tydeligere skille mellom fakultetets offisielle studentmottak, og starten på fadderuken. Fadderstyret og fadderne ved fakultetet fikk derfor overta de nye studentene først kl. 16.15 mandag 15. august, etter UiBs velkomstsereoni. På dette tidspunktet samlet de alle de nye studentene i auditorium 1 på Dragefjellet hvor det ble gitt nødvendig informasjon før studentene fant tilbake til gruppene de var blitt inndelt i tidligere på dagen, og fadderuken var i gang. Fadderstyret har meldt at det ble litt hektisk for de nye studentene når alt skjedde i ett for de nye studentene på mottaksdagen. Fakultetet vil ta med seg disse erfaringene og se på tidsplanen på nytt for neste år. Siden vi vet at UiB sin velkomstsereoni får annet tidspunkt neste år kan det gjøre det enklere å gi de nye studentene et lite pusterom i løpet av dagen.

Fakultetsledelsen hadde statusmøte med fadderstyret under studiestartsuken, men vi har ikke hatt endelig evalueringsmøte ennå. Hovedinntrykket er at fadderuken var vellykket og forløp uten større problemer eller uønskede hendelser.

Ansatte ved UiB ble oppfordret både til å melde seg som faddervakter som del av «natteravnordning» i sentrum i fadderuken og til å følge arrangement i UiBs lokaler på ettermidags- og kveldstid. Både dekan og studiedekan tok sin tørn som faddervakter.

Dager / Klokkeselett	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
11:00	Presentasjon UiB						
12:00	De nye studentene møter sine respektive faddergrupper, og får en omvisning av skolen og bykjernen						
13:00		Rebus	Konsert	Pizza	Bar-til-bar	Homecoming/bankett på Scandic Bergen City	Valgfri fjelltur: Fløyen eller Løvstakken
14:00							
15:00							
16:00							
17:00							
18:00							
19:00							
20:00	Hødis	Zachariasbryggen	Kulturhuset	Helhus med Med.fak og MatNat på Kvarteret	Ricks		
21:00							
22:00							
23:00							
00:00 og senere							

Mottak av internasjonale studenter

De internasjonale studentene startet opp i uke 32. Det felles velkomstprogrammet arrangert av UiB sentralt ble holdt digitalt den 11. august, mens fakultetets informasjonsmøte ble holdt fysisk på Dragefjellet den 12. august. Vi har tatt imot ca. 180 nye internasjonale jusstudenter dette semesteret. Studentorganisasjonen ELSA organiserte fadderaktiviteter for de internasjonale studentene, ikke som del av fadderuken, men i løpet av helgen 26-28 august. Ved de andre fakultetene foregikk fadderaktiviteter for de internasjonale studentene som del av fadderuken for nye norske studenter, noe som førte til at de internasjonale studentene til juridisk fakultet ble sittende igjen «alene» på Fantoft mens andre internasjonale studentene hadde program i sentrum. Vi ser i ettertid at det ikke var optimalt at ELSA organiserte sitt opplegg på et annet tidspunkt enn i den ordinære fadderuken, og vi vil ha dialog med ELSA slik at fadderopplegget for de internasjonale studentene til neste år planlegges som del av den uken det ellers foregår fadderaktiviteter

Øvrig program

Torsdag 18. august ble det arrangert studenttorg i Grieghallen i regi av Utdanning i Bergen. Her var studentorganisasjoner fra hele bredden av det frivillige studentlivet i Bergen representert, inkludert flere av fakultetets studentorganisasjoner. Arbeidsgruppelederne på 1. studieår fikk i oppdrag å avtale et tidspunkt og oppmøtested slik at de i arbeidsgruppen deres som ønsket det kunne møtes og gå samlet for å besøke studenttorget.

Oppsummering og fortsatt evaluering

Den årlige evalueringen av studiestarten blant de nye studentene gjøres av Studieavdelingen. Denne er ikke ferdigstilt, og vi har derfor ikke mottatt formelle tilbakemeldinger fra studentene enda. Når vi mottar tilbakemeldingene fra studentene, vil studieseksjonen gå gjennom resultatene og vurdere om vi nå har kommet frem til en modell som vil fungere også i årene som kommer. Det er ressurskrevende å tenke nytt om semesterstart hvert år, slik vi har gjort de siste tre årene. Derfor håper vi at tilbakemeldingene på årets mottaksdag vil vise at dette er et opplegg som kan gjentas. Likevel selvfølgelig med mindre justeringer og kontinuerlige forbedringer år for år.

Vi håper også at UiBs informasjonssystemer til nye studenter nå har funnet sin form og vil fortsette uten store årlige endringer. Det er en fordel at nye studenter presenteres for Mitt UIB så tidlig som mulig, men introduksjon av nye systemer bør avklares på et tidligere tidspunkt enn i år.

[Tilbake til sakslisten.](#)

Rollebeskrivelse og godtgjøring av emneansvar for obligatoriske emner på 1.-4. studieår

Saksgang

Saken (vedlegg 1) ble lagt frem for studietutvalget på møte den 1. juni 2022. SU tok saken til orientering, men besluttet å vente med å uttale seg om innholdet til etter at saken hadde vært på høringsrunde til de emneansvarlige.

Saken behandles nå som *uttalesak*. Saken blir deretter oversendt til fakultetsstyret til endelig behandling.

Høringsrunde

Saken (vedlegg 1) ble sendt på høring til alle emneansvarlige for obligatoriske emner på 1.-4. studieår den 23. mai 2022:

Intern høring ved Det juridiske fakultet - Rollebeskrivelse og godtgjøring av emneansvar for obligatoriske emner på 1.-4. studieår.

Gjeldende rollebeskrivelse for emnesvar på 1.-4. studieår ble vedtatt i 2007. Siden den gang har fakultetet innført flere nye digitale plattformer og verktøy, og det har også kommet andre endringer i en emneansvarligs arbeidsoppgaver. Vi har derfor sett et behov for en revidert beskrivelse av rollen som emneansvarlig og et utkast til saksnotat følger vedlagt.

Dekan og fakultetsdirektør ønsker med denne saken å oppdatere rollebeskrivelsen for emneansvar for 1.-4. studieår, og gi tydeligere retningslinjer for hvilke arbeidsoppgaver som følger med emneansvaret. Det foreslås samtidig en viss oppjustering av godtgjørelsen av emneansvar for de obligatoriske emnene på 1.-4. studieår. Det foreslås også å fastsette godtgjørelsen til de emneansvarlige på de nye norskspråklige valgemenene på 3. studieår.

Selv om det ikke er snakk om større endringer av kravene til de emneansvarlige, er det viktig at saken får en bred høring på fakultetet og så behandles av Studietutvalget før den går til fakultetsstyret.

Det understrekes at forslaget til revidert rollebeskrivelse er et utkast, som vil bli revidert i lys av de innspillene som kommer fra høringsrunden og/eller Studietutvalgets behandling av saken. En omforent forståelse på fakultetet av hvilke oppgaver som ligger til de emneansvarlige, og hvilke som ligger til andre instanser som studiedekanen, Studietutvalget og studieadministrasjonen, er viktig for hele fakultetet. Basert på hvilke høringsinnspill som vi får, vil vi eventuelt holde et høringsmøte om saken.

*Det gis frist til **15. juni 2022** med komme med innspill i saken. Innspill sendes leder@jurfa.uib.no*

Karl Harald Søvig Dekan

Øystein L. Iversen Fakultetsdirektør

Vedlegg: Høring – utkast til styresak om emneansvar.

Høringssvar

Fakultetet har mottatt tre høringssvar som i hovedtrekk er oppsummert under.

Vedlegg 2: Innspill fra Ingun Fornes og Erling Johannes Husabø (emneansvarlige JUS241 Strafferett)

- Øverst på s. 7 om emneansvarliges faglige ansvar for storgruppeledere og seminarledere er det antakelig en feilskrift i punkt 2 (arbeidsgruppeledere)
- Skjemaet over godskriving av særskilte oppgaver på s. 9 er litt rotete, timetall virker å skulle fremgå av høyre kolonne, men angis også tidvis i venstre kolonne. Det gjør særlig punkt 3 og 4 litt vanskelig å forstå umiddelbart

Vedlegg 3: Innspill fra Ørnulf Øyen og Magne Strandberg (emneansvarlige JUS242 Rettergang):

- Honoreringen for å utarbeide eksamensoppgave med veiledning er for lav.
- Foreslår at honorering av emneansvaret økes mer enn foreslått, herunder at det gis 4 eller 5 timer godtgjørelse per studiepoeng i tillegg til de 50 timene som gjelder uavhengig av studiepoeng.
- Foreslår at det allmenne administrasjonsfradraget nedjusteres og eventuelt at nivåkontrollen på klagerunden for ordinær eksamen droppes.
- Ønsker ekstraordinær godskriving for arbeid med et nytt emne og betydelige revisjoner av opplegget for et emne.
- Problematiserer forholdet mellom oppgavene til emneansvarlige og administrasjonen. Ønsker at følgende oppgaver i høyere grad flyttes til administrasjonen:
 - Registrering i Leganto
 - Teknisk ansvar for Lovdata
 - Rekruttering av sensorer
- Konkrete merknader på høringssvarets side 3.

Vedlegg 4: Innspill fra Tore Lunde og Torger Kielland (emneansvarlige JUS 214 Tings- og immaterialrett):

- Mener at fakultetet ikke kan nøye seg med en «forsiktig oppjustering». Ut fra de emneansvarliges erfaring, er den foreslåtte oppjustering ikke i nærheten av den reelle arbeidsbelastning som et emneansvar innebærer. Vanskelig å forstå hvilke faktiske forhold eller vurderinger forslaget bygger på.
- Studentkulturen ift. terskelen for å sende spørsmål til emneansvarlig («servicegraden») bør tas opp til bred drøftelse
- Delt emneansvar innebærer ikke en særlig stor reduksjon av arbeidsmengden. Krever betydelig grad av kommunikasjon, samarbeid og møtevirksomhet.
- Behovet for administrativ støtte og et tydeligere ansvarsforhold mellom emneansvarlig og administrasjon
- Mener at grunntimeantallet bør heves til mer enn 50 timer i lys av at det fastsettes et tilsvarende tall for de norskspråklige valgemenner på 3. studieår.

Det vises for øvrig til høringssinnspillene i sin helhet.

Studieutvalget uttaler:

[Tilbake til sakslisten.](#)

Rollebeskrivelse og godtgjøring av emneansvar for obligatoriske emner på 1.-4. studieår

1. Innledning

Gjeldende rollebeskrivelse for emnesvar på 1.-4. studieår ble vedtatt i 2007. Siden den gang har fakultetet innført flere nye digitale plattformer og verktøy, og det har også kommet andre endringer i en emneansvarligs arbeidsoppgaver. Det er derfor behov for en revidert beskrivelse av rollen som emneansvarlig.

Dekan og fakultetsdirektør ønsker med denne saken å oppdatere rollebeskrivelsen for emneansvar for 1.-4. studieår, og gi tydeligere retningslinjer for hvilke arbeidsoppgaver som følger med emneansvaret. Det foreslås samtidig en viss oppjustering av godtgjørelsen av emneansvar for de obligatoriske emnene på 1.-4. studieår. Det foreslås også å fastsette godtgjørelsen til de emneansvarlige på de nye norskspråklige valgemnene på 3. studieår.

Selv om det ikke er snakk om større endringer av kravene til de emneansvarlige, er det viktig at saken får en bred høring på fakultetet og så behandles av Studieutvalget før den går til fakultetsstyret. Det understrekes at forslaget til revidert rollebeskrivelse er et utkast, som bli revidert i lys av de innspillene som kommer fra høringsrunden og/eller Studieutvalgets behandling av saken. En omforent forståelse på fakultetet av hvilke oppgaver som ligger til de emneansvarlige, og hvilke som ligger til andre instanser som studiedekanen, Studieutvalget og studieadministrasjonen, er viktig for hele fakultetet.

2. Bakgrunn

I 2007 (sak 71/07) vedtok fakultetsstyret at emneansvar godskrives med 50 timer som grunnfradrag, og 2 timer tillegg per studiepoeng for obligatoriske emner. I samme sak ble det delegert til studieutvalget å fastsette arbeidsbeskrivelser for emneansvarlige, storgruppeledere, arbeidsgruppeledere og masteroppgavekoordinatorer (rollebeskrivelse) i samsvar med forslag i vedlegg til saksforelegget og styrets kommentarer til dette. Studieutvalget vedtok i sak 23/07-08 rollebeskrivelsen som framgår i vedlegg 2.

Det er en utbredt oppfatning på fakultetet at antall undervisningstimer knyttet til emneansvar for obligatoriske emner er for lite. Det er ikke bare de emneansvarlige som mener at det burde vært satt av flere undervisningstimer til emneansvaret. Også administrasjonen og ledelsen ser at de emneansvarliges arbeidsbelastning øker, blant annet med bakgrunn i nye digitale plattformer og verktøy som det forventes at de emneansvarlige tar i bruk.⁴ Den hurtige fremveksten av nye digitale verktøy har utvidet de emneansvarliges rom for å eksperimentere med undervisningen. Etter to år med pandemi og digital undervisning som hovedregel, er studentenes forventninger til hva og hvordan undervisning skal være blitt endret.

Det er også en større forventning til mer aktiv deltagelse fra den emneansvarlige når det gjelder læringsdesign av det enkelte emne, samt samarbeid om hvordan og hva studentene skal lære på tvers av emnene for å oppnå læringsutbytte for *hele* masterprogrammet. Eksempler på dette er

⁴ Mitt UiB, Leganto, Kaltura, Lovdata på eksamen, Mentimeter mv.

etikk, kildesøk, språk (juridisk engelsk) og opplæring i ulike juridiske sjangere. Alt dette krever samarbeid – også på tvers av studieårene.

Videre er det med innføring av [UiBs kvalitetssystem for utdanning](#) i 2018 større krav til systematisk kvalitetsarbeid – også på emnenivå. Den emneansvarlige har ansvar for å foreta årlige vurderinger av hvordan emnet fungerer, og utarbeide emneevalueringer til Studieutvalget hvert tredje år. Evalueringene skal følges opp løpende, i dialog med Studieutvalget.

Det er også en generell forventning fra politiske myndigheter om at vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler skal ha *en forskende tilnærming til egen undervisning*, noe som krever mer av den enkelte underviser generelt og de emneansvarlige spesielt. Kravene til kompetanse er f.eks. utvidet i forbindelse med ansettelse som førsteamanuensis og for opprykk til professor.⁵

I innfasingen av den nye studieordningen på 1.-3. studieår har de emneansvarlige en nøkkelrolle, både for å sikre helhetlige undervisningsopplegg på de enkelte emnene, og for å sørge for bedre samordning mellom ulike emner og studieår. Den nye studieordningen legger opp til et differensiert opplegg på de ulike emnene. Dette gir den enkelte emneansvarlige større frihet til å utvikle emnedesignet, men det innebærer også større krav til å sette seg inn i hva slags opplegg som er best egnet for det enkelte emne. Arbeidsgruppetedere, storgruppetedere og seminarledere må i tillegg følges opp, slik at deres bidrag til undervisningen passer inn i helheten.

Fakultetets arbeid med å sikre best mulig kvalitet av sensuren innenfor rammene av dagens ordning med bare én sensor i den ordinære sensuren, har avdekket at denne ordningen fungerer klart best i tilfeller hvor de emneansvarlige har eierskap til sensorkorpset. Med digitale hjelpemidler er det kommet nye mulighetene for bedre oppfølging av sensorene, slik som sensormøter.

Endringene på 1.-3. studieår innebærer at det er etablert tre større emner på hhv. 2. og 3. studieår – *JUS221 Rettsstaten* (28 studiepoeng), *JUS222 Forvaltningsrett* (22 studiepoeng) og *JUS231 Obligasjonsrett* (28 studiepoeng). Disse tre emnene tar opp i seg seks emner fra studieordningen av 2003. Dette innebærer isolert sett en *reduksjon* i antall undervisningstimer til emneansvar på disse studieårene, uten at det er grunn til å tro at dette reflekteres i mindre arbeid.

Som et ledd i innfasingen av ny studieordning ønsker fakultetet å få på plass flere emneansvarlige på alle obligatoriske emner. Erfaringene fra emner som allerede har delt emneansvar er gode: det reduserer arbeidsbelastningen på den enkelte, og legger samtidig til rette for en mer kollegial tilnærming til undervisningsopplegget på de ulike emnene. Fakultetet legger ikke føringer for hvordan de emneansvarlige fra år til år fordeler ulike arbeidsoppgaver seg imellom, noe som gir alle involverte en helt annen fleksibilitet enn en ordning med bare én ansvarlig. Flere emneansvarlige gjør at sykdom, permisjoner, forskningsfri eller lignende blir lettere å håndtere rent praktisk. Også studentene vil dra fordel av at det i slike tilfeller ikke må hentes inn en «vikar» som kanskje ikke kjenner emnets undervisningsopplegg i særlig grad. På sikt vil ordningen også kunne bidra til bedre opplæring av nye emneansvarlige. For et fakultet i vekst er det viktig at alle fast vitenskapelig ansatte med undervisningsplikt etter hvert får mulighet til å ha emneansvar, for slik å få større eierskap til undervisningen og bidra til både forskningsbasert undervisning og utvikling av undervisningsopplegget.

Gjeldende rollebeskrivelse for emneansvar på obligatoriske emner er fra 2007.⁶ Den er relativt omfattende, med forventninger til alt fra utvikling av et helhetlig læringsdesign og utvikling av

⁵ [Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger](#) § 1-2 (3) og § 1-4 (3)

⁶ Se vedlegg 2

oppgaver og veiledninger, via oppfølging av storgruppeledere/seminarledere og arbeidsgruppeledere og til referansegruppemøter og evaluering/videreutvikling av emnet (se vedlegg 2). Samtidig er den ikke tilpasset en virkelighet med digitale plattformer og verktøy som alle emneansvarlige må forholde seg til. Det sies for eksempel ingenting om utvikling og vedlikehold av emnesidene i Mitt UiB. Ansvar for valg av litteratur er omtalt, men ikke at emneansvarlig skal oppdatere dette i Leganto, eller at endringer må legges fram for og godkjennes av studieutvalget.⁷ «Utarbeidelse av kursrapport med forslag til forbedringer» er listet, men ikke hvordan evalueringen av emner skal gjennomføres (referansegruppemøter, digitale spørreskjema mv.), eller hvordan den enkelte evalueringen inngår i kravene som stilles av sektoren for kvalitetssikring av studiene.⁸

3. Forslag til ny godskriving

I lys av veksten i antall fast vitenskapelig ansatte med ordinære undervisningsforpliktelser mener dekan og fakultetsdirektør at det er grunnlag for å foreta en forsiktig oppjustering av godskrivningen av emneansvaret for obligatoriske emner til 50 timer som grunnfradrag, og 3 timer tillegg pr studiepoeng. Da dagens godskriving ble vedtatt, hadde fakultetet 31,5 fast vitenskapelig ansatte.⁹ I dag har dette antallet økt til 47,5 ansatte, fordelt på 11 førsteamanuenser og 36,5 professorer. Selv om mange av de ekstra undervisningsressursene dette har brakt med seg går med til å dekke undervisning som vi tidligere brukte eksterne undervisere til, og selv om det fremdeles er mange sider ved fakultetets undervisningsopplegg som burde vært styrket, er det etter dekan og fakultetsdirektørs oppfatning riktig å benytte anledningen til å styrke godskrivningen av emneansvaret for obligatoriske emner.

På den nye studieordningen utgjør den foreslåtte justeringen samlet en økning på 210 undervisningstimer.¹⁰ Dette tilsvarer om lag 1/3 av undervisningsplikten til én fast vitenskapelig ansatt med full undervisningsplikt, og må i et slikt perspektiv kunne karakteriseres som en forsiktig økning.

For ordens skyld presiseres det at godskrivningen av emneansvaret er knyttet til det enkelte emnet, og ikke påvirkes av om det er flere emneansvarlige. For emnet med to eller flere emneansvarlige, står de involverte fritt til å fordele de disponible undervisningstimene seg imellom slik de selv finner riktig.

Dekan og fakultetsdirektør minner også om at godtgjøringen for de emneansvarlige må sees i sammenheng med de generelle fradragene for studentkontakt (40 timer per år) og administrasjon (115 timer per år). Det må også tas hensyn til at oppgavene knyttet til eksamen og sensur godtgjøres særskilt.

4. Forslag til ny rollebeskrivelse for emneansvar

Dekan og fakultetsdirektør foreslår at gjeldende rollebeskrivelse for emneansvar på obligatoriske emner endres i tråd med forslaget inntatt som vedlegg 1. Det er i all hovedsak snakk om en oppdatering av dagens rollebeskrivelse, i tråd med UiBs kvalitetssystem, nye digitale verktøy mv.

⁷ Dette fremgår imidlertid av wiki-siden om emneansvar, se vedlegg 3.

⁸ Studietilsynsforskriften, UiBs kvalitetssikringssystem for kvalitet i utdanningen

⁹ DBH-tall for 2007. Fakultetet hadde på dette tidspunkt 2 amanuenser, 14,5 førsteamanuenser og 15 professorer.

¹⁰ En økning på 1 timer per studiepoeng betyr 60 studiepoeng per år, men unntak for ex.phil. (10 sp) og valgemnene på 3. studieår (2 x 20 sp) fører til at samlet økning bare er på 210 undervisningstimer.

Ønsket om klar arbeidsfordeling mellom emneansvarlig, Studieutvalg, studiedekan og studieadministrasjon tilsier at oppgavene som ligger til emneansvarlig formuleres klart, men på enkelte punkter er ikke dette mulig («bør»).

En konkret endring fra dagens ordning er en forventning om digitale sensormøter etter nivåkontrollen. Disse vil imidlertid bli godtgjort særskilt (1 t.). Etter gjennomført nivåkontroll kan det ikke være behov for særskilt forberedelsestid til disse møtene.

5. Godskriving av emneansvar på andre emner

Saken her er i utgangspunktet begrenset til emneansvar for obligatoriske emner, men anledningen bør benyttes til å få fastsatt godskrivingen til de emneansvarlige på de nye norskspråklige valgemenene på 3. studieår. Denne bør settes til 50 undervisningstimer. Studentantallet vil være markant lavere enn på de obligatoriske emnene, og det bør da være tilstrekkelig med 50 timer.

Emneansvar for dagens spesialemer på 5. studieår er på bare én undervisningstime per studiepoeng for både engelsk- og norskspråklige emner. Det er sterkt ønskelig å få økt dette. Utviklingen som tilsier at godskrivingen for de emneansvarlige på obligatoriske emner nå foreslås økt, gjelder langt på vei tilsvarende for spesialemerne, og 10 timer er ikke tilstrekkelig til å utvikle og vedlikeholde et helhetlig undervisningsopplegg på et spesialemerne på 10 studiepoeng. Diskusjonen om hva som er passende godskriving av emneansvar for spesialemerne på 5. studieår må imidlertid tas som ledd i den større diskusjonen om innretningen av 5. studieår og fakultetets portefølje av spesialemerne.

Spørsmålet om godtgjøring for emneansvar for de engelskspråklige valgemenene som skal tilbys på 3. studieår er så nært knyttet til spesialemerne på fremtidens 5. studieår at disse sakene må behandles sammen.

Vedlegg 1: Revidert rollebeskrivelse for emneansvarlig

Vedlegg 2: Gjeldende rollebeskrivelse for emneansvarlig

Vedlegg 3: Wiki-beskrivelsen av rollen som emneansvarlig (per februar -22)

Vedlegg 4: Høringssvar fra postdoktor Ingunn Fornes (emneansvarlig JUS241 Strafferett)

Vedlegg 5: Høringssvar fra emneansvarlige i JUS242 Rettergang

Vedlegg 6: Høringssvar fra emneansvarlige i 214 Tings- og immaterialrett

Emneansvar ved Det juridiske fakultet

Vedtatt i fakultetsstyret i XX. juni 2022.

Faglig frihet og ansvar

Emneansvarlig har ansvar for gjennomføringen av emnet, i tråd med læringsutbyttebeskrivelsen vedtatt av Studieutvalget og innenfor de tids- og ressursmessige rammene som er gitt for emnet.

Ansvaret inkluderer løpende vurdering av undervisningsopplegget og den tilknyttede prøvingen av studentene, vurdert opp mot den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen for masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.

Dersom den emneansvarlige mener det er behov for justeringer i emnets læringsutbyttebeskrivelse eller øvrige rammer for undervisningen eller prøvingen, skal den emneansvarlige fremme forslag om endringer til Studieutvalget.

Undervisningen skal være oppdatert og forskningsbasert, og undervisningsopplegget skal være helhetlig og pedagogisk gjennomtenkt.

Innenfor de rammer som følger av læringsutbyttebeskrivelsen og de tids- og ressursmessige rammene som er gitt for emnet har emneansvarlig frihet til å utforme undervisningsopplegget, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-5 (4). Emneansvarlig plikter samtidig å ivareta den akademiske friheten til øvrige undervisere på emnet.

Litteraturlisten vedtas av Studieutvalget, etter forslag fra emneansvarlig. Emneansvarlig skal løpende vurdere behovet for endringer av litteraturlisten.

Studieutvalget plikter å ivareta hensynet til den emneansvarliges akademiske frihet med tanke på innretningen av undervisning og prøving, ønsket litteratur og andre forhold knyttet til gjennomføringen av emnet.

Dersom det er flere emneansvarlige fordeler de selv oppgavene og godtgjøringen mellom seg.

Helhetlig opplegg for undervisning og prøving

Sammen med Studieutvalget har emneansvarlig ansvar for at emnet har et helhetlig opplegg for undervisning og prøving, i tråd med emnets læringsutbyttebeskrivelse og den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen for masterstudiet i rettsvitenskap.

Emneansvarlig har et særskilt ansvar for at undervisningsopplegget bygger videre på de kunnskaper og ferdigheter som studentene alt har tilegnet seg gjennom tidligere emner, for slik å sikre faglig progresjon gjennom hele studieprogrammet.

Emneansvarlig har ansvar for å sørge for at studentenes samlede arbeidsbelastning på emnet er i tråd med antall studiepoeng. Ett studiepoeng er normert til 25-30 arbeidstimer.

Mitt UiB

Emneansvarlig skal sørge for at emnesiden i Mitt UiB er formålstjenlig innrettet og oppdatert. Studieadministrasjonen bistår med veiledning og teknisk støtte.

Informasjon om administrative spørsmål (fremmøte og fravær mv.) håndteres av studieadministrasjonen ved studieårsansvarlig.

Litteratur

Hovedlitteraturen i et emne skal ha et omfang på mellom 30 og 60 tekstsider per studiepoeng, tilpasset emnets plassering på studieprogrammet, øvrige tekster studentene forventes å lese og studentenes samlede arbeidsbelastning på emnet.

Emneansvarlig har ansvar for at forslag til oppdaterte litteraturlister legges frem for Studieutvalget i tide til at litteraturen kan meldes inn i Leganto innen gjeldende frister:

- 2. mai for emner som går i høstsemesteret
- 1. november for emner som går i vårsemesteret.

Dersom Studieutvalget ikke skulle etterkomme et begrunnet forslag om endringer av litteraturlisten, kan emneansvarlig kreve at saken legges frem for fakultetsstyret.

Lovdata

På alle emner med skoleeksamen skal det fremgå av emnebeskrivelsen hvilke rettskilder og hvilke funksjoner i Lovdata studentene vil ha tilgang til under eksamen.

Senest fire uker før undervisningsstart skal emneansvarlig legge tilgangen inn i Lovdata, slik at studentene kan innrette seg etter dette. Hva som er tilgjengelig under eksamen vil påvirke måten studentene arbeider med Lovdata, og er dermed en viktig faktor i læringssituasjonen. Nærmere informasjon finnes i [Ansattwiki](#) og [fakultetets nettside om Lovdata](#).

Undervisning

Emneansvarlig har primæransvar for å sette sammen en egnet gruppe av undervisere, bestående av forelesere, storgruppeledere/seminarledere og eventuelle andre undervisere. Studiedekanen skal holdes orientert og kan gripe inn i tilfeller hvor hensynet til en best mulig utnyttelse av fakultetets samlede undervisningsressurser tilsier dette.

Emneansvarlig bør selv delta i undervisningen.

Arbeidsgruppelederne på 1. og 2. studieår rekrutteres av fakultetet, men skal av emneansvarlig regnes som en del av emnets undervisningsteam.

På emner med eksterne oppgaverettere bør emneansvarlig tilstrebe å få rekruttert en fast gruppe pålitelige og faglige kompetente oppgaverettere, fortrinnsvis personer som også deltar i sensuren av eksamen. Dersom emneansvarlig ikke lykkes med å få på plass et tilstrekkelig antall oppgaverettere, faller denne oppgaven på studieadministrasjonen. Det faglige ansvaret for oppfølging av oppgaveretterne ligger til den emneansvarlige.

Arbeidsgruppeledere (1. og 2. studieår)

Emneansvarlig har faglig ansvar for arbeidsgruppelederne på sine emner, og skal

- gjennomgå arbeidsgruppeoppgavene med gruppelederne og forklare hvordan oppgavene inngår i det samlede undervisningsopplegget
- utarbeide veiledning til de enkelte oppgavene (til arbeidsgruppeledernes bruk).
- besvare faglige spørsmål fra arbeidsgruppelederne

- ta stilling til eventuell underkjenning av studenters oppgaver/kommentarer: [faglig godkjenning av oppgaver/kommentering](#).

Storgruppeledere og seminarledere

Emneansvarlig har faglig ansvar for storgruppe-/seminarlederne, og skal

- utarbeide veiledning til de enkelte oppgavene
- besvare faglige spørsmål fra arbeidsgruppelederne

Emneansvarlig bør arrangeres møter med storgruppe-/seminarlederne underveis i emnet med tanke på det faglige innholdet, men også med det for øye å skape en «lagfølelse» blant alle underviserne på emnet.

Arbeids- og storgruppeoppgaver

Emneansvarlige for de tre første studieårene skal, senest to uker før undervisningen starter, publisere arbeids- og storgruppeoppgavene for emnet, se [Instruks om oppgåvegjeving og sensur 1.4 Arbeidsgruppeoppgåver og storgruppeoppgåver](#). I tillegg skal emneansvarlig publisere en timeplan med frister for levering av besvarelser og kommentering, og eventuelt fordelingen mellom individuelle og felles besvarelser.

For utforming av oppgavene gjelder [Instruks om oppgåvegjeving og sensur 1.3. Krav til utforming av oppgåver](#).

Ordgrenser for arbeidsgruppeoppgaver er følgende:

- 1. studieår: 1000 ord
- 2. studieår: 1500 ord

Obligatoriske oppgaver

I emner med obligatorisk oppgave skal emneansvarlig

- fastsette ordgrenser, innenfor de øvre rammer som er fastsatt av Studieutvalget/fakultetsstyret
- utarbeide oppgavetekst
- sende oppgavetekst til studieårsansvarlig minimum 4-5 dager før publiseringsdato
- følge opp oppgaveretterne, enten individuelt eller i form av et digitalt møte
- gjennomføre nivåkontroll
- vurdere oppgaveretternes kommentering i tilfeller der det kommer klage på denne.

Studentkontakt

Emneansvarlig skal legge til rette for at studentene kan stille faglige spørsmål underveis.

Henvendelser fra studenter om fremmøte og fravær, eller andre spørsmål av ikke-faglig art, videresendes til studieårsansvarlig.

Eksamen og sensur

Emneansvarlig har primæransvar for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på betryggende vis. Prøvingen skal være knyttet til læringsutbyttebeskrivelsen for emnet og tilpasset undervisningsopplegget.

Eksamensformen og de ytre rammene for eksamenen vedtas av Studieutvalget etter forslag fra emneansvarlig.

Eksamensoppgaver

Emneansvarlig har ansvar for at det utarbeides eksamensoppgaver. Dette inkluderer kontinuasjonseksamen og eventuelle ekstraordinære eksamener. For emner på 1.-4. studieår skal oppgavene fastsettes i samråd med [oppgaveutvalget](#).

Eksamensoppgaven skal leveres til studieårsansvarlig innen fristen angitt i kjøreplanen for emnet.

Mer detaljert informasjon om utforming av eksamensoppgaver o.l. finnes under punkt 1.3. *Krav til utforming av oppgaver* i [Instruks om oppgavegjeving og sensur](#).

Sensur

Emneansvarlig har primæransvaret for at sensuren er betryggende, innenfor de rammene som følger av fakultetets sensurordning.

Ansvar for sensuren innebærer:

- Utarbeidelse av sensorveiledninger. Mal for sensorveiledninger finnes [her](#).
- Overoppsyn med sensorkorpset på emnet
- Nivåkontroll
- Digitalt sensormøte etter nivåkontrollen
- Svar på eventuelle spørsmål fra sensorene

Sensorene oppnevnes av fakultetet (studiedekanen) og det påhviler fakultetet å få på plass et tilstrekkelig antall sensorer. Emneansvarlig bør likevel engasjere seg i rekrutteringen av sensorkorpset, for å på plass en fast gruppe pålitelige og faglige kompetente sensorer.

Så langt det er praktisk mulig vil emneansvarlig få anledning til å vurdere potensielle sensorer som foreslås av studieadministrasjonen.

Se også fakultetets informasjonssider om [sensurprosessen](#) og [sensorgodkjenning](#).

Klagesensur

Emneansvarlig har primæransvaret for at klagesensuren er betryggende.

Når sensurklagene kommer inn får emneansvarlig forespørsel fra administrasjonen om hvilke sensorer det er ønskelig at skal delta i klagesensuren.

Klagesensuren er blind, men emneansvarlig bør informere klagesensorene om erfaringene fra opprinnelig sensur, inkludert karakterfordelingen etter denne. Dette kan gjøres i form av et tillegg til sensorveiledningen.

Ved klagesensur i obligatoriske emner gjennomføres det en begrenset nivåkontroll. Hver kommisjon sender inn tre besvarelser til nivåkontroll: én sterk og én svak C, og én svak D. Nivåkontrollen bør gjennomføres i løpet av ca. en uke, for å gi sensorene nok tid til å gjennomføre sensuren.

Se også [Klagesensur](#).

Kontrollkommisjon

Avviker karakteren etter klagesensur mer enn én karakter fra den opprinnelige, opprettes det en kontrollkommisjon som ledes av emneansvarlig, og inkluderer opprinnelig sensor og klagesensor. Det er ingen formkrav til arbeidet, men det må gjennomføres i løpet av ca. 10 dager, for å rekke endelig sensurfrist.

Se også [Kontrollkommisjon](#).

Evaluering

I henhold til [UiBs kvalitetssystem for utdanning](#) skal alle emner gjennomgå en større emneevaluering hvert tredje år. Emneansvarlig har primæransvar for å evaluere emnet, at det gjennomføres studentevaluering, og for å analysere og følge opp resultatene, inklusivt å utarbeide forslag til forbedringstiltak. I emneevalueringen skal emneansvarlig blant annet begrunne pedagogiske valg, og reflektere over studentens læring som følge av disse valgene. Evalueringen skal følges opp og legges frem for studieutvalget. Detaljene i dette finner du [her](#), under overskriften *3-årig syklus – Emneevaluering*.

Studieårsansvarlig gir emneansvarlig beskjed via kjøreplanen om et emne skal gjennomgå den treårige emneevalueringen det aktuelle studieåret. Selve gjennomføringen, og det å levere ferdig evaluering til Studieutvalget, er emneansvarligs ansvar, men det er selvsagt mulig å kontakte studieårsansvarlig ved spørsmål. I de årene emnet ikke gjennomgår den treårige evalueringen skal emneansvarlig levere en kort statusrapport for emnet – «egenvurdering». Videre gjennomføres den en kort, digital studentundersøkelse hvert år, ev. et referansegruppemøte, uavhengig av evalueringssyklusen.

Les mer om evalueringssopplegget [på denne siden](#).

Opgaver som godskrives særskilt

Fysisk og digital undervisning

Aktivitet	Godskrives med
Utarbeidelse av oppgave til obligatorisk oppgave	8 timer
Utarbeidelse av veiledning til obligatorisk oppgave praktikum	8 timer
Utarbeidelse av oppgave til eksamen, praktikum	16 timer
Utarbeidelse av oppgave til eksamen, annet	0,5 timer
Utarbeidelse av sensorveiledning obligatoriske emner, praktikum	9 timer
Utarbeidelse av sensorveiledning spesialemer og kontinuasjonseksamen	2 timer

Sensormøte	1 time
Nivåkontroll pr. besvarelse	1,5 time pr. oppgave
Kontrollkommisjon kommisjonsleder	1,5 time
Kontrollkommisjon sensor	1 time
Pedagogisk etterutdanning, fakultetets studiekvalitetsseminar++	

Studentkontakt: dekkes også av det generelle fradraget for dette, på 40 undervisningstimer per semester.

Administrativt arbeid: dekkes også delvis av det generelle administrasjonsfradraget på 115 + inntil 30 timer.

Vedlegg 2: Gjeldende rollebeskrivelse for emneansvar (styresak 71/07 og SU-sak 23/07-08)

<p>Kursansvar for obligatoriske kurs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeidelse av kompetansekrav for kurset ut fra rettsstudiets overordnede kompetansebeskrivelse - Utvelgelse og tilrettelegging av faglig og metodisk innhold, valg av litteratur - Lage undervisningsplan med fordeling av de ulike læringsaktiviteter iht kursets kompetansekrav og studiets overordnede intensjoner, og det innen de gitte tids- og ressursmessige rammene som er gitt for kurset - Fastsette temaer for forelesningene - Utarbeide oppgaver til arbeidsgruppene for å underbygge studentenes materielle og metodiske progresjon i læringen, samt utvikling i presentasjon (skriftlig/muntlig) og tilrettelegge for eventuelle andre medlærings effekter ut fra kursets kompetansekrav - Utarbeide skriftlig veiledning til gruppelederne. En veiledning omfattende materielle og metodiske poenger i den enkelte oppgaven, og hva som bør vektlegges i tilbakemeldingen til studentene (kun 1. og 2. studieår). - Utarbeide oppgaver/pedagogisk opplegg for storgruppesamlingene for å underbygge studentenes materielle og metodiske progresjon i læringen, presentasjonsform og tilrettelegge for eventuelle andre medlærings effekter ut fra kursets kompetansekrav og studiets overordnede intensjoner. - Utarbeide skriftlig veiledning for det pedagogiske opplegget av storgruppesamlingene, samt hva som skal vektlegges i den skriftlige tilbakemeldingen fra storgruppelederne til studentene på 3.studieår. - Gjennomgang av opplegget og oppgaver med gruppe- og storgruppelederne - Rekruttering av storgruppeledere - Møter med administrasjon/studieårsansvarlig for oppfølging av alle administrative oppgaver knyttet til kurset - Møter med gruppe- og storgruppeledere for eventuelle justeringer underveis av opplegget - To referansegruppemøter i løpet av kurset - Svare på henvendelser fra studenter og gruppeledere - Utarbeidelse av kursrapport med forslag til forbedringer <p>Opgaver som kommer i tillegg, og honoreres særskilt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forberede og gjennomføre forelesninger, 5t/time - Utarbeidelse oppgaver til hjemmeeksamen/obligatorisk prøve, 8 timer - Utarbeidelse oppgaver skoleeksamen, 16 timer - Sensorveiledning, 9 timer - Nivåkontroll pr besvarelse: 1.5 time/oppgave
--	--

Vedlegg 3: Wiki-beskrivelsen av rollen som emneansvarlig (per februar -22)

Emneansvarlig

Ansvar

Faglig ansvar

Emneansvarlig

- oppnevnes av Studieutvalget
- har faglig ansvar for at læringsmål og [litteraturlister](#) er ajourførte og kan ev. komme med forslag til endringer. Endring av læringskrav, prøvingsformer og litteratur blir vedtatt i Studieutvalget.
- har ansvar for gjennomføring av undervisning og prøving med nivåkontroll, utarbeidelse av oppgaver og veiledning til gruppe- og storgruppesamlinger, og å gjennomgå opplegget med gruppe- og storgruppelederne i forkant av, og helst i løpet av emnet
- har ansvar for valg av foreleser, storgruppeleder og sensorer, samt at emneopplegget gjennomføres innen gitt budsjetttramme
- bør selv delta i undervisningen

Ansvar for arbeidsgruppeledere

Emneansvarlig for emner på 1. og 2. studieår har ansvar for arbeidsgruppelederne, og skal

- Gjennomgå oppgavene til arbeidsgruppesamlingene med gruppelederne.
- Utarbeide veiledning til de enkelte oppgavene (kun til gruppeledernes bruk).
- Svare på faglige spørsmål fra arbeidsgruppelederne.
- Ta stilling til underkjenning av studenters oppgaver/kommentarer.

Ansvar for storgruppeledere/seminarledere

Emneansvarlig for emner på 1.-4. studieår har ansvar for storgruppe-/seminarlederne. Emneansvarlig bør arrangere møter med storgruppe-/seminarlederne underveis i emneet.

I sak 66-09-10-2 uttalte SU:

Emneansvarliges ansvar for og myndighet overfor (internt) undervisningspersonell

1. Ved klager utover det bagatellmessige på undervisningspersonell skal emneansvarlig henvende seg til prodekan for undervisning.
2. Avhengig av forholdets karakter, kontakter prodekan personalledelse, faglig ledelse eller andre. Prodekanen kan iverksette selvstendige undersøkelser.
3. Prodekanen undersøker muligheten for å organisere fakultetets eksisterende pedagogiske spisskompetanse slik at vi kan tilby veiledning og opplæring av undervisere, også personell som ikke er fast ansatt.

Utarbeiding av emne- og eksamensoppgaver

Arbeidsgruppeoppgaver

Oppgavene publiseres under **Moduler** i Mitt UiB.

Emneansvarlig skal, iflg. [Instruks om oppgåvegjeving og sensur](#), [1.3 Andre emneoppgåver](#):

”(...) seinast to veker før emnestart leggje fram dei oppgåvene studentane skal svara skriftleg på i emneet, saman med ein timeplan som viser tidspunkt for levering av utkast og kommentering og fordelinga på individuelle svar og fellessvar. (...) Den emneansvarlege kan endre oppgåvene seinare, og både den emneansvarlege og storgruppeleiaren kan laga tilleggsoppgåver til bruk i storgruppemøte o.l.”

Ordgrensene for arbeidsgruppeoppgaver er følgende:

- 1. studieår: 1000 ord
- 2. studieår: 1500 ord

(dette ble vedtatt i SU-sak 82/13).

Faglig godkjenning av oppgaver/kommentering

Arbeidsgruppeleder/storgruppeleder foretar stikkprøver. En besvarelse eller kommentering blir underkjent hvis den ikke oppfyller faglige minstekrav:

- For at en besvarelse av arbeidsgruppeoppgave skal godkjennes av arbeids-/storgruppeleder må alle delspørsmål være besvart
- Det faglige nivået skal vurderes i henhold til hvor i emneet oppgaven gis
- Minstekrav til besvarelse kan ligge lavere enn det som gjelder for eksamensbesvarelser.
- For at en kommentering skal godkjennes, må den inneholde en begrunnet vurdering av den materielle og/eller metodiske kvaliteten i besvarelsen
- Ved underkjennelse av oppgave sender studieårsansvarlig vedtak til studenten – emneansvarlig sender begrunnelse per e-post til studenten med kopi til studieårsansvarlig og arbeidsgruppeleder.
- Emneansvarlig skal sende e-post til samtlige studenter som har fått vurdert kommentering/oppgave i forhold til underkjenning – enten det fører til underkjenning eller ei

Obligatorisk oppgave

- utarbeides av emneansvarlig, som også bestemmer ordgrensen (normalt 2500-3000 ord)
- sendes studieårsansvarlig 4-5 dager før offentliggjøring for studentene
- nivåkontroll gjøres etter gitte datoer

Lovdata på eksamen

Gjør deg godt kjent med oppgavene dine knyttet til Lovdata på eksamen. Du finner informasjon ved å gå til [denne siden](#).

Eksamensoppgaver

Oppgave til skoleeksamen, hjemmeeksamen eller prøver som skal telle med i karakteren skal fastsettes av den emneansvarlige etter samråd med oppgaveutvalget. Emneansvarlig skal også utarbeide oppgavesett til kontinuasjonseksamen. For eksamensoppgaver på spesialemer arrangeres det ikke oppgaveutvalgsmøter. Eksamensoppgaven skal leveres til studieårsansvarlig i administrasjonen innen gitte frister, slik at den blir klargjort i tide til eksamensdagen.

Se for øvrig mal til

sensorveiledning: <https://wiki.uib.no/juransatte/index.php/Eksamen#Sensorveiledninger>

Se for øvrig [Retningslinjer for utforming av prøver i jusstudiet](#):

1. **Samanhengen mellom læring og prøving:** Oppgaver som er med i grunnlaget for karaktersettjninga, skal i form og innhold bygge på emneinnholdet. I oppgavene kan det likevel inngå spørsmål som ikke har vore oppe i emneet. Dette kan vera spørsmål som er dekte av

kjernelitteraturen, spørsmål som studentane kan svara på ut frå lovlege hjelpemiddel ved prøven, eller spørsmål som stiller krav til sjølvstendig resonnement ut frå læringsmåla til det aktuelle emneet og tidlegare emne. Oppgåver som blir gjevne til skuleeksamen bør i hovudsak gjelde tema som har vore oppe i emneet.

2. **Praktiske oppgåver:** Oppgåver som tek utgangspunkt i eitt eller fleire praktiske tilfelle kan gå ut på å skrive ei nøytral utgreiing, men oppgåva kan også gå ut på å skrive tekstar av andre slag, som skriftleg rådgjeving til ein part, prosesskrift, avtaleklausul, dom, forvaltningsklage, innstilling til forvaltningsorgan, utkast til lovtekst eller forskrift, osv. Det skal gå klårt fram av oppgåva kva tekst det er tale om. Studentane skal tidlegare på emneet ha fått høve til å skrive minst ein tekst av det slaget det vert bede om på skuleeksamen.
3. **Andre oppgåver:** Oppgåver som ikkje eller berre i liten grad tek utgangspunkt i praktiske tilfelle ("teorioppgåver") kan mellom anna gå ut på å prøve kunnskapar og oversikt, forståing og evne til å sjå og drøfte rettspolitiske spørsmål eller samanhengar og perspektiv i lærestoffet. Oppgåveteksten bør gje klare haldepunkt for den nærare avgrensinga av oppgåvesvaret. Ein bør unngå oppgåver som berre gjev korte og stikkordprega overskrifter ("avtalelova § 36", "rettsleg interesse") eller som svarar til bestemte overskrifter i læremiddel. Vidare bør ein unngå oppgåver som innbyr til uautoriserte standardoppsett e.l. ("analyser avgjerda i Rt. 2004.345").
4. **Fleire oppgåver ved same prøve:** Blir det gjeve fleire oppgåver ved same prøve, bør det gå fram omtrent kor mykje vekt som skal leggjast på kvart av oppgåvesvara, til dømes ved prosentvis fordeling

Evaluering

Evalueringssopplegget er endret fra og med våren 2019. Fra nå av skal alle emner underlegges en større evaluering hvert tredje år i stedet for dagens ordning med en begrenset rapport etter avsluttet kurs. Merk at referansegruppemøte og avsluttende møte med studieårsansvarlig nå er valgfritt.

Les mer om det nye evalueringssopplegget [på denne siden](#).

Avsluttende møte med studieårsansvarlig

Etter kursets slutt kan studieårsansvarlig og emneansvarlig, hvis ønskelig, møtes for en oppsummering av kurset.

I det avsluttende møtet kan man for eksempel

- Danne en oversikt over undervisningsressurser til neste års emne, og avdekke hva vi eventuelt har behov for fremover
- Vurdere om det var elementer som ikke fungerte, eller om det var noe som utmerket seg i positiv forstand
- Gjennomgå tilbakemeldingene fra studenter, arbeids- og storgruppeledere, samt ev. opplysninger som skal/bør viderefremmes til ansvarlig for neste kurs i rekken.

Møtet kan i tillegg danne grunnlag for emneansvarligs rapportering.

Annet

- Dersom man får henvendelser fra studenter av ikke-faglig art (Mitt UiB, spørsmål om fremmøte, fravær og lignende), videresendes disse til studieårsansvarlig.

- Ved behov for brukerstøtte/veiledning i forbindelse med publisering av materiale/meldinger i Mitt UiB e.l.: ta kontakt med studieårsansvarlig.
- Gi beskjed til studieårsansvarlig dersom det er behov for innkjøp av hovedlitteratur til undervisere på kurset.

[Tilbake til saklisten.](#)

Ny modell for engelskspråklige emner ved fakultetet: Plassering og utforming av engelskspråklige valg-/spesialemer på 3. og 5. studieår på ny studieordning

1. Innledning

Det juridiske fakultet har fra høstsemesteret 2021 startet innfasing av ny studieordning. Den nye studieordningen innebærer at det våren 2024 blir innført valgemner på vårsemesteret på 3. studieår i tillegg til spesialemnene som fortsatt skal tilbys på 5. studieår.¹¹ Dette medfører et behov for justering og tilpassing av den engelskspråklige emneporteføljen fra studieåret 2023/2024.

Som studieutvalget ble orientert om i sak 34/22-7 har studiedekanen i samarbeid med studieadministrasjonen utarbeidet et forslag til modell som ble sendt på høring til alle ansatte, og særlig de emneansvarlige for engelskspråklige spesialer.¹² Modellen går i korte trekk ut på at de engelskspråklige emnene som hovedregel skal finnes i to varianter: En bachelorvariant, og en mastervariant, med hver sin emnekode. såkalte søskenemner. Læringsmål og forventet læringsutbytte vil være tilpasset hhv. bachelornivå og masternivå, mens det vil være stor grad av felles tematisk innhold, med delvis felles undervisning og delvis samme litteratur. Likevel med tillegg av noe mer undervisning på masternivå og mer omfattende og avansert større litteratur.

Innspillene i høringsrunden var i all hovedsak positive. På bakgrunn av signalene i høringsrunden har studiedekanen, i samarbeid med studieadministrasjonen, arbeidet videre med ny modell for engelskspråklige emner og med forslag til plassering av de engelskspråklige emnene på hhv. høstsemesteret og vårsemesteret, samt noen unntak fra hovedmodellen som foreslås.

Forslag til modell for de engelskspråklige emnene, basert på dagens portefølje, samt plassering av de enkelte emnene på hhv. høstsemesteret og vårsemesteret, og på bachelornivå og/eller masternivå, blir med dette lagt frem for Studieutvalget, og vil deretter bli lagt frem for fakultetsstyret for endelig vedtak.

2. Bakgrunn

Tidligere i prosessen med innføring av ny studieordning er det fattet vedtak om at det skal tilbys engelskspråklige emner både på 3. og 5. studieår, og at alle studenter som ikke reiser på utveksling i vårsemesteret på 3. studieår må ta minst ett engelskspråklig valgemne på 10 studiepoeng dette semesteret. Det er også forutsatt at det engelskspråklige tilbudet på ny studieordning skal ta utgangspunkt i dagens portefølje av spesialer, og at det må være et tilstrekkelig engelskspråklig tilbud både på 3. året (bachelornivå) og på 5. året (masternivå) til at fakultetet vil ha et minst like attraktivt tilbud til innreisende studenter som i dag.¹³

Når vi nå skal tilby valgbare engelskspråklige emner både på 3. og 5. studieår utløser dette behov for nytenkning knyttet til nivå (bachelor/master), plassering (høst/vår) og dimensjonering (10/20 studiepoeng) av dagens engelskspråklige spesialer. Selv om den nye studieordningen ikke iverksettes på 3. studieår før studieåret 2023/24, må endringene og planene for det nye vårsemesteret

¹¹ Se fakultetsstyresak 8/22 om rammene for 3. studieår

¹² Høringsdokumentene i sin helhet følger som vedlegg.

¹³ Ibid.

være klare før innreisende utvekslingsstudenter i løpet av våren 2023 skal orientere seg om studietilbudet vårt og søke opptak til UiB.

I dag er det slik at innreisende utvekslingsstudenter, uavhengig av hvor mange år de har studert før de kommer til fakultetet, følger emner som tilhører vårt 5. studieår. En kartlegging av søknadsdokumentene til de 244 innreisende utvekslingsstudentene studieåret 2021/2022 viser at omtrent 45 % av utvekslingsstudentene har fullført tre års jusstudier og dermed kan sies å være på masternivå¹⁴, mens omtrent 55 % av de innreisende studentene er på sitt 3. studieår (eller lavere). Fem studenter er kun på sitt 2. studieår. Dette betyr at vel halvparten av de innreisende utvekslingsstudentene følger emner på et nivå som ligger over det man kan forvente at de er faglig modne for, alternativt at de innreisende studentenes nivå bidrar til å senke nivået på undervisningen og på hva som forventes av studentene på de engelskspråklige emnene, og dermed også forventningene som stilles til våre norske femteårsstudenter. Med engelskspråklige emner på ulike nivå i den nye studieordningen vil vi både kunne tilby et studietilbud som er bedre tilpasset nivået til de innreisende studentene, enten de er på bachelornivå eller på masternivå i sitt hjemlige studieprogram, og vi vil kunne sikre at emner som tilhører 5. studieår holder et tilstrekkelig høyt nivå. Et engelskspråklig tilbud på bachelornivå vil forhåpentligvis også kunne føre til at flere utenlandske studenter på dette nivået ser på fakultetet som et aktuelt reisemål. Vi får årlig henvendelser fra utenlandske studenter som spør om vi tilbyr engelskspråklige emner på bachelornivå eller om det likevel er mulig for dem å ta emnene som tilhører 5. studieår. Vi må anta at vi mister en del potensielle innreisende studenter som ikke tar kontakt og spør, men isteden forholder seg til informasjonen om at de engelskspråklige emnene krever at man har fullført tre års høyere utdanning.¹⁵

Studentene på de engelskspråklige emnene vil også fremover være en blanding av internasjonale og norske studenter, men blandingsforholdet vil trolig variere fra emne til emne, og kanskje også mellom 3. og 5. studieår. Antall norske studenter på de engelskspråklige emnene avhenger bl.a. av hvor mange som velger å reise på utveksling det aktuelle semesteret, mens antall internasjonale studenter naturlig nok avhenger av hvor mange studenter som velger å dra på utveksling til Bergen. På vårsemesteret på 3. studieår må de "hjemmeværende" MAJUR-studentene ta minst ett engelskspråklig emne (10 sp), men de internasjonale studentene forutsetningsvis tar 3 emner á 10 studiepoeng. Også på 5. studieår gjelder det et krav om at studenter som ikke reiser på utveksling må ta minst ett engelskspråklig spesialemne, men det er per i dag flere unntak fra denne hovedregelen. Selv om vi regner med at det nye kravet til et engelskspråklig emne på 3. studieår vil føre til at det blir flere norske studenter på de engelskspråklige emnene på våren, er det grunn til å regne med at det fremdeles vil være en klar overvekt av internasjonale studenter på de fleste emnene.

3. Forslag til ny hovedmodell for engelske valg-/spesialemer: "Søskenemner" på hhv. bachelor- og masternivå

For å sikre et bredt tilbud på både bachelor- og masternivå foreslås en modell der de engelskspråklige emnene som hovedregel finnes i to varianter: En bachelorvariant, og en mastervariant, med hver sin emnekode.

¹⁴ I kartleggingen er studenter som er på det siste året av en fireårig bachelorgrad regnet for å være på masternivå, da også disse har fullført tre år høyere (jus)utdanning som er det formelle opptakskravet til dagens spesialemner.

¹⁵ Etter som fakultetet til nå ikke har hatt emner på bachelornivå har fakultetets faste praksis vært at innreisende studenter kan få ta de engelskspråklige emnene selv om de ikke har fullført tre års høyere utdanning. Likevel med en sterk anbefaling og forventning til våre partneruniversitet om at studentene har fullført minimum to års jusstudier. Gjennomgangen viser at partneruniversitetene i hovedsak følger denne anbefalingen

De to "søskenemnene" vil langt på vei være identiske, men MA-varianten vil nødvendigvis være mer krevende, med høyere forventninger til læringsutbytte og mer (og mer avansert) litteratur. Læringsutbyttebeskrivelsene for de to emnene må utarbeides med utgangspunkt i de deskriptorer som i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk er vurdert som egnet for hhv. bachelornivå og masternivå.

Undervisningen på de to søskenemnene vil i hovedsak være felles. Et emne på 10 studiepoeng vil i utgangspunktet ha 10 dobbelttimer undervisning, som i dag. For å heve nivået på mastervarianten av emnet, foreslås det imidlertid i tillegg at hvert masteremne tilføres to dobbelttimer undervisning, såkalte «masterclasses», der det gjøres noen dypdykk i enkelte temaer. Vi ser for oss at det bør overlates til de emneansvarlige å vurdere om «masterklassene» skal være forebeholdt masterstudentene eller om de skal legges inn i timeplanen for alle studenter¹⁶, uavhengig av om de tar MA- eller BA-varianten av emnet. Det må uansett kommuniseres tydelig til studentene at disse timene er ment for studenter på masternivå og for å dekke inn de særskilte læringskravene som gjelder for dem.

Prøvingen av studentene på BA- og MA-varianten av emnet må holdes atskilt, men det er ingenting i veien for å arrangere eksamen på samme dag/over samme periode og med utgangspunkt i samme oppgavesett. De to studentgruppene må imidlertid holdes atskilt ved vurderingen av besvarelsene/prestasjonene, som for begge grupper skal skje ut fra den læringsutbyttebeskrivelsen som gjelder for den varianten av emnet som de har tatt.

Modellen med søskenemner har noen svakheter som ikke skal underslås. Det er krevende å lage et undervisningsopplegg som langt på vei forutsettes å være felles for studenter på bachelor- og masternivå. Gitt dagens ressursituasjon er det imidlertid vanskelig å se for seg at fakultetet på noen annen måte kan få på plass et tilstrekkelig bredt og attraktivt tilbud av helt separate engelskspråklige valg-/spesialemer både på 3. og 5. studieår. Det er dessuten viktig å huske på at utgangspunktet i dag er at samtlige engelskspråklige emner forutsetningsvis er på masternivå (5. studieår), men med mange internasjonale studenter som bare har studert to år før begynner hos oss. En endring hvor det klargjøres at det er forskjell på kravene som stilles til studenter på hhv. bachelor- og masternivå, og med i hvert fall noe undervisning dedikert til masterstudentene ("masterclasses") vil derfor være en forbedring. De siste årene har det med hell vært prøvd ut "masterclasses" blant annet på JUS287-2-A *EU and EEA Commercial Law*. Utfordringene med å lage et opplegg som passer både for studenter på bachelor- og masternivå bør derfor ikke overdrives. Erfaringsmessig er varierende engelskferdigheter en vel så stor utfordring, og den utfordringen vil ikke forsvinne om man skulle skille helt og fullt mellom emner på bachelor- og masternivå. Mye av den læringen som ligger i at emnene er på engelsk, og som er en del av poenget med å kreve at studentene våre tar minst ett engelskspråklig emne på 3. og 5. studieår, er lik for studenter på bachelor- og masternivå.

Størrelse på emnene

På vårsemesteret av 3. studieår skal studentene ta to valgfrie emner á 10 studiepoeng, oftest et av de «semiobligatoriske» emnene undervist på norsk, og et av emnene undervist på engelsk. For at de engelske emnene i vårsemester skal passe inn i studentenes vårsemester på 3. studieår er det nødvendig at de er på 10 studiepoeng, ikke 5 eller 20 slik tilfellet er for et fåtall av de engelske emnene i dag. Også i høstsemesteret er det ønskelig at de engelske emnene er på 10 studiepoeng.

¹⁶ Utgangspunktet er at all undervisning ved universitetet er åpen for allmennheten, og dermed også for studenter på bachelornivå. Det som menes med om undervisningen også skal være «åpen» for studenter på bachelornivå er dermed først og fremst hvorvidt «masterclasses» skal føres opp i timeplanen også for bachelorvarianten av emnet, eller om de kun skal føres opp i timeplanen for mastervarianten av emnet.

Emneansvarlige som har engelskspråklige emner med et annet omfang enn dette ble derfor bedt om å uttale seg om hvorvidt det ville være mulig å endre på emnet slik at det blir på 10 studiepoeng, eller for emner som i dag er på 20 studiepoeng, at de deles i to.

Det er i dag kun ett engelskspråklig emne på 20 studiepoeng: JUS276-2-B European Human Rights. Dette emnet foreslås endret til to emner á 10 studiepoeng med arbeidstitlene *European Human Rights I* og *European Human Rights II*. Det første emnet er tenkt å være et introduksjonsemne for å gjøre internasjonale studenter i stand til å studere mer avanserte spørsmål på *European Human Rights II*. Norske studenter vil alt ha de påkrevde forkunnskapene fra JUS221 Rettsstaten.

Videre har fakultetet i dag tre engelskspråklige spesialemner med 5 studiepoeng: JUS277-2-A *Introduction to Copyright Law*, JUS330-A-B *EEA Moot Court Advanced*, samt *Maritime Bergen Law Summer Programme*. Sistnevnte har vært tilbudt som et toukers sommerkurs først for kinesiske studenter og i 2022 som et treukers sommerkurs for internasjonale studenter. Emnet kan også tas av norske studenter og i så fall inngå som et spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap. De to førstnevnte emnene har tilhørende emner på 10 studiepoeng (hhv. JUS277-2-B *International Copyright Law* og JUS330-A-A *Moot Court Preliminary*). Ny emneansvarlig for Copyright law-emnene på hhv. 5 og 10 studiepoeng (Oprysk), foreslår å slå de to emnene sammen til ett emne på 10 studiepoeng. Sammenslåing til ett emne på 10 studiepoeng foreslås også av emneansvarlig for de to Moot Court-emnene (Franklin).¹⁷ For Maritime Bergen Law Summer Programme må vi avvente evalueringen av årets utgave før det kan trekkes konklusjoner om hvordan dette programmet skal innrettes i fremtiden. Dersom programmet skal kunne ha en funksjon også som enten valgemenne på 3. studieår eller som spesialemne på 5. studieår, bør det vurderes om det er forenlig å ha det som i dag eller om det skal legges om slik at det kan utgjøre 10 studiepoeng.

Godtgjøring for emneansvar i undervisningsregnskapet

Emneansvar på engelskspråklige spesialemner godtgjøres i dag med 1 undervisningstime per studiepoeng, altså 10 studiepoeng for de fleste av emnene. For emner som nå deles i en bachelor- og en mastervariant, foreslås det at begge variantene godskrives med 10 timer hver. Det vil være noe merarbeid knyttet til et undervisningsopplegg tilpasset studenter på både bachelor- og masternivå, og det må som nevnt skiller mellom de to variantene mht. prøving og sensur.

4. Høringsrunde

Saken ble sendt på høring til alle ansatte den 26.05.2022:

Intern høring ved Det juridiske fakultet/Internal consultation at the Faculty of Law: Forslag til endring av plassering og utforming av engelske emner/Suggestion for placement and design of English courses

(English version below)

Kjære alle ansatte,

Fakultetet sender med dette på høring forslag til endringer av plassering og utforming av engelskspråklige valgemenner.

¹⁷ Dette fremgår ikke eksplisitt av høringssvaret fra Franklin m.fl. men har vært avklart muntlig i ettertid.

For dere som emneansvarlige for engelskspråklige emner er det to spørsmål dere må være særlig oppmerksomme på:

- 1) forslaget om at deres engelskspråklige valgemne skal tilbys både for studenter på bachelornivå og for studenter på masternivå, men med noe ekstra undervisning og høyere krav til studentene på masternivå*
- 2) spørsmålet om deres valgemne bør undervises på høstsemesteret eller vårsemesteret*

Detaljene fremgår av det vedlagte høringsnotatet, som finnes både på norsk og engelsk. Frist for innspill er onsdag 15. juni.

Vennlig hilsen

Halvard Haukeland Fredriksen, Ingrid Tøsdal, Mari Anne Franklin

Vedlegg: Plassering og utforming av engelskspråklige valg-/spesialemer på 3. og 5. studieår på ny studieordning – høring

Dear all,

The Faculty of Law hereby sends a request for comments on a suggestion to changes in the placement and design in the Elective courses taught in English.

For those of you who are academic course coordinators for a course taught in English, there are two questions of particular importance:

- 1) It is being proposed that your course taught in English should be offered to students both at bachelor level (3rd year of the Master in Law programme) and students at master level (5th year of the Master of Law programme), but with some extra lectures, and with higher expectations to the performance by the master level students than by the bachelor level students.*
- 2) Which semester your course should be taught in the future: The autumn semester or the spring semester*

Further details may be found in the enclosed consultation document, which exists in both Norwegian and English version. Your consultation response should be received by Wednesday 15 June.

Best regards,

Halvard Haukeland Fredriksen (Vice Dean of studies), Ingrid Tøsdal (Senior Advisor international relations), Mari Anne Franklin (Advisor and administrator of English courses)

Attachment: Placement and design of English elective courses in the third and fifth academic years for the new study programme – consultation

Vedleggene som ble sendt på høring følger som vedlegg 1 og 2 til denne saken. I tillegg til e-post av 26.05.2022 med invitasjon til å inngi høringssvar, ble det også sendt påminning om høringen via fakultetsnytt 03.06.2022.

Det har kommet inn 10 skriftlige høringssvar (vedlegg 3-12) I tillegg har det vært avholdt et møte med de emneansvarlige for JUS276-2-B European Human Rights for å drøfte hvordan dette emnet best kan tilpasses den foreslåtte modellen. Muntlige tilbakemeldinger har blitt innhentet for emner det ikke er

mottatt høringsvar om, når det har vært nødvendig med avklaringer for å kunne foreslå plassering av emnet.

De som har inngitt høringsvar er i hovedsak positive til den foreslåtte modellen, og høringsrunden ga dermed grunnlag for å jobbe videre med en omlegging ut fra den skisserte modellen. Nedenfor følger derfor forslag til plassering av emner på semester og nivå, samt noen unntak fra hovedregel, og vurderinger knyttet til emner der anbefalingen om fremtidig plassering enda ikke er klar. Men før vi går videre kan det være verdt å kommentere særlig ett av innspillene i høringsrunden nærmere.

Skodvin skriver i sitt høringsvar at «Grepet [med ekstra masterclasses] fremstår i utgangspunktet som godt, men dersom det er riktig at det undervisningsmessige tilbudet bestå av en ekstra master class à to timer fremstår grepet ikke som egnet. Forskjellen på et bacheloremne og et masteremne bør være større enn den som undervisningsmessig kan møtes gjennom et to timers undervisningssamling.»

Det må bemerkes til dette at forslaget som ble sendt på høring innebærer to, ikke bare én masterclass, altså to ganger to timers undervisning. Men det må medgis at også dette er færre undervisningstimer enn ønskelig, noe det også har kommet muntlige tilbakemeldinger om fra andre emneansvarlige. Studiedekan og administrasjon deler denne bekymringen, men i lys av fakultetets ressursituasjon er det likevel dette forsiktige tillegget vi mener fakultetet på nåværende tidspunkt kan ta seg råd til. I den videre diskusjonen om innretningen av 5. studieår vil det gjøres vurderinger av det totale antallet valg- og spesialemner som skal tilbys. I disse vurderingene må det ligge at fakultetet har et tilstrekkelig antall engelske emner til at vi fortsetter å være en attraktiv utvekslingsdestinasjon for internasjonale studenter.

Skodvin påpeker også at man kunne sett for seg en løsning der den ekstra undervisningen ble gitt til studentene som tar bachelorvarianten av emnene for å sette dem i stand til å følge undervisning gitt på masternivå. Dette er også en interessant tanke. I lys av hovedformålet med endringene i emnene som (per i dag) tilbys på 5. studieår, nemlig en kvalitetsheving på 5. studieår, synes det mest riktig at det er dette nivået som tilføres ekstra undervisningsressurser.

Når det gjelder undervisningen og antall forelesninger har det også kommet et muntlig innspill fra Holmøyvik om at et begrenset antall undervisningstimer i hvert emne spredt utover hele semesteret, gjør det vanskelig å få kontinuitet i undervisningen og at det oppleves som at man «mister» studentene mellom hver forelesning. Studentene husker ikke fra én forelesning til den neste, og det er vanskelig for studentene å få et ordentlig «læringstrykk» i emnet. I denne omgang er ikke retningslinjer for den konkrete timeplanleggingen del av det vi ser på, men innspillet vil bli tatt med videre i arbeidet når vi skal se nærmere på hvordan undervisningen bør legges opp og plasseres. Her er det likevel flere hensyn å ta. På den ene siden ville det være en fordel med mer intensiv undervisning for å oppnå det «læringstrykket» og den kontinuiteten som savnes. På den andre siden er det ønskelig at studentene skal ha et undervisningstilbud gjennom hele semesteret, dette både av hensyn til de internasjonale studentene som vi ønsker at skal ha «noe å gå til» gjennom hele semesteret, men også for at alle studenter skal kunne få en noenlunde jevn arbeidsbelastning gjennom semesteret uavhengig av hvilke emner de velger. Ved større innslag av «blokkundervisning» ville vi kunne risikere at studenter får nær sagt all undervisning samlet i en kort del av semesteret. Med det antall emner vi har, og med de mange eksamensdagene et så høyt antall emner legger beslag på mot slutten av semesteret, vil det likevel være aktuelt å se nærmere på om emnene i større grad skal tilbys og undervisningsplanlegges som anbefalte «pakker» som gir en spesialisering innenfor bestemte områder. Dersom vi tenker mer i retning av spesialiseringspakker vil vi i større grad kunne planlegge overlappende undervisningstidspunkt mellom emner, og det vil kunne avholdes eksamen på samme dag for emner som ikke logisk hører sammen med hverandre. Dette ville innskrenke studentenes valgmuligheter idet

de ikke lenger ville kunne velge emner som tematisk gir dem «litt av alt», men det ville gjøre undervisnings- og eksamensplanlegging av valg- og spesialemer lettere. En eventuell gruppering av valg- og spesialemer i bestemte «spesialiseringspakker» er imidlertid noe vi må komme tilbake til som del av det helhetlige arbeidet med nytt 5. studieår og som studieutvalget og fakultetsstyret vil få anledning til å ta stilling til på et senere tidspunkt.

To andre moment fra Skodvins innspill er også verdt å trekke frem og ta med videre i det helhetlige arbeidet med nytt 5. studieår. Skodvin stiller spørsmål ved om fakultetet i dag tilbyr tilstrekkelig mengde folkerettslige emner. I denne omgang er en av føringene for arbeidet at porteføljen over engelske emner ved fakultetet skal ta utgangspunkt i dagens emner. Selv om det som del av denne saken og i det parallelle arbeidet med oppretting av LLM gjøres forslag om noen justeringer i emner og oppretting av ett nytt emne, har det ikke vært meningen å i denne omgang ta stilling til forslag til hvilke nye emner det eventuelt er behov for som del av porteføljen. Dette er likevel et innspill som bør tas med og vurderes nærmere som del av arbeidet med hele 5. studieår. Det samme gjelder Skodvins innspill om at det kan opprettes nye norskspråklige spesialemer som tvillingemner til emner som allerede tilbys som emner i etter- og videreutdanningsmasterprogrammet i operativ ledelse og myndighetsutøvelse. Etter som vi i denne omgang kun ser på den engelske emneporteføljen, er også dette et innspill som ikke behandles nå, men som tas med videre i arbeidet med resten av 5. studieår.

5. Forslag til plassering av emner på semester og nivå

Ved omleggingen av dagens emnetilbud må det bestemmes hvilke emner som skal gå i høstsemesteret og hvilke emner som skal gå i vårsemesteret. Emner vi særlig ønsker at skal være tilgjengelig for norske studenter på 3. studieår må legges til vårsemesteret. I høstsemesteret vil det nesten bare være internasjonale utvekslingsstudenter som følger bachelorvarianten av emnene. Emner vi særlig ønsker at norske studenter skal ta på 5. studieår bør legges til høstsemesteret, da vi vet at det er flere norske studenter som tar spesialemer på høstsemesteret av 5. studieår enn på vårsemesteret på 5. studieår. Internasjonale utvekslingsstudenter vil finnes på begge nivå i begge semester.

På bakgrunn av de tilbakemeldinger som er kommet fra emneansvarlige i høringsrunden, har vi utarbeidet et forslag til plassering, vist i tabellen nedenfor. Som det fremgår av tabellen, er det få forslag til justering av semester, og der det ikke er en bestemt grunn til at emnet bør flyttes, har vi beholdt emnet på samme semester som i dag. Der den foreslåtte plasseringen ikke innebærer en endring av semester går vi ikke nærmere inn på begrunnelsen for hvorfor et emne skal bli værende på samme semester som i dag. For de fleste emnene som ikke foreslås flyttet kan begrunnelsen leses ut av høringsinnspillene, og er for eksempel enten av hensyn til emneansvarlig sine andre undervisningsforpliktelser, ut fra når de norske studentene helst bør ta emnet (BA-nivå/vårsemesteret eller MA-nivå/først og fremst høstsemesteret), eller av hensyn til hvilke andre emner et emne er særlig godt egnet sammen med og hvilket semester disse andre emnene tilbys.

Noen emneansvarlige har uttrykt at de ikke har sterke preferanser, og at emnet ikke nødvendigvis må gå samme semester som i dag. Det har likevel ikke vært behov for å flytte på flere emner enn de som nevnes nedenfor, fordi vi i så fall ville få en ubalanse i hvor mange emner som tilbys om høsten og hvor mange emner som tilbys om våren. Av hensyn til de innreisende bør det være noenlunde like stort utvalg av emner i begge semester. Timeplanleggingshensyn kunne tilsi litt færre engelske emner i høstsemesteret da høstsemesteret er kortere enn vårsemesteret, og fordi de engelske emnene «konkurrerer» om undervisningstid med langt flere norske emner i høstsemesteret enn i vårsemesteret. Antallet innreisende studenter, som vanligvis er høyere i høstsemesteret enn i vårsemesteret, kunne tilsi at det skulle være litt flere emner i høstsemesteret enn i vårsemesteret.

Med hensyn som peker i hver sin retning, har fakultetet så langt forsøkt å ha omtrent like mange engelske emner i begge semestre, og dette er anbefalingen også for fremtiden.

De emnene som foreslås å endre semester er følgende: JUS292-2-A *Introduction to Chinese Law*, JUS288-2-A *International Criminal Law* og JUS285-2-A *EU and EEA Public Procurement Law*.

Fra emneansvarlig for JUS292-2-A *Introduction to Chinese Law* (Borvik) har vi fått muntlig tilbakemelding om at dette introduksjonsemnet nødvendigvis vil måtte være såpass grunnleggende at det vil være best egnet på bachelornivå, og uten et tilhørende søskenemne på masternivå. Etter som norske studenter vil ta emner på bachelornivå i vårsemesteret av 3. studieår, bør emnet undervises i vårsemesteret istedenfor i høstsemesteret.

Beslektet begrunnelse gjelder for forslaget om å flytte JUS288-2-A *International Criminal Law*. Her skriver emneansvarlig (Einarsen) i sitt høringsvar «Det er en stor fordel at studentene har nasjonal strafferett i bagasjen før de tar dette kurset.» Selv om emneansvarlig er positiv til at emnet kan få både en bachelorvariant og en mastervariant, vil det være best for norske studenter å ta emnet på femte studieår. Ettersom flest norske studenter tar spesialemner i høstsemesteret på 5. studieår bør emnet plasseres på høstsemesteret. Fordi emnet de senere årene har vært undervist i vårsemesteret ville emneansvarlig primært foretrekke at det fortsatte slik. Vi leser likevel høringsvaret som at ønsket om semester ikke er absolutt, og velger derfor å anbefale plassering ut fra hvilket nivå og hvilket semester det passer best for norske studenter å ta dette emnet.

Emnet JUS285-2-A *EU and EEA Public Procurement Law* foreslås flyttet fra høstsemesteret til vårsemesteret etter ønske fra forskergruppen for europarett og er begrunnet med at emnet er planlagt å inngå i LLM-programmet i EU- og EØS-rett som det arbeides med å opprette, og at det i LLM-programmet er tenkt som ett av tre «semi-obligatoriske» spesialiseringsemner som studentene skal ta i vårsemesteret av LLM-programmet.

Emne	Semester i dag	Fremtidig semester	Nivå
JUS258-2-B / Competition Law	HØST	HØST	BA+MA
JUS271-2-D / Energy Law: Hydrocarbons, Renewables and Energy Markets	HØST	HØST	BA+MA
JUS276-2-C / Human Rights and Welfare Policies	HØST	HØST	BA+MA
JUS278-2-A / Comparative Private Law	HØST	HØST	BA+MA
JUS287-2-A / EU and EEA Commercial Law	HØST	HØST	BA+MA
JUS289-2-A / International Civil Procedure	HØST	HØST	BA+MA
JUS293-2-A / Law of the Sea and its Uses	HØST	HØST	BA+MA
JUS296-2-A / Law of Armed Conflict, with emphasis on maritime operations	HØST	HØST	BA+MA
JUS297-2-A / Comparative European Constitutional Law	HØST	HØST	BA+MA
JUS298-2-A Law, Regulation, and Technology	HØST	HØST	MA
Nytt emne <i>EU and EEA Institutional Law and Policymaking</i>		HØST	BA+MA
Nytt emne <i>Chinese business law</i>		HØST	MA
JUS288-2-A / International Criminal Law	VÅR	HØST	BA+MA
JUS285-2-A / EU and EEA Public Procurement Law	HØST	VÅR	BA+MA
JUS250-2-C / Health and Human Rights in the Welfare State	VÅR	VÅR	BA+MA
JUS273-2-A / Legal Philosophy	VÅR	VÅR	BA+MA

<i>Justert emne European Human Rights I (kun for innreisende studenter)</i>	VÅR	VÅR	BA
<i>Justert emne European Human Rights II</i>	VÅR	VÅR	BA (+MA?)
<i>Justert emne European/International Copyright Law</i>	VÅR	VÅR	BA+MA
JUS286-2-A / Constitution and Politics	VÅR	VÅR	BA (+MA?)
JUS290-2-A / Comparing Legal Cultures in Europe	VÅR	VÅR	BA (+MA?)
JUS291-2-A / EU and EEA State Aid Law	VÅR	VÅR	BA+MA
JUS294-2-A / Privacy and Data Protection - GDPR*	VÅR	VÅR	BA+MA
JUS295-2-A / Legal Technology: Artificial Intelligence and Law*	VÅR	VÅR	BA+MA
<i>Justert emne EEA Moot Court</i>	VÅR	VÅR	MA
JUS271-2-E / International Climate Law	VÅR	VÅR	BA+MA
JUS292-2-A / Introduction to Chinese Law	HØST	VÅR	BA
<i>Maritime Bergen Law Summer Programme (pt 5 ECTS).</i>	SOMMER/HØST	UVISST	UVISST

6. Justering av hvilke emner som tilbys

Struktur og innhold i nytt 5. studieår er ikke endelig vedtatt. Når dette vedtas kan det føre til endringer i spesialnemportefølje både på norsk og engelsk, det totale antallet emner og struktur for spesialnemner.

Som nevnt tidligere under avsnittet om størrelse på emnene, planlegges det justeringer i Moot Court-emnene, Copyright-emnene og European Human Rights-emnet for at også disse skal bli på 10 studiepoeng. I antall emner betyr det at fire emner blir slått sammen til to emner, mens ett emne blir oppdelt i to emner. Vi får altså en netto reduksjon på to emner, fra totalt fem til totalt tre emner for de emnene som tidligere avvek fra hovedregelen om 10 studiepoeng.

Videre har et nytt spesialnemne om Chinese Business Law lenge vært på trappene, men har av ulike årsaker enda ikke blitt formelt opprettet. Fakultetet har ansatt en professor II som skal undervise dette emnet, og for å nyttiggjøre oss undervisningsressursene i denne stillingen er det fortsatt ønske om at dette emnet skal etableres og det er derfor tatt med i arbeidet med å plassere emner på semester og nivå selv om det enda ikke er formelt opprettet.

Som del av planene om oppretting av LLM-program i EU- og EØS-rett ved fakultetet¹⁸ er det også ønskelig å opprette et nytt emne som skal hete *EU and EEA Institutional Law and Policymaking*. I tillegg til å inngå som del av LLM-programmet, vil emnet også tilbys som et spesialnemne i mastergraden i rettsvitenskap, og ifølge høringsinnspillet fra europarettsmiljøet (Franklin m.fl.) også kunne få et søskenemne på bachelornivå. Emnet er ikke formelt opprettet enda, men er tatt med i arbeidet med å plassere emner på semester og nivå i forslaget til ny modell for engelske emner.

Med den samtidige reduksjonen i antall emner som følge av sammenslåing og nedlegging av emner på 5. studiepoeng, blir det totale antall emner som tilbys i ny modell det samme som antall emner som tilbys studieåret 2022/2023 dersom vi ser søskenemner under ett. Dette gjelder selv om de nye emnene i Chinese Business Law og EU and EEA Law kommer til.

Maritime Bergen Law Summer Programme har til nå ikke vært listet opp blant de ordinære spesialnemnene ved fakultetet etter som det er egen søknadsprosess og eget opptak til dette emnet. I lys av evalueringen av årets utgave som enda ikke er ferdigstilt, vil det være aktuelt å drøfte om, eller

¹⁸ Se sakene 51/22-5 og 52/22-3 til 52/22-6 til Studieutvalget 15. september 2022

hvordan, emnet skal kunne inngå i den ordinære emneporteføljen ved fakultetet i fremtiden. Nivå og plassering er derfor enda ikke foreslått for dette emnet, men det er listet opp i oversikten for å vise hele den engelske emneporteføljen.

7. Unntak fra hovedregelen om at emner skal finnes på begge nivå

Forslaget om søskenemner på bachelor- og masternivå har ikke vært ment å være unntaksfritt. Det er noen emner som av faglige grunner er best egnet på enten kun masternivå, eller kun bachelornivå. Emneansvarlige som mente at deres emne fortsatt bare bør tilbys på masternivå, eller i fremtiden bare på bachelornivå, ble bedt om å spille inn dette i høringsrunden. Tilbakemeldingene har vist at de fleste emner, og kanskje flere enn vi hadde trodd på forhånd, er mulig å tilby i to varianter på to ulike nivå. I dokumentet som ble sendt på høring ble det understreket at behovet for et bredt tilbud av engelskspråklige emner på både bachelor- og masternivå tilsier at terskelen for å gjøre unntak fra den foreslåtte modellen må være høy. De forslagene til unntak som er kommet inn i høringsrunden, eller som har blitt identifisert i løpet av arbeidet, er såpass få at vi mener at det er innenfor det vi må forvente. Det ville heller ikke fremstå som et tegn på kvalitet at emnene i den engelske emneporteføljen *uten unntak*, og dermed tilsynelatende ukritisk, ble tilbudt i to varianter på ulike nivå.

Unntak som er spilt inn gjelder de to emnene i kinesisk rett. Leder for Kinasenteret har, som nevnt under avsnittet om semesterplassering, spilt inn at emnet *Introduction to Chinese Law* vil måtte være såpass grunnleggende at det er best egnet på bachelornivå. Samtidig vil *Chinese Business Law* forutsette et større modenhetsnivå hos studentene, i tillegg til at det vil være en fordel om studentene tidligere i studiet har tatt *Introduction to Chinese Law*. Ingen av emnene er derfor egnet til å få et søskenemne på motsatt nivå.

Videre er emnet *EEA Moot Court* som er et praktisk emne der studentene skal forberede seg til den årlige prosedyrekonkurransen arrangert av EFTAs overvåkingsorgan (ESA), og skal prosedere en fiktiv EØS-rettslig sak foran en fiktiv EFTA-domstol. Ut fra emnets natur der studentene skal samarbeide på ulike lag som skal konkurrere mot hverandre, er det vanskelig eller nær sagt umulig å stille opp ulike læringsmål for studenter på hhv. bachelor- og masternivå. Emnet foreslås som et masteremne i fremtiden, men at det fortsatt skal være åpent også for studenter som har fullført minimum to års jusstudier. (Altså ikke minimum tre års jusstudier/tilsvarende en bachelor, slik hovedregelen vil være for emnene på masternivå.)

Emnet *JUS298-2-A Law, Regulation and Technology*, som nylig er opprettet og som undervises av professor Justine Pila fra University of Oxford, som er ansatt som professor II ved fakultetet, foreslås heller ikke å etableres i mer enn én utgave, og da på masternivå. Emnet hun tilbyr ved UiB bygger på tilsvarende emne som tilbys på masternivå (LLM) ved University of Oxford. Ut fra sitt innhold virker emnet å være best egnet på masternivå også ved UiB.

Tre mulige unntak som det enda ikke er trukket en endelig konklusjon om, og som vi særlig ønsker studieutvalgets synspunkt på, er emnene *JUS290-2-A Comparing Legal Cultures in Europe*, *JUS286-2-A Constitution and Politics* og *European Human Rights II*. *JUS290-2-A* vil på ny studieordning bare være åpent for internasjonale studenter. Emnet skal undervises sammen med *JUS232 Rettshistorie og komparativ rett*, med flere felles undervisningsaktiviteter hvor våre MAJUR-studenter vil møte de internasjonale studentene som tar *JUS290-2-A*. Ettersom de norske studentene som gjennom sin deltakelse på *JUS232 Rettshistorie og komparativ* har felles undervisnings- og læringsaktiviteter, utelukkende vil være på 3. studieår, synes det naturlig at dette emnet kun tilbys på bachelornivå og uten tillegg av en variant på masternivå. Emneansvarlig (Koch) har likevel i sitt høringsinnspill sagt at

det er mulig å tilby emnet i to utgaver og altså på begge nivå. Emnet er videre ønsket som valgemenne («velg ett av flere mulige») i det nye LLM-programmet i EU- og EØS-rett. Dersom det skal være aktuelt, må det opprettes et emne på masternivå i tillegg til bachelornivået. En masterversjon av emnet vil likevel bare kunne tas av internasjonale studenter etter som norske studenter vil ha tatt emnet JUS232 *Retts historie og komparativ rett* som skal ha (delvis) felles undervisning med JUS290-2-A. Selv om ingen av emnebeskrivelsene for emnene er vedtatt enda, er det sannsynlig at det vil være så stor grad av overlappende innhold i emnene at norske studenter ikke vil kunne ta *Comparing Legal Cultures in Europe* verken på bachelornivå eller på masternivå. I utgangspunktet er det ikke ønskelig å bruke ressurser på å tilby emner som kun er aktuelle for internasjonale studenter. Emnet *Comparing Legal Cultures in Europe* er likevel tenkt som et unntak, fordi det er ønskelig å kunne bringe internasjonale studenter inn i undervisningen av JUS232 *Retts historie og komparativ rett*, og gjennom dette øke internasjonaliseringen hjemme for studenter som ikke drar på utveksling. Det er imidlertid behov for at internasjonale og norske studenter følger to ulike emner, fordi norsk retts historie-delen av JUS232 *Retts historie og komparativ rett* ikke er egnet for internasjonale studenter, blant annet fordi litteraturen er på norsk.

Tilsvarende problematikk finnes for emnet JUS286-2-A *Constitution and Politics*. Dette er et emne som er tverrfaglig og der undervisningen tilbys i samarbeid med Institutt for politikk og forvaltning ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Jusstudenter og SV-studenter er tatt opp til ulike emner med ulike emnekoder og emnebeskrivelser,¹⁹ men altså med felles undervisning. Emnet som tilbys ved SV-fakultetet oppgis å være på bachelornivå. Per i dag tilbys emnet i vårsemesteret, og en eventuell justering av semester ville måtte koordineres med SV-fakultetet og avgjøres i dialog med dem. Emnet er derfor ikke foreslått flyttet. I vårsemesteret vil hovedvekten av de norske studentene som tar emnet være på 3. studieår. Dette, sammen med at studentene fra SV også er på bachelornivå, tilsier at emnet kan være best egnet som et emne kun på bachelornivå, uten søskenemne på masternivå. Emneansvarlig (Holmøyvik) har gitt muntlig tilbakemelding om at han innretter seg etter hva studieutvalget og fakultetsstyret finner best med hensyn til nivå og én eller to versjoner av dette emnet. Samtidig som han har antydning at emnet kanskje er best egnet på bachelornivå, fordi man på grunn av det tverrfaglige må fire litt på hvor dypt man kan behandle problemstillingene for at den juridiske undervisningen skal være begripelig for studenter fra SV-fakultetet som ikke har studert juss, på samme måte som underviserne fra SV må fire litt på hvor dypt de behandler sine problemstillinger, for at deres tilnærming skal være begripelig for jusstudentene. Men også dette emnet har en side til det foreslåtte LLM-programmet i EU- og EØS-rett som opprettes med utgangspunkt i et spesialemnelandskap som er i endring. På samme måte som for emnet JUS290-2-A *Comparing Legal Cultures in Europe*, er også emnet JUS286-2-A *Constitution and Politics* ønsket som et av flere mulige valgemenner i LLM-programmet.

Det siste unntaket som foreslås gjelder de to nye emnene *European Human Rights I* og *European Human Rights II*. Det første emnet er tenkt å være et introduksjonsemne der man går gjennom en del basiskunnskap som studentene må ha for å kunne gå dypere inn i utvalgte problemstillinger. Norske studenter tilegner seg denne grunnkunnskapen i emnet JUS221 *Rettsstaten*. *European Human Rights I* vil derfor være et emne med overlapp med JUS221 som ikke kan tas av norske studenter. Emnet er likevel nødvendig for å sikre at internasjonale studenter har en viss grad av kunnskap før norske og internasjonale studenter bringes sammen i emnet *European Human Rights II*. Det vil være såpass generelt at det best passer som et emne på bachelornivå. For internasjonale studenter vil det være hensiktsmessig at de to emnene undervises i samme semester og at studentene gjerne følger begge.

¹⁹ Ved SV-fakultetet heter emnet AORG216 *Constitution, courts and politics*
<https://www.uib.no/emne/AORG216>

Det er derfor nødvendig at de to emnene er på samme nivå, istedenfor at internasjonale studenter som har kunnet få opptak til det første, ikke kan få det til det andre fordi det ene regnes for å være bachelornivå og det andre regnes for å være masternivå. Begge emnene foreslås derfor å være på bachelornivå. Men på samme måte som de to foregående emnene som har vært nevnt, er også *European Human Rights* ønsket som et av flere mulige valgemenner i LLM-programmet. De emneansvarlige (Borvik og Rui) har ikke kunnet gi et entydig svar på om det for dette emnet vil være mulig å også tilby den ene delen som både en bachelorvariant og en mastervariant, men har meldt at de allerede har avtalt et møte for å begynne å se på innholdet av hvert av de to emnene. Når innholdet begynner å ta form, kan det trolig være lettere å vurdere om læringsmålene og litteraturen for påbygningsemnet kan tilpasses studenter på to ulike nivå. Det er altså tre emner som gjenstår uten klar anbefaling om hvorvidt de skal finnes på begge nivå, og der vi særlig ønsker Studieutvalgets innspill og synspunkt.

8. Konsekvenser for undervisningsregnskapet

Slik forslaget per nå ser ut, vil den foreslåtte modellen gi følgende økning i bruken av undervisningsressurser tilknyttet engelske emner ved fakultetet:

Masterclasses i ca. 23 masteremner ²⁰ , 2x2 forelesningstimer per emne på masternivå, med forberedelsesfaktor 5.	440 timer
Emneansvar á 10 timer for ca 20 nye emner på BA-nivå ²¹	200 timer
Totalt	640 timer

Samlet utgjør dette litt mindre enn et helt undervisningsårsverk (775 timer) for professor og førsteamanuensis.

I tillegg til økt antall undervisningstimer, innebærer den foreslåtte modellen også økt behov for studieadministrative ressurser. Med to varianter av de fleste av emnene vil det være nær en dobling av antall emner som skal administreres. Selv om det er noen samdriftsfordeler for søskenemnene, særlig når det gjelder timeplanlegging, vil de fleste administrative prosesser måtte utføres på begge nivåer. Blant annet vil det være nær dobbelt så mange emnesider som skal driftes, med informasjon til to ulike studentgrupper, og nær dobbelt så mange eksamener som skal forberedes og gjennomføres (inkludert sensur- og klageprosess). Dette arbeidet vil ikke kunne gjøres på en tilfredsstillende måte kun med de administrative ressursene vi har i dag.

Økningen i antall emner som skal administreres vil bety at det er behov for nye administrative ressurser til å håndtere de engelskspråklige valg- og spesialemnene. Det er også nærliggende å tro at tallet på innreisende utvekslingsstudenter vil fortsette å øke når vi kan tilby utveksling på både bachelor- og masternivå. Dette medfører også økt behov for administrative ressurser.

²⁰ Det kan diskuteres om styrkingen av undervisningen i form av master classes også skal gjelde for emner på masternivå som ikke har et søskenemne på bachelornivå. I tallet som er oppgitt her er alle engelske emner på masternivå tatt med, utenom de to emnene som må diskuteres nærmere om bør få et søskenemne på masternivå i tillegg til bachelornivået. Som del av studiereformen er det ønske om å heve kvaliteten på 5. studieår, og det er derfor ønskelig at den planlagte styrkingen av undervisningen i spesialemnene også kommer emner som kun finnes på masternivå til gode.

²¹ Antallet blir omtrentlig, da det for tre av bacheloremnene ikke er endelig avklart om de også vil få en mastervariant. I tillegg vil emner som kun tilbys på ett nivå ikke gi en økning i antall timer som godskrives for emneansvar, sammenlignet med hva som per i dag godskrives for tilsvarende emne uavhengig av nivå.

9. Oppsummering og videre saksgang

Oppsummert innebærer den foreslåtte modellen at fakultetsstyret på dette tidspunkt i prosessen bør treffe vedtak som foreslått nedenfor. Dersom studieutvalget og fakultetsstyret slutter seg til den foreslåtte modellen, vil neste steg være at alle emneansvarlige bes om å forfatte nye eller justerte emnebeskrivelser for sine emner på hhv. bachelor og/eller masternivå senest til første studieutvalgsmøte i 2023, med sikte på vedtak om oppretting av nye emner senest på første fakultetsstyremøte i 2023. Samtidig vil studieadministrasjonen, i samarbeid med studiedekanen, se på timeplanleggingen og eksamensavviklingen på vårsemesteret på 3. studieår.

Forslag til vedtak i fakultetsstyret 27. september 2022:

1. Engelskspråklige emner ved fakultetet skal som hovedregel finnes i to varianter med ulike emnekoder og med til dels ulikt innhold og litteratur: Den ene versjonen av emnet skal ha læringsutbyttebeskrivelse ihht. bachelornivået i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og den andre versjonen av emnet skal ha læringsutbyttebeskrivelse ihht. masternivå i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
2. Det gjøres unntak fra hovedregelen om at emner skal tilbys på både bachelornivå og masternivå i tråd med forslagene til unntak opplyst i saksfremstillingen.
3. Emnene fordeles mellom høstsemesteret og vårsemesteret i tråd med forslaget opplyst i saksfremstillingen. Senere justeringer av undervisningssemester for enkeltemner gjøres av studieutvalget i tråd med etablert praksis.
4. Engelskspråklige emner ved fakultetet skal ha 10 studiepoeng per emne.
5. Emneansvar for engelskspråklige emner godskrives fortsatt med 10 timer per emne (1 time per studiepoeng). Når et emne tilbys i en variant på bachelornivå og en variant på masternivå gis det full godskriving for emneansvaret for hvert av de to emnene selv om emnene er nært beslektet.
6. For emner med to eller flere emneansvarlige avtaler de involverte hvordan de disponible timene skal fordeles mellom dem.

Saken legges frem for Studieutvalget som **drøftings- og uttalesak** innen den oversendes til endelig behandling i fakultetsstyret.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Plassering og utforming av engelskspråklige valg-/spesialemer på 3. og 5. studieår på ny studieordning – høring

Vedlegg 2: Placement and design of English elective courses in the third and fifth academic years for the new study programme – consultation

Vedlegg 3: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS282-2-A International Civil Procedure, Volker Lipp

Vedlegg 4: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare State og JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies, Henriette Sinding Aasen

Vedlegg 5: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS288-2-A International Criminal Law, Terje Einarsen

Vedlegg 6: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS296-2-A Law of Armed Conflict with emphasis on maritime operations. Knut Einar Skodvin

Vedlegg 7: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS271-2-D Energy Law: Hydrocarbons, Renewables and Energy Markets, JUS271-2-E International Climate Law og JUS293-2-A Law of the Sea and its uses, Ignacio Herrera Anchustegui

Vedlegg 8: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS273-2-A Legal philosophy, Synne Sæther Mæhle
Vedlegg 9: Høringssvar fra kommende emneansvarlig for JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law, Liliia Oprysk
Vedlegg 10: Høringssvar fra underviser i JUS278-2-A Comparative Private Law, Gianmaria Ajani
Vedlegg 11: Høringssvar fra emneansvarlige i EU- og EØS-rettslige spesialemner ved fakultetet, Christian Franklin med flere
Vedlegg 12: Høringssvar fra emneansvarlig for JUS290-2-A Comparing Legal Cultures in Europe, Sören Koch

Alle vedlegg er tilgjengelig [her](#).

[Tilbake til sakslisten.](#)

Rammer for LLM-program ved fakultetet

I forbindelse med etablering av fakultetets første LLM-program (se Studieutvalgets sak 51/22-5 *Orientering om søknad om oppretting av Master of Laws in EU and EEA Law*) er det behov for å slå fast noen prinsipielle rammer for LLM-program ved fakultetet. Etter som det på et senere tidspunkt også kan bli aktuelt å utvikle LLM-program innenfor andre fagområder, er det ønskelig at de rammebetingelser som foreslås, i første omgang, for LLM-programmet i EU- og EØS-rett, også skal kunne overføres til andre LLM-program i fremtiden.

Forslag til generelle rammer for LLM-program ved fakultetet og utvikling av søknad om oppretting av fakultetets første LLM-program har skjedd parallelt. Det har dermed vært vekselvirkninger mellom de to prosessene, slik at de allmenngyldige rammene foreslås dels ut fra hva som gjennom arbeidet med det konkrete LLM-programmet i EU- og EØS-rett har utkrystallisert seg som hensiktsmessig, og dels slik at fagmiljøet som har utviklet søknaden om oppretting av LLM-programmet i EU- og EØS-rett har gjort det i tråd med de signaler som har kommet gjennom dialog med fakultetsledelsen underveis om hvordan LLM-program ved fakultetet bør innrettes.

Søknaden som allerede er levert er utarbeidet i tråd med de rammer som foreslås. Dersom studieutvalget har forslag til justeringer i de generelle rammene for LLM-program ved fakultetet, og disse forslagene medfører behov for endringer i LLM-programmet som det er levert søknad om, vil fakultetet selv kunne gjøre justeringer i det foreslåtte LLM-programmet etter at det er opprettet av universitetsstyret.

Forslag til rammer for LLM-program ved fakultetet, i form av utkast til sak til fakultetsstyret, legges med dette frem for Studieutvalget med invitasjon til å komme med innspill.

Studieutvalget uttaler:

Vedlegg: Utkast til fakultetsstyresak om rammer for LLM-program ved fakultetet

[Tilbake til sakslisten.](#)

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: XX/22
Møtedato: 27. september 2022
Journalnummer: 2022/1550

RAMMER FOR LLM-PROGRAM VED FAKULTETET

Bakgrunn

Som fakultetsstyret er orientert om tidligere²², har forskergruppen i europarett²³ arbeidet med planer for et LLM-program i «EU and EEA Law». Fakultetsstyret signaliserte i oktober 2021 at planene kunne jobbes videre med, med sikte på oppstart fra høsten 2023. Søknad om oppretting av det nye studieprogrammet er derfor fullført og ble overlevert UiBs studiekvalitetskomité 31. august som er fristen for søknad om oppretting av nye studieprogram, gitt i UiBs kvalitetssystem. Se nærmere om søknaden i saken til fakultetsstyrets møte 27. september 2022.

Den offisielle gradsbenevnelsen fakultetet har fullmakt til å tildele er Master of Laws. I dagligtale er likevel LLM (Legum Magister) den mest brukte betegnelsen på denne type grad og studieprogram. For enkelhets skyld brukes derfor begrepene LLM-program og LLM-grad i denne saken.

I forbindelse med etablering av fakultetets første LLM-program bes fakultetsstyret her om å ta stilling til rammer for LLM-program ved fakultetet. Etter som det på et senere tidspunkt også kan bli aktuelt å utvikle LLM-program innenfor andre fagområder, er de rammebetingelser som foreslås for i første omgang LLM-programmet i EU- og EØS-rett, slik at de skal kunne overføres også til andre LLM-program i fremtiden.

Forslag til generelle rammer for LLM-program ved fakultetet og utvikling av søknad om oppretting av fakultetets første LLM-program har skjedd parallelt. Det har dermed vært vekselvirkninger mellom de to prosessene slik at de allmenngyldige rammene foreslås dels ut fra hva som gjennom arbeidet med det konkrete LLM-programmet i EU- og EØS-rett har utkrystallisert seg som hensiktsmessig, og dels slik at fagmiljøet som har utviklet søknaden om oppretting av LLM-programmet i EU- og EØS-rett har gjort det i tråd med de signaler som har kommet gjennom dialog med fakultetsledelsen underveis om hvordan LLM-program ved fakultetet bør innrettes. I denne saken foreslås rammer som vil gjelde både for programmet fakultetet nå har søkt om at opprettes, og for eventuelle fremtidige andre LLM-program.

Søknaden som allerede er levert er dermed utarbeidet i tråd med de rammer som her foreslås, samtidig som fakultetsstyret selvsagt kan justere på det som her foreslås. Dersom fakultetsstyret ønsker justeringer i de generelle rammene for LLM-program ved fakultetet som medfører behov for endringer i LLM-programmet som det er levert søknad om, vil det allerede foreslåtte LLM-programmet kunne justeres også etter at det er opprettet av universitetsstyret.

²² Se sakene 23/21 og 75/21 til fakultetsstyret.

²³ Tidligere forskergruppen i EU-/EØS-, konkurranse- og handelsrett

Oppbygging av graden Master of Laws

I det første forslaget fra forskergruppen i europarett (se fakultetsstyresak 23/21) ble det skissert tre ulike måter et LLM-program kunne bygges opp på; 60 studiepoeng uten masteroppgave, 60 studiepoeng med 20 studiepoeng masteroppgave og 90 studiepoeng med masteroppgave.

I brev av 20.10.2008 fra Kunnskapsdepartementet ble de tre juridiske fakultetene gitt mulighet til å opprette graden Master of Laws med en varighet på 1 ½ år og 90 studiepoeng. Masterprogram på 60 studiepoeng er ikke eksplisitt regulert i Forskrift om krav til mastergrad,²⁴ men «Departementet kan i spesielle tilfeller godkjenne nye masterstudier av denne typen [med normert studietid 1-1 ½ år] etter søknad.» (mastergradsforskriften § 7). Dersom fakultetets Master of Laws-grad skal avvike fra den graden som Kunnskapsdepartementet allerede etter særskilt søknad har gitt de tre juridiske fakultetene tillatelse til å opprette, ville det altså kreve en ny særskilt søknad til departementet. En eventuell slik søknad ville det vært naturlig å levere i samråd med de to andre juridiske fakultetene, slik at de tre juridiske fakultetene har den samme mulighet til å opprette kortere program. Vi har ikke mottatt signaler om at juridisk fakultet i Oslo eller i Tromsø ønsker, eller ser behov for, å endre innretningen og lengden på sine studieprogram. Og en eventuell slik søknad om særskilt tillatelse til å opprette en mastergrad med normert studietid 1 år, ville bety ytterligere forsinkelser og utsettelse for ønsket om å etablere LLM-program ved fakultetet.

Selv om forskergruppen i europarett i sitt notat antar at det ville være lettere å rekruttere studenter til et program av kortere varighet, har vi ikke holdepunkter for, eller data til, å slå fast at programmets varighet vil være avgjørende for hvor lett eller vanskelig det er å rekruttere studenter. I tillegg kommer at LLM-programmene som tilbys ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø også er på 90 studiepoeng over tre semestre, og erfaringene derfra tyder på at det er mulig å rekruttere studenter til slike masterprogram. Det er videre en fordel at de tre norske juridiske fakultetene følger en og samme modell.

Allerede i orienteringssak 75/21 til fakultetsstyret signaliseres det at dersom det skal arbeides med sikte på oppstart høsten 2023 må studieprogrammet planlegges med et omfang på 90 studiepoeng i løpet av tre semestre. I løpet av den videre prosessen har det ikke kommet frem nye momenter eller argumenter som skulle tilsi at fakultetet skal ta initiativ overfor departementet for å få opprette en mastergrad på 60 studiepoeng, og vi slår derfor med dette fast at graden Master of Laws ved fakultetet skal være på 90 studiepoeng og ha en normert studietid på 1 ½ år.

Når det gjelder studiepoengomfanget for masteroppgaven skisserer forskergruppen i europarett, som nevnt, også en variant med 20 studiepoeng masteroppgave. Dette forslaget gjelder først og fremst dersom det skulle opprettes et studieprogram på 60 studiepoeng og forslaget om en mindre masteroppgave enn 30 studiepoeng er dermed ikke like aktuelt når vi slår fast at LLM-grader ved fakultetet skal være på 90 studiepoeng. Videre slås det fast av mastergradsforskriften § 6 at det i mastergrader både på 120 studiepoeng og erfaringsbaserte mastergrader på 90 eller 120 studiepoeng skal inngå selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng. Master of Laws-graden er riktignok verken en mastergrad på 120 studiepoeng eller en *erfaringsbasert* mastergrad på 90 eller 120 studiepoeng, og departementet ville muligens etter søknad kunnet gitt tillatelse til at LLM-graden, enten den er på 60 eller på 90 studiepoeng, kunne inneholde en masteroppgave på kun 20 studiepoeng. Når programmet planlegges med 90 studiepoeng kan vi likevel ikke se at det på nåværende tidspunkt er viktige argumenter for at masteroppgaven ikke skulle være på (minimum) 30 studiepoeng som er den klare hovedregelen i mastergradsforskriften.

Også i Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen er det i § 5-2 slått fast at «I mastergradsstudiet inngår et selvstendig, veiledet vitenskapelig og/eller kunstnerisk arbeid (masteroppgave/masterprosjekt), normalt på 60 studiepoeng. Det enkelte fakultet kan

²⁴ FOR-2005-12-01-1392

likevel fastsette et mindre omfang, men minst 30 studiepoeng.(...).». Regelen gjelder riktignok mastergrader på 120 studiepoeng og treffer dermed ikke vår Master of Laws. Likevel gir den uttrykk for det som er hovedregelen for mastergrader ved UiB, selv om det nok også her kunne blitt gitt et ekspisitt unntak for vår Master of Laws på 90 studiepoeng.

Vi slår etter dette fast at det i graden Master of Laws ved fakultetet skal inngå et selvstendig skriftlig arbeid (masteroppgave) på 30 studiepoeng. I engelskspråklige land blir (den eventuelle) oppgavedelen av et LLM-program omtalt med ulike navn som for eksempel dissertation (UK), independent study (Penn State University/USA), master's thesis (Radboud/Nederland) eller individual study (Bond/Australia). Ifølge Universitets- og høyskolerådets termbase er den anbefalte engelske termen for masteroppgave «master's thesis». I Master of Laws-graden ved fakultetet benyttes derfor termen master's thesis på det selvstendige skriftlige arbeidet. Se nærmere om emnet master's thesis senere i saken.

Gjenbruk av emner og undervisning fra masterprogrammet i rettsvitenskap

Som nevnt i sak 75/21 til fakultetsstyret er det ressursituasjonen ved fakultetet som er årsaken til at LLM-program ikke allerede har blitt etablert ved fakultetet, til tross for at det har vært et uttalt mål i fakultetets strategier både for perioden 2011-2015 og 2016-2022. Undervisningskrefter til et LLM-program har vært antatt å ville komme til å gå på bekostning av allerede utilstrekkelige undervisningskrefter i det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap.

Selv om ressursituasjonen og tilgangen på undervisningskrefter fortsatt er utfordrende, er den betydelig forbedret siden planene om LLM-program først ble vurdert i 2005 (se sak 75/21 for detaljer). Å utdanne jurister for det norske arbeidsmarkedet ved hjelp av det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap er likevel fortsatt fakultetets primære samfunnsoppdrag på utdanningssiden. Så lenge vi ikke har overskudd av undervisningskrefter til å gjøre dette, må undervisningen i LLM-program ved fakultetet innrettes på en slik måte at den ikke i stor grad legger beslag på undervisningsressurser som kunne, eller burde, vært brukt i masterprogrammet i rettsvitenskap. En forutsetning for å etablere LLM-program ved fakultetet må derfor være at undervisning kan gjenbrukes og samkjøres for både det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap og i LLM-program. I forskergruppen i europarett sitt forslag til LLM i EU- og EØS-rett legges det opp til at emnene som skal inngå i LLM-graden er de samme emnene som også inngår som spesialemner på 5. studieår i masterprogrammet i rettsvitenskap, og som også tilbys innreisende utvekslingsstudenter til fakultetet. Med ett unntak, er emnene som skal inngå i LLM-programmet i EU- og EØS-rett emner som *allerede* tilbys som spesialemner i masterprogrammet i rettsvitenskap. Også det siste emnet som foreslås opprettet (se saken til fakultetsstyrets møte 27. september 2022) skal tilbys både til LLM-studenter, norske master i rettsvitenskap-studenter og innreisende utvekslingsstudenter.

I lys av fakultetets undervisningsressurssituasjon er dette etter dekan og fakultetsdirektørs synspunkt den eneste måten det kan forsvares å opprette LLM-program ved fakultetet. Og også ved oppretting av fremtidige andre LLM-program må det være en forutsetning at emnene, i hovedsak, også tilbys som valgbare emner som del av masterprogrammet i rettsvitenskap og til innreisende studenter. Dersom et fagmiljø som ønsker å etablere et LLM-program ønsker unntak fra denne hovedregelen for ett eller flere av emnene i programmet må dette begrunnes, og fakultetsstyret vil måtte vurdere særskilt om det kan settes av undervisningsressurser til det eller de aktuelle emnene.

Fagmiljø som ønsker å etablere et LLM-program bør begynne arbeidet frem mot en LLM gjennom å i første omgang etablere eller identifisere spesialemner i masterprogrammet i rettsvitenskap som siden kan gjenbrukes i en LLM-grad. Ved vurdering av forslag om etablering av nye

engelskspråklige spesiallemner ved fakultetet kan et fagmiljø's langsiktige plan om etablering av et LLM-program være et viktig argument for at et nytt engelskspråklig spesiallemne bør opprettes.

Utfordringer ved gjenbruk av emner og undervisning mellom LLM-program og masterprogrammet i rettsvitenskap

Når undervisningsressurssituasjonen tilsier at samme emner og undervisning må brukes i flere av studieprogrammene ved fakultetet, kan dette føre til at det å være tatt opp til LLM-program ved fakultetet oppleves som mindre unikt og eksklusivt enn dersom emner og undervisning ble tilbudt utelukkende til studentene på LLM-programmet. Gjenbruk kan gjøre LLM-programmet mindre attraktivt og føre til mindre fornøyde studenter og færre søknader til programmet.

Gjenbruk av emner på tvers av program er ikke uvanlig for LLM. På LLM-program i USA er emnene vanligvis, og i all hovedsak, de samme emnene som amerikanske studenter tar som del av J.D.-programmet²⁵ (den juridiske utdanningen i USA). På samme måte tilbys flere av emnene i LLM-gradene ved Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø også som valg-/spesiallemner i det femårige masterprogrammet og til innreisende utvekslingsstudenter.

Ved en rekke av fakultetets samarbeidsinstitusjoner i både Europa og ellers i verden (utenom Storbritannia) erfarer vi at emner i LLM-program også er tilgjengelige for innreisende utvekslingsstudenter. Det ser likevel ut til å være mindre grad av gjenbruk av emner mellom LLM-program og den ordinære juridiske utdanningen fordi den ordinære juridiske utdanningen undervises på det lokale språket mens LLM-program undervises (oftest) på engelsk.

Kun Storbritannia skiller seg ut ved at LLM-emnene som hovedregel tilbys eksklusivt til studenter som er tatt opp til det aktuelle LLM-programmet, og dermed ikke samtidig tilbys til innreisende utvekslingsstudenter (som i Storbritannia som hovedregel er begrenset til å ta emner på LLB (bachelor)-nivå). LLM-program i Storbritannia skiller seg også ut fra LLM-program ellers i Europa ved at britiske universitet krever skolepenger på et helt annet og mye høyere nivå enn det som er tilfelle for LLM-program i andre europeiske land.

I Storbritannia, med svært høye skolepenger, synes det klart at de både kan og må tilby LLM-studiene eksklusivt til LLM-studenter for å møte forventningene som skapes når man må betale så mye for utdanningen. Det er likevel ikke én fasit, etter som amerikanske Law Schools, med enda høyere skolepenger enn Storbritannia, gjenbraker emner og undervisning på tvers av grader.

Selv om det kan tenkes at studenttilfredshet, omdømme og antall søknader ville øke dersom undervisningen på LLM-programmet ble gitt eksklusivt til studenter som er tatt opp til programmet, har vi ikke holdepunkter for å slå fast at gjenbruk på tvers av program vil gjøre det vanskelig å rekruttere, eller at det vil svekke omdømmet til LLM-programmet. Spesielt etter som Universitetet i Oslo og Universitetet i Tromsø, med noen unntak, gjenbraker emner, tyder det på at det går an å etablere LLM-program basert på emner som også tilbys i det femårige programmet.

Dekan og fakultetsdirektør anbefaler at vi prøver ut den ressursøkonomiske modellen som er foreslått (se likevel nedenfor om forslag til særlig oppfølging av studenter på LLM-programmet) og gjør oss erfaringer med dette. Skulle erfaringene tilsi at det er nødvendig å tilby noen av emnene, eller alle emnene, i LLM-program eksklusivt til LLM-studenter, kan dette evalueres og tas opp til ny vurdering etter at fakultetets første LLM-program har kommet i normal drift etter de første par-tre årenes utprøvnings- og etableringsfase.

²⁵ Den treårige juristutdannelsen i USA som forutsetter en tidligere grad tilsvarende bachelor innenfor valgfritt fagområde, gir graden Juris Doctor (J.D.). Den amerikanske Juris Doctor må ikke forveksles med en doktorgrad slik som doctor juris.

Særlig om masteroppgaven

Selv om vi i hovedsak baserer oss på gjenbruk av emner mellom femårig masterprogram og LLM-program ved fakultetet, må oppgaveemnet som skal inngå i LLM-program opprettes som et eget emne spesielt for LLM-studenter. Dette skyldes blant annet at oppgaveemnet JUS399 Masteroppgave som er del av det femårige programmet har norsk emnebeskrivelse og undervisningen i emnet gis på norsk²⁶. Ved etablering av oppgaveemnet i LLM-program må fakultetet ta stilling til om det må opprettes et emne for hvert fremtidige LLM-program, eller om det samme engelskspråklige emnet kan inngå i ulike LLM-program dersom det i fremtiden også opprettes andre LLM-program.

Ved UiO har hvert av de tre²⁷ LLM-programmene et eget oppgaveemne. Masterprogrammet i Information and Communication Technology Law har oppgaveemnet ICTLTHESIS – Master thesis²⁸, masterprogrammet i Maritime Law har oppgaveemnet MARLTHESIS – Master thesis²⁹ og masterprogrammet Public International Law har oppgaveemnet PILTHESIS – Master thesis³⁰. Selv om emnebeskrivelsene for de tre oppgaveemnene ikke er identiske, er forskjellene så pass små at det ser ut til at de med små justeringen like gjerne kunne vært samlet som ett emne som inngikk i alle de tre programmene. Dette er den vanlige løsningen for eksempel ved de britiske universitetene fakultetet har utvekslingsavtaler med. Der er det som hovedregel ett og samme oppgaveemne som benyttes i alle de ulike LLM-programmene, Eventuelt, dersom man kan velge mellom oppgaver av ulikt omfang, to eller tre ulike oppgaveemner der hvert av dem kan inngå i alle de ulike LLM-programmene som tilbys, på samme måte som det i vårt femårige masterprogram kan inngå oppgave på enten 30, 60 eller 70 studiepoeng.³¹ Så lenge oppgaven i våre LLM-program skal være på 30 studiepoeng er det ikke nødvendig eller aktuelt med flere oppgaveemner av ulikt studiepoengomfang.

Når vi ser hvor små forskjeller det er mellom UiO sine tre ulike oppgaveemner i LLM-programmene synes det hensiktsmessig å opprette kun ett oppgaveemne som skal kunne inngå i ulike LLM-program dersom vi i fremtiden skal etablere LLM-program innenfor andre rettsområder. Det er kostnadseffektivt å administrere og oppdatere ett oppgaveemne istedenfor flere. Likevel kan det være aktuelt å tilby undervisning/fellesveiledning tilpasset det enkelte LLM-programmet. Med oppretting av kun ett oppgaveemne kan dette løses ved at emnet organiseres i ulike faggrupper, én for hvert LLM-program, på samme måte som man i dagens JUS399 Masteroppgave-emne har organisert 19 ulike faggrupper.

Selv om det må opprettes et eget oppgaveemne for LLM-program, vil det være hensiktsmessig at emnet tar utgangspunkt i emnet JUS399 Masteroppgave og at opplegget for det nye emnet, så langt det passer, smis over samme lest som for JUS399 Masteroppgave og med samme antall veiledningstimer per student. Dette vil effektivisere administrasjonen av det nye emnet, og vil sikre et opplegg som er vel utprøvd over mange år. Med den pressede ressursituasjonen fakultetet er i, er det også vanskelig å forsvare at studenter på LLM-programmet skulle få langt mere masteroppgaveveiledning enn studenter på femårig masterprogram.

²⁶ Dette utelukker likevel ikke at studenter på femårig masterprogram i rettsvitenskap kan skrive masteroppgaven sin på engelsk dersom de ønsker det.

²⁷ I tillegg til tre program på 90 studiepoeng som omtales som LL.M. program, tilbyr UiO også det toårige masterprogrammet Theory and Practice of Human Rights med oppgaveemnet HUMR200 – Thesis in the Theory and Practice of Human Rights <https://www.uio.no/studier/emner/jus/humanrights/HUMR5200/index.html>

²⁸ <https://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/ICTLTHESIS/index.html>

²⁹ <https://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/MARLTHESIS/index.html>

³⁰ <https://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/PILTHESIS/index.html>

³¹ JUS399 Masteroppgave (30 sp), JUS396 Masteroppgave (60 sp) og JUS397 Masteroppgave (70 sp).

I forbindelse med revisjon av studieordningen for det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap pågår det arbeid med endringer på 5. studieår for å heve kvaliteten på dette studieåret. Det er enda ikke bestemt hvordan 5. studieår på studieordningen av 2021 vil se ut, men intensjonen bør være at de endringer og kvalitetshevende tiltak som blir bestemt for masteroppgavedelen også vil gjelde tilsvarende for LLM-program ved fakultetet.

På bakgrunn av dette foreslås det at det opprettes et engelskspråklig oppgaveemne etter modell av JUS399 Masteroppgave. Se saken til fakultetsstyret 27.09.22.

Detaljer for gjennomføringen av masteroppgaveemnet

I sitt notat om opprettelse av LLM-grad i «EU & EEA Law» nevner forskergruppen for europarett muligheten for å åpne for tidlig levering av masteroppgaven slik at kandidater kan ferdigstille graden på 12 måneder.³² Forskergruppen viser til at dette er tilfelle i Oslo og muligens i Tromsø, og skriver at forskergruppen ville, av både praktiske og rene konkurransehensyn, foretrukket at dette var mulig.³³

Vi har undersøkt hvorvidt det faktisk er tilfelle at masteroppgaven leveres tidlig ved UiO og UiT og funnet at ved UiO er fristen for innlevering av oppgaver som er del av LLM-program den samme fristen som for oppgaver i det femårige masterprogrammet. Det vil si 1. desember i høstsemesteret og 15. mai i vårsemesteret.³⁴ Med ordinær studieprogresjon etter ordinær studiestart høstsemesteret, skal oppgaver altså innleveres i studentenes tredje semester, som blir 1. desember i det andre høstsemesteret i studiet. På spørsmål om fristene, opplyser eksamensseksjonen ved UiO at det etter søknad også kan innvilges individuelle frister enten tidligere eller senere enn den ordinære fristen. Et kriterium for innvilgelse av avvikende frist er at en avvikende frist passer for den som skal veilede studenten. Likevel er dette en mulighet som i liten grad blir brukt, og de aller fleste studentene forholder seg til de ordinære fristene. Dersom det blir søkt om avvikende frist, er det normalt snakk om en *senere* frist, ikke en tidligere frist, og i så fall oftest på grunn av sykdom hos studenten.

Ved UiT er fristen for innlevering av masteroppgave satt til 1. september.³⁵ Vi er ikke kjent med hvilke erfaringer juridisk fakultet i Tromsø har gjort seg med denne tidlige fristen, men vi anser at en så tidlig frist strider med universitetets og fakultetets ambisjoner om å utnytte hele semesteret til læring, og at dersom programmet reelt skal være av tre semesters varighet, må fristen for innlevering av masteroppgave være mot slutten av tredje semester. Et bedre alternativ for studenter som ønsker å fullføre på kortere tid, vil være å, på samme måte som UiO, åpne for at det etter søknad unntaksvis kan innvilges en individuell tidligere frist under forutsetning av at det er i orden for veileder og at denne er tilgjengelig for å gi veiledning i løpet av sommeren.

³² Særlig i Storbritannia er det vanlig at LLM-program (180 britiske credits som normalt vil omregnes til 90 norske studiepoeng) fullføres i løpet av 12 måneder fra september til september, ved at oppgaven skrives i løpet av sommeren og leveres i september.

³³ Side 3. i vedlegg 1 til sak 23/21 til Fakultetsstyret.

³⁴ *Regulations for master's theses for the international master's programmes' at the Faculty of Law*, vedtatt av programstyret for masterprogrammene ved Juridisk fakultet 9 desember 2014

https://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/MARLTHESIS/faculty-of-lawmemorandum_130219.pdf

³⁵ Section 18-3 in Chapter 3 of Regulations for the Master of Laws in Law of the Sea program vedtatt i sak JF13-13 til fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet i Tromsø: «The thesis must be submitted for assessment no later than 1st September (or the first working day after, in case the 1st September is on a weekend). A thesis submitted for assessment may not be withdrawn, cf. Regulations for studies and examinations at the University of Tromsø – The Arctic University of Norway section 34 (3).” <https://uit.no/regelverk#v-pills-663729>

Et annet eksempel på at det i enkelte tilfeller kan bli behov for individuelle frister for masteroppgaveinnlevering, er i de tilfellene studenter tidligere har fullført emner som også inngår i LLM-programmet under utveksling til UiB, og får slike emner innpasset i LLM-programmet (se nærmere om dette senere, under overskriften Gjenbruk av emner tatt under utveksling til UiB). For at det skal ha noen hensikt for studentene å få innpasset emner tatt under utveksling, og være attraktivt for tidligere utvekslingsstudenter å søke seg tilbake til UiB for å fullføre en LLM-grad, må fakultetet i slike tilfeller legge til rette for at studentene kan begynne den intensive skriveperioden sin tidligere enn i semester tre (høstsemesteret). Likevel vil det være slik at seminarene i tilknytning til oppgaveprosessen er skreddersydd tidsmessig for de som skal skrive i semester tre, og studenter som får en avvikende utdanningsplan som følge av innpass av tidligere avlagte emner, vil ikke kunne få det samme skreddersydde undervisningsopplegg i tilknytning til masteroppgaveprosessen sin som det studenter som følger ordinær studieprogresjon får.

Kvalitetssikring og kvalitetsutvikling

LLM-program må, som alle andre studieprogram ved UiB, følge UiBs kvalitetssystem for utdanningene. Kvalitetssystemet innebærer blant annet at hvert studieprogram skal ha et programstyre og en programstyreleder. Ved Det juridiske fakultet er det studietutvalget og studiedekanen som er programstyre og programstyreleder for både det femårige og det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap. For de erfaringsbaserte etter- og videreutdanningsmasterprogrammene som nylig er opprettet ved fakultetet er det studietutvalget som har det administrative ansvaret for programmene, mens det vil bli opprettet egne programstyrer som har ansvar for å drive programmet.

Studiedekanen vurderer at fordi LLM-program, på grunn av gjenbruk av emner, må driftes i tett samspill med det femårige og toårige masterprogrammet vil det være både hensiktsmessig og ressursbesparende at studietutvalget utgjør programstyret også for LLM-program og at studietutvalget har det administrative ansvaret også for fakultetets LLM-program. Likevel foreslås det at ansvaret for å drive LLM-program delegeres til en faglig programkoordinator (eventuelt to personer som deler på ansvaret) fra fagmiljøet/forskergruppen som tilbyr (flertallet av) emnene i programmet. Se mer om den faglige programkoordinatoren nedenfor.

Det er den faglige programkoordinatoren som hvert år skal utarbeide en kort egenvurdering av programmet. Denne behandles av studietutvalget. Programevalueringen som skal skje (minst) hvert 5. år gjøres i samarbeid mellom den faglige programkoordinatoren og studietutvalget.

Oppfølging av studentene på programmet

Det er ønskelig at studentene på LLM-programmet skal oppleve at de er tatt opp til et eget studieprogram til tross for at undervisning skjer sammen med studenter på det femårige masterprogrammet og innreisende utvekslingsstudenter. Det er også viktig at fakultetet legger til rette for at det dannes en gruppefølelse/studieprogramidentitet/kullidentitet blant studentene på LLM-program.

Måter å gjøre dette på kan være med å organisere aktiviteter av både faglig- og sosial art særlig for LLM-studentene både ved oppstart av semesteret og gjennom semesteret. Dette kan være «sammenristingsaktiviteter» på begynnelsen av semesteret som for eksempel felles besøk til klatrepark, noe som har vært prøvd ut med hell i forbindelse med Maritime Bergen Law Summer Programme, eller besøk til turistattraksjoner i Bergen. Det kan også være faglige ekskursjoner som for eksempel besøk til konkurransetilsynet for LLM-programmet i EU- og EØS-rett, eller til andre relevante institusjoner, bedrifter eller kontor for andre, fremtidige LLM-program. Studentene på LLM-programmet bør også inviteres til relevante arrangement som skjer i den aktuelle forskergruppen/fagmiljøet som står bak programmet, som for eksempel seminar eller

gjesteforelesninger. Ved at studentene på LLM-programmet inviteres inn på arenaer som de ordinære utvekslingsstudentene til fakultetet og studentene på masterprogrammet i rettsvitenskap ikke uten videre har tilgang til, vil opptak til LLM-program utgjøre noe særskilt selv om undervisning skjer sammen med de andre studentgruppene.

Et annet tiltak for å gjøre LLM-programmet til noe annet og mer enn å være ordinær utvekslingsstudent på fakultetet, kan være å tilby denne gruppen av studenter tettere (faglig) oppfølging enn det som er tilfelle for andre studenter ved fakultetet, for eksempel ved at studentene tildeles en faglig mentor blant de vitenskapelig ansatte som er tilknyttet programmet, slik forskergruppen i europarett foreslår. Det er sannsynlig at det vil ta noen år før alle studieplassene på et LLM-program fylles etter som det vil ta noe tid å gjøre programmet kjent. I etableringsfasen vil en mentorrolle dermed trolig kunne ivaretas av den/de faglige programkoordinatorene selv, mens når antall studenter er fulltallig kan det være nødvendig og hensiktsmessig å fordele mentoransvaret på flere ulike personer i fagmiljøet. Akkurat hva en faglig mentor skal gjøre utvikles ved hjelp av utprøving i forbindelse med etableringen av det første LLM-programmet. I forslaget fra forskergruppen foreslås det at en faglig mentor skal ha minimum to møter med studenten i løpet av hvert semester. Tema for møtene kan for eksempel være hvordan studenten opplever at det går med studiene, hvordan studenten trives, og samtale om valg av fordypnings- og valgemner i vårsemesteret samt drøfting av ideer til tema for masteroppgaven.

Målgruppe for LLM-program ved fakultetet

Sak 75/21 til fakultetsstyret slår fast at før oppretting av et LLM-program må vi definere hvem som skal være målgruppe for programmet, og eventuelt hvilke andre studentgrupper som kan tas opp til programmet i tillegg til hovedmålgruppen.

Norske jurister til det norske arbeidsmarkedet utdannes (i hovedsak) gjennom det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap, og for å søke om bevilling som advokatfullmektig eller dommerfullmektig er det som hovedregel denne graden som kreves. Denne graden skal være tilstrekkelig for å jobbe som jurist, og de juridiske lærestedene er forventet å gi studentene den kompetansen som kreves, både i form av bredde og fordypning, innenfor disse fem årene. Dersom vi oppretter en spesialisert LLM-grad med norske studenter som (hoved)målgruppe, kan det ses som at vi mener at det norske rettsstudiet ikke gir den kompetansen som kreves av fremtidens jurister. I så fall oppfyller vi ikke vårt samfunnsoppdrag. En LLM-grad bør dermed ikke opprettes med norske studenter som hovedmålgruppe. Dette har heller ikke vært det uttalte formålet i de tidligere styresakene om LLM fra 2005 og 2009, eller i fakultetets strategier og i handlingsplanene for internasjonalisering. Der har internasjonale studenter hele tiden vært den eksplisitte målgruppen. Fordi også norske studenter trekkes frem som aktuell målgruppe i notatet fra forskergruppen i europarett³⁶ gjør det det aktuelt å diskutere hvem som er målgruppe for LLM-program ved fakultetet. Her kan vi også sondre mellom norske nåværende studenter, og ferdige kandidater som allerede er ute i arbeidslivet, men som kan ønske seg faglig påfyll og fordypning. Den første gruppen får sin utdanning gjennom det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap, mens den andre gruppen kan være aktuell for etter- og videreutdanning. LLM-program både i Norge og utlandet kan utvilsomt være relevant som etter- og videreutdanning. I lys av hvem som historisk har vært tenkt som den primære målgruppen (internasjonale studenter), er det likevel ikke ønskelig at LLM-programmene skal innrettes som erfaringsbasert eller «Executive masters», altså

³⁶ «I lys av NAV-skandalen og behovet for å øke EU-/EØS-rettskompetansen gjennom undervisningstilbudet ved norske juridiske utdanningsinstitusjoner fremstår tidspunktet for lansering av en LLM-grad i EU-/EØS-rett også betimelig. Interessen blant norske studenter er nok allerede til stede, og vil trolig bare øke i årene fremover». S. 2 i vedlegg 1 til sak 23/21 til Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet

etter- og videreutdanningsprogram der et av opptakskravene er at man allerede har relevant arbeidserfaring, og dermed ikke kan få opptak umiddelbart etter fullført juridisk grad.

I lys av utdanningstilbudet som allerede finnes til norske studenter synes det klart at det ikke er disse som bør være den primære målgruppen for LLM-program ved fakultetet. Det er likevel sannsynlig at også norske, både nåværende studenter og ferdige kandidater, kan ha ønske om å fordype seg i de rettsområder som fakultetet oppretter LLM-program i, også ut over den fordypning de kan oppnå, eller har oppnådd, innenfor rammen av det femårige masterprogrammet. Det bør derfor ikke være noe i veien for å også ta opp norske studenter til LLM-program ved fakultetet.

I internasjonal sammenheng er LLM-program oftest et tilbud (i hovedsak) rettet mot internasjonale studenter. De nasjonale studentene får sin juridiske utdanning enten gjennom et integrert masterstudium eller gjennom en treårig eller en fireårig bachelorgrad, eller gjennom en treårig «second degree/graduate degree», og disse gradene vil normalt være det som trengs for å praktisere som jurist i hjemlandet. LLM-grad er derfor sjelden nødvendig for å kunne praktisere juss i eget hjemland. Det er isteden en mulighet til å få ytterligere kunnskap og grundig fordypning innen et bestemt rettsområde. Og det kan i noen tilfeller også være en inngangsport for å kunne praktisere juss i et annet land. I USA for eksempel, kan man etter å ha fullført en LLM, melde seg til «the bar exam», og hvis denne består, få tilgang til å praktisere juss i den eller de statene som har anerkjent den «bar exam» man har bestått. Systemet i Norge kan ikke sammenlignes, og formålet med en LLM-grad i Norge vil ikke være å i etterkant kunne søke om bevilling som advokatfullmektig eller dommerfullmektig på grunnlag av LLM-graden. I norsk sammenheng vil LLM-programs funksjon være en grundig faglig fordypning innen et bestemt rettsområde, noe som vil være nyttig i en rekke ulike posisjoner og stillinger.

Selv om også norske kommende eller ferdige jurister kan komme til å fatte interesse for LLM-program ved fakultetet, synes det klart at vi skal holde fast ved at det er internasjonale søkere som er den primære målgruppen for programmet.

Studieplasser og antall studenter på programmet

Det har lenge vært et ønske og en ambisjon for fakultetet å opprette LLM-program, og i internasjonal sammenheng er det vanlig, og nær sagt «forventet», at et juridisk fakultet også tilbyr ett eller flere LLM-program. Likevel ligger ikke det å tilby LLM-program med internasjonale søkere som hovedmålgruppe innenfor fakultetets primære samfunnsoppdrag som må sies å være å utdanne norske jurister til et norsk arbeidsmarked. Med begrensede og pressede undervisningsressurser har det til nå ikke vært ansett som mulig å prioritere å opprette LLM-program ved fakultetet, og all den tid samfunnet har behov for alle de juristene vi greier å utdanne, har det heller ikke vært aktuelt å omdisponere studieplasser fra de ordinære studieprogrammene. Selv om det forsiktig har vært ytret ønsker til UiB-ledelsen om nye studieplasser til LLM-program ved fakultetet³⁷ er det ingen utsikter til at verken universitetsledelsen eller Stortinget vil bevilge midler til nye, fullfinansierte studieplasser over statsbudsjettet øremerket LLM-program ved fakultetet i overskuelig fremtid. Studieplassene må derfor finansieres innenfor fakultetets eksisterende rammebevilgning. Det finnes likevel et handlingsrom i form av omdisponering av noen av studieplassene som fakultetet fikk tilført i revidert nasjonalbudsjett i 2020. Som følge av de nye studieplassene ble opptaksrammene for både femårig og toårig masterprogram økt fra 2020/2021, men ble noe redusert fra 2022/2023 på grunn av et kutt i antall studieplasser som følge av at Kunnskapsdepartementet inndro og omdisponerte studieplassene. Fra 2022/2023 er det 42

³⁷ Sist mer uformelt på siste side av artikkelen «Internasjonalisering av studiet ved Det juridiske fakultet» (Strandbakken og Tøsdal) s.115-130 i Rett i vest (2019) av Giertsen, Husabø, Iversen og Konow (red.)

plasser på toårig masterprogram i rettsvitenskap, der 12 av disse skriver seg fra de nye studieplassene som ble tildelt i 2020.

Formålet med de nye studieplassene i 2020 var at flere skulle få tilgang til høyere utdanning når arbeidsledigheten gikk opp som følge av pandemien, og var altså først og fremst et nasjonalt tiltak. Formålet med de nye studieplassene fra 2020 vil derfor bli ivaretatt også av LLM-programmet i EU- og EØS rett, og det kan derfor forsvares å flytte noen studieplasser fra toårig masterprogram til det nye LLM-programmet.

Som forklart i sak 75/21 er resultatmidler av studentenes studiepoengproduksjon og resultatmidler for gradsopptak de eneste nye midlene som vil bli tilført fakultetets økonomi. Størrelsen på resultatmidlene vil henge sammen med antall studenter på programmet, og at disse består eksamener og fullfører grad. Antallet studenter som tas opp må være på et slikt nivå at vi kan gi dem tilfredsstillende oppfølging og at det kan dannes en gruppefølelse og en kullidentitet blant studentene.

Dersom vi ser til antall plasser på de andre LLM-programmene i Norge finner vi at Universitetet i Tromsø har «cirka» 20 plasser på programmet Law of the Sea-programmet³⁸, og Universitetet i Oslo opplyser å ha 16 plasser på Maritime Law-programmet, og 22 plasser på hvert av de to programmene Public International Law og International Communication Technology Law.

Erfaringer fakultetet har gjort seg med gruppestørrelse og gruppedynamikk ved organisering av Maritime Bergen Law Summer Programme tyder på at det skjer en endring fra en gruppe på inntil 30, og en gruppe over dette. Til sommerprogrammet i 2018 ble det tatt opp 20 internasjonale og 8 norske studenter (opprinnelig 10 tilgjengelige plasser for norske studenter), mens det i 2019 ble tatt opp 36 internasjonale og 8 norske (opprinnelig 10 tilgjengelige plasser for norske studenter). Økningen fra nær 30 studenter til i overkant av 40 studenter ga merkbare negative forskjeller i gruppedynamikken, og i studentenes dedikasjon og tilhørighet til gruppen og programmet. Selvsagt kan det også ha vært tilfældigheter i studentgruppen som førte til endringen i gruppedynamikk og følelsen av gruppetilhørighet, men erfaringen gir oss likevel indikasjoner på at det kan være fornuftig å sette et tak på 30 studenter på programmet for å legge til rette for tette og sammensveidete studentkull og tilstrekkelig oppfølging fra fakultetet. 30 studenter er også i tråd med hva forskergruppen i europarett i samtaler har signalisert at de ville se som det optimale studentantallet på LLM-programmet i EU- og EØS-rett, samtidig som de også mener at de ville kunne håndtere opp mot 50 studenter.

Med 30 studenter på programmet vil det basert på 2022-satsene i finansieringssystemet bety kr 2 757 375 i resultatmidler per kull på 30 studenter som fullfører LLM-program.³⁹ Erfaring fra andre institusjoner er at det tar tid å bygge opp kull med et slikt antall studenter. Særlig første året må vi forvente et langt lavere antall studenter på programmet etter som markedsføring av programmet først vil kunne begynne etter at programmet er offisielt opprettet av universitetsstyret i november, hvilket er tett opptil søknadsfristen til masteropptak for internasjonale søkere fra utenfor EU/EØS-området 1. desember, og også kort tid før søknadsfristen til masteropptak for søkere fra EU/EØS-området som er 1. mars.

Innenfor de 30 studieplassene og i lys av det som er skrevet over om målgruppe for programmet, er det også nødvendig å ta stilling til om eller hvordan de 30 studieplassene skal fordeles mellom ulike søkergrupper. Dette er også nødvendig fordi det i UiBs prosess for opptak til masterprogram er ulike søknadsfrister og svarfrister for de ulike søkergruppene.

³⁸ https://uit.no/utdanning/program/271310/law_of_the_sea_-_master

³⁹ (54 000 per årsenhet i finansieringskategori D x 1,5) + 41 550 enkel uttelling for fullført grad i finansieringskategori D = 122 550 per kandidat. Sentralnivået ved UiB holder tilbake 25 % av resultatmidlene og fakultetets netto blir 91 913 per student. Med 30 kandidater som fullfører LLM-program vil fakultetet motta kr 2 757 375 i resultatmidler.

Som slått fast ovenfor er internasjonale søkere hovedmålgruppen, og økt internasjonalisering har hele tiden vært målet med opprettelse av et LLM-program. Dette taler for at flertallet av plassene skal tildeles internasjonale studenter. Likevel er det sannsynlig at også norske søkere, enten det er ferdige jurister eller studenter som har fullført minimum 3 års jusstudier, vil ha interesse av den faglige fordypningen som oppnås gjennom et LLM-program. Norske studenter vil også være et positivt tilskudd til studentgruppen som helhet, da disse vil kunne innta en rolle som uformelt vertskap og uformell Norges- og Bergensguide for de internasjonale studentene på programmet. Dette vil gi de internasjonale studentene mulighet til å bli kjent med norske studenter og gjennom dem med kulturen og samfunnet i vertslandet for LLM-programmet, noe som utvilsomt vil øke det utenomfaglige utbyttet fra LLM-programmet. På bakgrunn av dette er det ønskelig at noen av plassene på programmet forbeholdes søkere fra Norge.

Som et utgangspunkt foreslås det at 20 av de 30 plassene forbeholdes internasjonale søkere, mens 10 plasser er forbeholdt norske søkere. Det er kun for plassene forbeholdt norske søkere det er aktuelt å flytte studieplasser fra toårig masterprogram. Studieplassene for internasjonale studenter vil måtte finansieres av resultatmidler alene, på samme måte som det per i dag heller ikke finnes studieplasser øremerket innreisende utvekslingsstudenter. Dersom plassene i opptaksgruppen med den tidligste søknadsfristen ikke fylles opp, kan plassene tilbys studenter fra den andre opptaksgruppen.

Godtgjøring i undervisningsregnskapet for ansvar i tilknytning til LLM-program

Til tross for at det foreslås at vi baserer oss på gjenbruk av emner og undervisning mellom LLM-program og det femårige masterprogrammet, vil etablering og drift av et LLM-program, og i fremtiden kanskje flere LLM-program, utvilsomt likevel kreve ressurser både fra det aktuelle fagmiljøet og fra administrasjonen.

Undervisning, eksamen og sensur i emnene som inngår i LLM-programmet godskrives i undervisningsregnskapet på samme måte som for ordinære spesialemer. Dette endres ikke av at en del av spesialemerne våre nå også skal tilbys som del av et LLM-program. Masteroppgaveemnet er det eneste emnet som vil være et emne utelukkende for studenter som er tatt opp til LLM-program.

For at studentene som er tatt opp til LLM-program skal få tilbud om aktiviteter i tilknytning til LLM-programmet bør det oppnevnes en faglig programkoordinator som står for den daglige driften og koordineringen av programmet sammen med administrasjonen, samt den tette oppfølging av studentene på programmet gjennom både faglige og sosiale aktiviteter. Med parallell til grunnfradraget for emneansvar for obligatoriske emner som er på 50 timer, foreslås det at ansvaret som faglig programkoordinator for et LLM-program også godskrives med 50 timer. Godskrivingen gis per år, eller med 25 timer per semester. Drift av LLM er selvsagt annerledes enn drift av obligatoriske emner på så mange vis, både i struktur og i arbeidets art. Viktigst er kanskje at LLM-program vil få langt færre studenter enn de obligatoriske emnene.

Dersom det er flere programkoordinatorer som deler på ansvaret for et LLM-program avgjør de selv hvordan oppgavene og de disponible timene skal fordeles. I høstsemesterene vil programkoordinatoren ha ansvar for to LLM-kull samtidig. Godskrivingen foreslås som 25 per semester selv om antall studenter er høyere i høstsemesteret, da vi forventer at studenter som skriver masteroppgave vil kreve mindre oppfølging enn studenter som er nye på programmet.

Den noe beskjedne godtgjørelsen som foreslås til faglig programkoordinator må ses i sammenheng med godtgjørelsen for andre oppgaver i tilknytning til LLM-program. Som del av den faglige og sosiale oppfølgingen av studentene er det foreslått at hver student skal få oppnevnt en mentor i fagmiljøet. Mentor og student skal møtes minimum en gang på begynnelsen av semesteret og en gang på slutten av semesteret, men kan også velge å isteden avtale flere kortere treff i løpet av

semesteret. Til denne faglig-sosiale oppfølgingen av studentene foreslås det at det stilles to timer til disposisjon per student hvert av de to første semestrene av LLM-programmet. Når studenten er i sitt tredje semester og skal skrive masteroppgave, overtas mentoransvaret av studentens masteroppgaveveileder og oppfølgingen av studenten inngår i det ordinære timeantallet som er satt av til veiledning av masteroppgave (11 timer). Mens LLM-program er i en etablerings- og oppbyggingsfase er det sannsynlig at mentoransvaret i stor grad vil ivaretas av programkoordinator. Den samlede godskrivingen vil dermed bli større enn godskrivingen for programkoordinatoransvaret alene.

Når et LLM-program har funnet sin form og har oppnådd ønsket antall søkere og studenter, kan det være nødvendig å fordele mentoransvaret på flere personer i fagmiljøet, og godtgjørelsen for å være mentor for studenter vil da fordeles på flere.

En tredje oppgave som i oppstartsfasen nok kan ses i sammenheng med både programkoordinatoransvaret og mentoroppgaven, er emneansvaret for det nye masteroppgaveemnet som etableres for å inngå i LLM-program ved fakultetet. Emnebeskrivelsen for det engelskspråklige masteroppgaveemnet tar som tidligere nevnt utgangspunkt i det norske 30-studiepoengs masteroppgaveemnet. Emneansvaret kan likevel ikke sammenlignes,⁴⁰ etter som det engelskspråklige emnet vil ha langt færre studenter og i hvert fall i første omgang ikke ha ulike faggrupper. Oppgaver som i det norskspråklige emnet er lagt til faggruppeansvarlig og godskrives særskilt, inngår for det engelskspråklige emnet som oppgaver som del av det generelle emneansvaret. 10 timer tilsvarer det man per i dag får for å ha emneansvar for spesielemner. Det foreslås at godskriving av emneansvar settes til 10 timer det semesteret masteroppgaveemnet avholdes, altså høstsemesteret. I tillegg settes det av timer til undervisning i det engelskspråklige masteroppgaveemnet, tilsvarende det antall timer fellesundervisning som per høsten 2022 tilbys i skrivesemesteret til det norske emnet (Ni timer med forberedelsesfaktor fem). Slik forskergruppen for europarett har skissert prosessen frem til skrivesemesteret for masteroppgaven, er det sannsynlig at undervisningen i det engelskspråklige masteroppgaveemnet vil bli spredt utover de tre semestrene LLM-programmet varer, og ikke holdes kun i selve skrivesemesteret, slik timeplanen for JUS399 masteroppgave viser.

Dersom det i fremtiden blir opprettet flere LLM-program slik at studentene på det engelskspråklige oppgaveemnet blir inndelt i ulike faggrupper, vil det bli nødvendig å vurdere godskriving i tilknytning til masteroppgaveemnet på nytt. Etter som flere LLM-program og inndeling i ulike faggrupper uansett ikke er nært forestående, nøyer vi oss per nå med å foreslå godtgjørelse for emneansvar.

Det gis ingen godskriving i undervisningsregnskapet for arbeid med å utvikle ideer til nye LLM-program. Fagmiljø som ønsker å etablere nye LLM-program må gjøre dette utviklingsarbeidet innenfor sitt ordinære virke som del av det strategiske arbeidet med å bygge opp og videreutvikle fagmiljøet. Når et fagmiljø legger frem en idé til et LLM-program som er tilstrekkelig gjennomarbeidet til at fakultetsstyret kan ta stilling til om ideen bør danne grunnlag for en søknad til UiBs sentrale studiekvalitetskomité og et videre vedtak i universitetsstyret om oppretting av nytt studieprogram, vil det kunne gis inntil 40 timer godskriving i undervisningsregnskapet for arbeidet med selve søknaden. Dette er kun aktuelt dersom fakultetsstyret gir klarsignal om at det skal arbeides videre med planene med sikte på å levere søknad om oppretting av nytt studieprogram.

Basert på forslagene over, vil etablering og drift av et LLM-program samlet belaste fakultetets undervisningsregnskap med 795 timer per år den dagen vi har oppnådd et studenttall på 30 studenter. De første årene vil studenttallet sannsynligvis være lavere. Det betyr at antall undervisningstimer som kreves vil være lavere, men også at resultatmidler fra

⁴⁰ Emneansvar for JUS399 Masteroppgave godskrives som 30 timer i undervisningsregnskapet.

studiepoengproduksjon vil være lavere enn det vi kan forvente når programmet har funnet sin form og kommet i normal drift.

Faglig programkoordinator	50 timer per år	50 timer
Mentor, 2 timer per student per semester i semester 1 og 2	2 semester á 2 timer x 30 studenter	120 timer
Emneansvar masteroppgave		10 timer
Undervisning masteroppgave	9 forelesningstimer med forberedelsesfaktor 5	45 timer
Veiledning masteroppgave	11 timer x 30 studenter	330 timer
Sensur masteroppgave	8 timer x 30 oppgaver	240 timer
Totalt		795 timer

Samlet utgjør dette litt mer enn et helt undervisningsårsverk (775 timer) for professor og førsteamanuensis.

Med et optimistisk anslag om 10 studenter første år, vil LLM-programmet i en oppstartsfasen belaste undervisningsregnskapet med 335 undervisningstimer per år, pluss 40 timer i søknadsfasen.

Faglig programkoordinator	50 timer per år	50 timer
Mentor, 2 timer per student per semester i semester 1 og 2	2 semester á 2 timer x 10 studenter	40 timer
Emneansvar masteroppgave		10 timer
Undervisning masteroppgave	9 forelesningstimer med forberedelsesfaktor 5	45 timer
Veiledning masteroppgave	11 timer x 10 studenter	110 timer
Sensur masteroppgave	8 timer x 10 oppgaver	80 timer
Totalt		335 timer

I tillegg til undervisningsressurser som vist her, vil en ansatt i studieseksjonen (ca. 50% stilling) måtte få et praktisk og administrativt ansvar knyttet til driften av studiet. Sentrale studieadministrative oppgaver vil være markedsføring, rekruttering og studentopptak (i samarbeid med studieavdelingen ved UiB), planlegging og koordinering av studentmottak, undervisning og eksamen (inkludert forberedelser, gjennomføring og etterarbeid), gjennomføring av emne- og deltakerevalueringer, bruk av Felles studentsystem (FS), saksbehandling av studentsaker og generell oppfølging av studenter, samt å være kontaktperson for undervisere, sensorer og veiledere. Mange av oppgavene vil skje i tett samarbeid med faglig programkoordinator. Det betyr at det er behov for nye administrative ressurser for å kunne dekke dette behovet, eventuelt at eksisterende ressurser omdisponeres ved at administrasjonen slutter å gjøre andre oppgaver.

Som nevnt over, i kapittelet Studieplasser og antall studenter på programmet, vil 30 studenter på programmet, og basert på 2022-satsene i finansieringssystemet, bety kr 2 757 375 i resultatmidler per kull på 30 studenter som fullfører LLM-program. Det betyr at selv med i overkant av et helt undervisningsårsverk som innsats, og et halvt administrativt årsverk, vil regnestykket gå forsiktig i balanse. Det er likevel vanskelig å gi eksakte tall for hva etablering og drift av LLM-program allerede har kostet oss og vil koste fremover, eller potensielt vil gi av ekstra inntekter. Resultatet avhenger av antall studenter, og reelle kostnader kunne også ta opp i seg deler av kostnadene ved spesialemnene som inngår. Disse er ikke tatt med i regnestykket, da oppretting av LLM-program er foreslått å forutsette gjenbruk av (i hovedsak) allerede eksisterende spesialemnner og at eventuelle nye emner som opprettes ved etableringen av LLM-program også skal inngå som spesialemnner i det femårige masterprogrammet. I tillegg kommer at gjenbruk av emner mellom ulike grader, og for internasjonale studenter mellom studierett til utveksling og studierett til LLM-program, gjør at regnestykkene for studiepoengproduksjon blir kompliserte, eller nær sagt umulig å gjøre presise. Deler av studiepoengproduksjonen innenfor LLM-programmet vil trolig være

studiepoeng som ellers ville blitt avlagt som del av toårig- eller femårig masterprogram i rettsvitenskap, og dels vil studiepoeng avlagt under utveksling innpasses i LLM-grad slik at studiepoengproduksjonen innenfor LLM-programmet går ned (nærmere om gjenbruk mellom grader i de to kommende kapitlene).

Vurderingen av om det er forsvarlig å bruke det foreslåtte antallet undervisningstimer i tilknytning til LLM-program, må også gjøres i lys av hvordan LLM-program kan bidra til å styrke fakultetets og bestemte fagmiljøer ved fakultetet sitt internasjonale omdømme, i tillegg til å øke internasjonaliseringen ved fakultetet.

Gjenbruk av emner på tvers av grader, forholdet til femårig og toårig mastergrad i rettsvitenskap

Som nevnt over, i kapitlet om målgruppe for LLM-program ved fakultetet, bør ikke norske studenter være hovedmålgruppen for LLM-program ved fakultetet. Selv om norske jurister bør få tilstrekkelig spesialisering innenfor rammen av det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap, er det likevel ikke usannsynlig at noen studenter vil komme til å søke opptak til LLM-program ved fakultetet for å tilegne seg den ekstra fordypningen som et LLM-program vil gi. Per i dag er det mulig for studentene våre å ta et LLM-program under utveksling til utlandet og slik sikre seg en grundig faglig fordypning innenfor et bestemt rettsområde, istedenfor å ta et bredere og mer tilfeldig sammensatt utvalg juridiske emner slik tilfellet kan bli både ved utveksling som ikke er til et LLM-program, og ved valg av spesialemer her hjemme dersom man ikke velger en bestemt fagretning for alle spesialemerne sine. Vi har også eksempler på at studenter på femte studieår velger å søke opptak til et av LLM-programmene som tilbys ved UiO, og at de etter fullført LLM søker om innpassing av spesialemer og masteroppgave avlagt som del av en LLM ved UiO, og dermed oppnår både LLM fra UiO og mastergraden i rettsvitenskap fra UiB i løpet av normert studietid for mastergrad i rettsvitenskap med tillegg av ett semester.

En attraktiv fordel ved å utveksle for å ta en LLM-grad, eller ved å søke opptak til LLM-program ved UiO (eller UiT) i det femte studieåret, er altså at man oppnår to grader nesten på tiden av én. I lys av praksisen som er etablert for utveksling og for studier ved UiO, er det klart at det også må tas stilling til om, eller hvordan, et LLM-program ved UiB, i denne omgang LLM-programmet i EU- og EØS-rett, kan godskrives i femårig (eller toårig) masterprogram ved UiB.

UiO har fast praksis for at en LLM avlagt ved UiO kan godkjennes som tilsvarende femte studieår i masterprogrammet ved UiO, og det samme gjelder for LLM-grader som er avlagt ved et utenlandsk universitet under utveksling (forutsatt at studieprogrammet inneholder oppgave som tilsvarer den norske masteroppgaven).

I lys av godskrivingsforskriften⁴¹ og utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet⁴² synes det klart at også en LLM-grad avlagt ved Det juridiske fakultet ved UiB bør kunne godkjennes som tilsvarende spesialemer og masteroppgave på femte studieår av masterprogrammet i rettsvitenskap. Det betyr at studenter, ved å studere kun ett semester ekstra, vil kunne oppnå både mastergrad i rettsvitenskap og graden Master of Laws. Dette er i tråd med fakultetets reglement, og med etablert og langvarig praksis for innpassing av studier både fra utlandet og fra de andre norske juridiske fakultetene. Det synes urimelig at en LLM-grad som er avlagt ved UiB ikke skal godkjennes på lik linje med en LLM-grad avlagt ved UiO eller et utenlandsk universitet, på samme måte som det synes urimelig at studenter fra UiO skal kunne få godkjent en LLM-grad fra UiB som

⁴¹ Forskrift om godkjenning av norsk og utenlandsk høyere utdanning og av realkompetanse (godkjenningsforskriften) <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-12-21-2221>

⁴² Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet kapittel 5. <https://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen>

tilsvarende sitt femte studieår, mens studenter fra UiB ikke skal kunne benytte den samme LLM-graden på samme måte i sin norske grad.

Vi foreslår derfor at reglement og praksis for godskriving av LLM-grad avlagt ved UiB blir den samme som for LLM-grader avlagt ved andre institusjoner, altså at 30 studiepoeng juridiske emner avlagt som del av en LLM kan godskrives som spesialemner, og at masteroppgave godskrives på bakgrunn av at studentene har bestått tilsvarende prøve som del av en LLM.⁴³

Under dette spørsmålet må det likevel bemerkes at Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen⁴⁴ er under revisjon, og at muligheten for gjenbruk av studiepoeng i ny grad er noe av det som blir regulert av forskriften og der det er interessemotsetninger mellom ulike fakultet ved UiB. Det er i fakultetets interesse at dagens praksis ved fakultetet kan videreføres under ny forskrift. Forslag til ny forskrift er sendt på høring med høringsfrist 1. november. Dersom forslaget blir vedtatt i sin nåværende form vil det kreves ny masteroppgave skrevet ved UiB for at en grad skal kunne utstedes ved UiB. Dette vil effektivt hindre gjenbruk av inntil 60 studiepoeng mellom LLM-grad og mastergraden i rettsvitenskap. I fakultetets hørings svar vil vi spille inn hvorfor det er viktig for oss å kunne videreføre vår langvarige praksis med godskriving av masteroppgave, og også påpeke at det vil være uheldig om det på dette feltet blir ulik praksis mellom de juridiske fakultetene i Oslo og Bergen. Dersom fakultetets innspill i høringsrunden ikke blir tatt til følge, betyr det at det som her foreslås om innpassing og gjenbruk mellom ulike grader vil komme til å måtte endres når ny UiB-forskrift trer i kraft. Slik forslaget til ny UiB-forskrift per i dag ser ut, vil forskriften komme til å få følger for fakultetets reglement for godskriving både av studier avlagt under utveksling og studier avlagt ved andre norske institusjoner. Inntil en slik endring eventuelt er vedtatt, foreslår vi likevel at LLM-grader avlagt ved UiB godkjennes i mastergraden i rettsvitenskap på lik linje som studier avlagt ved utenlandsk institusjoner eller ved andre norske læresteder.

Gjenbruk av emner tatt under utveksling til UiB

Det er sannsynlig at studenter som har vært på utveksling ved UiB vil være en viktig gruppe å rekruttere blant. Vi må derfor ta stilling til om, eller hvordan, emner tatt under utveksling kan innpasses i LLM-grad ved fakultetet. Mulighet for å senere ta med seg emner avlagt under utveksling inn i en LLM-grad ved samme universitet er utbredt hos mange av våre partneruniversiteter. Flere argumenter taler for at dette bør være mulig også hos oss. For studentene vil det være en fordel dersom studietiden på LLM-programmet kan reduseres ved at emner avlagt under utveksling kan innpasses i LLM-graden, og dette vil trolig gjøre det attraktivt eller mer aktuelt for våre tidligere utvekslingsstudenter å returnere til fakultetet på et senere tidspunkt for å fullføre en LLM-grad. Altså gir det oss et fortrinn ved rekruttering. Det vil nok effektivt *hindre* en del av våre tidligere innreisende utvekslingsstudenter fra å ta en LLM-grad ved fakultetet dersom det *ikke* er mulig å innpasse emner tatt under utveksling. Dersom en student har vært på utveksling ved UiB og tilfeldigvis har fullført akkurat de tre emnene som er obligatoriske i høstsemesteret i LLM-programmet i EU- og EØS-rett, vil vi ikke ha andre emner å tilby som første del av LLM-programmet, og LLM-programmet blir irrelevant for disse studentene da vi ikke kan forvente at de vil ha interesse av å ta de samme emnene en gang til. Mens hvis det er noen av vår-emnene som er fullført, vil det for programmet i EU- og EØS-rett isteden være andre valgbare emner å velge mellom.

Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (UiB-forskriften) stiller krav om 60 nye studiepoeng for at en grad fra UiB skal kunne tildeles. I og med at LLM-graden kun

⁴³ Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet kapittel 5. <https://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen>

⁴⁴ Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen («UiB-forskriften») <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-02-16-872>

er på 90 studiepoeng, vil det bety at maksimalt 30 studiepoeng avlagt under utveksling kan innpasses i graden.

Det planlegges for tiden en omlegging av det engelskspråklige emnetilbudet ved fakultetet. Dersom forslaget til modell for engelskspråklige emner (se saken til fakultetsstyret 27.09.22) blir vedtatt, betyr dette at dagens emner som hovedregel vil videreutvikles til å ha en variant på BA-nivå og en variant på MA-nivå. Det betyr at vi i en periode vil kunne ha søkere til LLM som har vært på utveksling og har tatt de «gamle» emnene, og ikke de nye variantene som er enten på BA-nivå eller på MA-nivå. Som overgangsordning mellom ny og gammel modell for engelskspråklige emner, foreslås det at «gamle» emner som hovedregel godtas som tilsvarende nytt emne på MA-nivå. Likevel slik at det kan gjøres egne og strengere vurderinger for enkeltemner.

Studenter som fra og med studieåret 2023/2024 tar bachelorvarianten av emner der mastervarianten av emnet inngår i LLM-program, kan ikke få godskrevet bacheloremner som del av LLM-programmet. Studenten må ta emnet på nytt på masternivå dersom studenten får opptak til LLM-program ved fakultetet.

Slik LLM-programmet i EU- og EØS-rett er bygget opp, vil en praksis der studenter må ta emnet på nytt på masternivå dersom et emne tidligere er avlagt på bachelornivå (forutsatt at forslag til ny modell for engelskspråklige emner vedtas, se saken til fakultetsstyret 27.09.2022), i liten eller ingen grad få konsekvenser for egne studenter⁴⁵ som ønsker å ta LLM-programmet. På studieordningen av 2021 for femårig masterprogram, vil studenter sjelden eller aldri ha avlagt bachelorvarianten av de obligatoriske emnene som tilhører *høstsemesteret* av LLM-programmet. Studentene tar valgfrie emner på vårsemesteret av tredje studieår, vanligvis ett norskspråklig og ett engelskspråklig valgfritt emne. Det betyr at studentene *kan* ha studert det som er tema i et av de semi-obligatoriske eller valgfrie emnene som tilhører *vårsemesteret* av LLM-programmet og som er på masternivå, i et bacheloremne på tredje studieår. I den nye modellen som er foreslått vil det for de engelskspråklige emnene som hovedregel finnes en bachelorvariant og en mastervariant, såkalte søskenemner. Søskenemner vil ikke være like, da læringsmål og forventet læringsutbytte vil være tilpasset hhv. bachelornivå og masternivå. Søskenemner vil likevel ha stor grad av felles tematisk innhold, med delvis felles undervisning (med tillegg av ekstra undervisning på masternivå) og delvis samme pensum (med tillegg av mer pensum på masternivå). Det betyr at selv om emnene er ulike på hhv. bachelornivå og masternivå, vil det være såpass stor grad av overlappende faginnhold at studenter ikke vil kunne oppnå nye studiepoeng dersom man tar emnene på begge nivå. Studenter som eventuelt allerede har tatt et emne på bachelornivå der søskenemnet som er på masternivå inngår i vårsemesteret på LLM-programmet, må derfor isteden velge andre emner i LLM-programmet. Fordi vårsemesteret av LLM-programmet består av semi-obligatoriske og valgbare emner er det mulig for studenten å ta andre emner, dersom ett av emnene som inngår i LLM-programmet allerede er avlagt i bachelorvariant som del av 3. studieår.

For internasjonale studenter som har vært i Bergen på utveksling tidligere og har tatt et emne på bachelornivå under utveksling, kan det virke lite attraktivt å måtte ta det samme emnet på masternivå som del av LLM-programmet hvis de returnerer for å ta en LLM. Det er likevel slik at emner på bachelornivå ikke kan innpasses i grader på masternivå. Det kunne være ønskelig med overgangsordninger/tillegg som gjorde at studentene på et noe enklere vis enn å ta hele emnet på nytt på masternivå, kunne kompensere for forskjellene i innhold og læringsutbytte mellom bachelornivå og masternivå. Slike ordninger ville imidlertid kreve stor grad av individuell tilrettelegging og oppfølging og vil være ressursmessig krevende. Det må derfor være en streng praksis på at kun emner avlagt på masternivå under utveksling kan innpasses i LLM-grad, og ellers må studentene ta emnet på nytt på masternivå. Noe annet undergraver også forskjellen mellom emner på bachelornivå og masternivå.

⁴⁵ Studenter som også er tatt opp til femårig eller toårig masterprogram i rettsvitenskap ved UiB.

Opptak

Opptak til masterprogram ved UiB, inkludert opptak av internasjonale masterstudenter, er regulert av Forskrift om opptak til Universitetet i Bergen og av Retningslinjer for opptak til Universitetet i Bergen. Arbeidet med opptak koordineres av Studieavdelingen ved UiB. Eventuelle faglige vurderinger gjøres likevel av fakultetene/fagmiljøene. I lys av fakultetets begrensede ressurser må det være et premiss for etablering av LLM-program at opptaket skal håndteres av Studieavdelingen og dermed kun i mindre grad trekke på fakultetets allerede pressede ressurser. I tillegg til ressurshensyn kommer også hensynet til å sikre et profesjonelt, kvalitetssikret og rettferdig opptak. For eksempel gjør volumet på søknader som blir behandlet av Studieavdelingen at de har opparbeidet god kompetanse på å vurdere og verifisere utenlandske vitnemål, og å gjøre omregninger av utenlandske karakterer.

Som krav til opptak til masterstudier ved UiB gjelder generelt at søkerne må ha fullført bachelorgrad innenfor det fagområdet masterprogrammet gjelder (for oss rettsvitenskap/juss), de må ha et karaktersnitt tilsvarende minimum C på den norske karakterskalaen og de må dokumentere engelskkunnskaper på et bestemt nivå⁴⁶. Det finnes en rekke unntak fra kravet om at engelskkunnskaper skal dokumenteres med bestemte «scores» på offisielle engelsktester, noe som gjør at søkere i størst mulig grad unngår å måtte avlegge svært dyre engelsktester, samtidig som tilfredsstillende språknivå sikres. For søkere fra Norge vil det for eksempel være tilstrekkelig å kunne vise til karakter 4 eller bedre i det obligatoriske engelskfaget fra videregående skole.

Opptak til masterprogram ved UiB har ulike søknadsfrister for hhv. søkere bosatt utenfor EU/EØS/Sveits, søkere bosatt i EU/EØS/Sveits og søkere bosatt i Norge eller Norden. Søkere bosatt utenfor EU/EØS/Sveits må søke innen 1. desember for studier som skal begynne kommende høstsemester. Studenter bosatt i EU/EØS/Sveits må søke innen 1. mars, og søkere bosatt i Norge eller Norden må søke innen 20. april. Når ulike søkere har ulike søknadsfrister, er dette er blant annet fordi studenter som trenger visum for å kunne studere i Norge må begynne forberedelsene til studier i Norge tidligere enn studenter fra EU/EØS-land, og også europeiske studenter trenger å kunne planlegge flytting til Bergen tidligere enn det som er nødvendig for norske/nordiske studenter.

Dokumentasjonskravene i søknadsprosessen er noe ulike for internasjonale søkere og norske søkere. For eksempel er motivasjonsbrev (maks 450 ord) en del av søknadsprosessen for internasjonale søkere, men dette er ikke et standardkrav for norske søkere. Fagmiljøet som står bak forslaget til LLM-program i EU- og EØS-rett har eksplisitt ønsket at motivasjonsbrev skal være del av søknaden om opptak til LLM-programmet, og vi vil derfor sammen med Studieavdelingen se på hvordan dette kan løses også for norske søkere.

Et særtrekk ved opptak til LLM-studier som fakultetet vil gjøre Studieavdelingen oppmerksom på, og sammen med Studieavdelingen finne rutiner for, er at studenter skal kunne tas opp til LLM-studier ikke bare på bakgrunn av en bachelorgrad, men også på bakgrunn av å ha fullført studier «tilsvarende en bachelorgrad». Denne muligheten er spesifisert under opptakskrav i forslaget til studieplan for Master of Laws in EU and EEA Law. Både i Norge og i flere andre europeiske land er jusstudiet fortsatt organisert som et integrert masterstudium, og studentene oppnår ingen formell juridisk grad før de har fullført hele studiet. Likevel anser vi at studentene er kvalifiserte for opptak til LLM-studier etter å ha fullført tre eller fire års jusstudier. Det er også på slikt grunnlag våre egne

⁴⁶ For informasjon om engelskkravene som gjelder for opptak til engelskspråklige masterprogram ved UiB, se: <https://www.uib.no/en/education/49142/english-language-requirements-masters-programmes#valid-tests-and-minimum-scores>

studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap får opptak til LLM-studier i de tilfellene fakultetet har inngått avtaler om opptak til LLM-program hos fakultetets partneruniversitet.

LLM-program ved fakultetet vil ha oppstart i høstsemesteret og derfor normalt kun skulle ha opptak i det som i UiBs rutiner kalles «haustopptaket», og altså opptak kun én gang i året. Dersom det er ledig kapasitet på et kull etter høstopptaket, er det også mulig å gjennomføre suppleringsopptak for vårsemesteret. Et slikt suppleringsopptak der studentene starter i vårsemesteret, kan være særlig aktuelt for å rekruttere nåværende eller tidligere innvekslingsstudenter som allerede har avlagt emnene som tilhører det første semesteret i programmet. Suppleringsopptak for vårsemesteret er ikke noe som per nå foreslås som en standardløsning. Det nevnes likevel som en mulighet som finnes, og som eventuelt kan vurderes etter hvert som vi gjør oss erfaringer med rekruttering av studenter og muligens erfarer at en åpning for oppstart også i vårsemesteret ville være en fordel for eksempel særlig for å kunne tiltrekke oss tidligere utvekslingsstudenter som søkere. Vi erfarer at mange av våre partneruniversitet som tilbyr LLM åpner for oppstart også i vårsemesteret, samtidig som de tydelig formidler at det er kun oppstart i høstsemesteret som gir det ideelle og anbefalte studieopplegget.

Behov for justeringer basert på erfaringer og ved etablering av neste LLM-program

Selv om vi i denne saken tar mål av oss til å bestemme rammeverket også for fremtidige LLM-program ved fakultetet, er det ikke usannsynlig at dette rammeverket vil måtte justeres og tilpasses etter hvert som vi høster erfaringer fra vårt første LLM-program, eller når et annet fagmiljø skal utvikle et LLM-program i tråd med sine ambisjoner og mål.

Det er ikke gitt at «one size fits all», selv om vi tror at det at vi nå vedtar noen generelle rammer vil gjøre det lettere å etablere nye LLM-program i fremtiden. Arbeidet med å etablere LLM-programmet i EU- og EØS-rett har allerede bidratt til å gå opp stien ved fakultetet og gjort at vi nå tar stilling til en rekke prinsipielle spørsmål som vi ved neste korsvei og ved planleggingen av neste LLM-program dermed allerede vil ha svaret på.

Ved etablering av et nytt program med en lengde og i et «marked» vi ikke allerede har erfaring med, er det uunngåelig at veien til dels blir til mens vi går. Det er derfor viktig at faglig programkoordinator, sammen med administrasjon, gjør kontinuerlig evaluering av hva som fungerer og hva som kan gjøres annerledes eller bedre, og slik bidrar til å utvikle rutiner for LLM-program ved fakultetet, og tar initiativ til at fakultetsstyret ved behov justerer rammene for etter hvert som vi gjør oss erfaringer med å tilby LLM-program.

Nedleggelse av studieprogram

Erfaringer fra fakultetene i Tromsø og Oslo tilsier at det tar tid å bygge opp kjennskap til LLM-programmene blant potensielle søkere, få tilstrekkelig kvalifiserte søkere og å få studenter som faktisk fullfører LLM-graden. Når vi oppretter et slikt program må programmet få tid til å gjøres kjent og til å finne sin optimale form gjennom at vi prøver det ut på noen studentkull. Men dersom studentrekrutteringen ikke fører frem og vi ikke oppnår et tilfredsstillende antall både når det gjelder søkere til programmet, studenter som møter og studenter som fullfører, så må programmet etter en gitt tid, for eksempel etter fem år, legges ned.

Studieutvalgets behandling av saken

Utkastet til denne saken har også vært lagt frem for studieutvalget i studieutvalgets møte 14. september.

[*Studieutvalgets uttale*]

Dekan og fakultetsdirektørs merknader

[sett inn]

På denne bakgrunn framsettes følgende

forslag til vedtak:

- 1) Studieprogram ved fakultetet som fører frem til graden Master of Laws skal ha et omfang på 90 studiepoeng og varighet på 3 semester.
- 2) Studieprogram ved fakultetet som fører frem til graden Master of Laws skal inneholde et selvstendig, veiledet vitenskapelig arbeid (masteroppgave/master's thesis) på 30 studiepoeng.
- 3) Emner som inngår i studieprogram som fører frem til graden Master of Laws skal som hovedregel også tilbys som spesialemer i den femårige og i den toårige mastergraden i rettsvitenskap, og i tillegg være tilgjengelige for andre studentgrupper i tråd med fakultetets til enhver tid gjeldende praksis for hvilke studentgrupper som kan ta spesialemer ved fakultetet.
- 4) Det skal opprettes et engelskspråklig masteroppgaveemne (master's thesis) som i all hovedsak er en engelskspråklig variant av det norskspråklige emnet JUS399, og som skal inngå i studieprogram som fører frem til graden Master of Laws.
- 5) Studieutvalget ved fakultetet er også programstyre for studieprogram som fører frem til graden Master of Laws.
- 6) Studenter som er tatt opp til studieprogram som fører frem til graden Master of Laws skal tildeles en mentor i fagmiljøet, og de skal tilbys aktiviteter av både faglig- og sosial art som organiseres eksklusivt for Master of Laws-studentene både ved semesterstart og gjennom de tre semestrene de er studenter.
- 7) Den primære målgruppen for Master of Laws-program ved fakultetet er internasjonale søkere. Dette utelukker likevel ikke at også norske søkere kan tas opp til Master of Laws-program.
- 8) Master of Laws-program ved fakultetet skal normalt ha 30 studieplasser per program, der 20 av studieplassene er forbeholdt internasjonale søkere og 10 studieplasser er forbeholdt norske søkere. Dersom plassene i den ene gruppen ikke fylles opp, kan de resterende plassene tilbys til søkere fra den andre gruppen.
- 9) Arbeidsoppgaver i tilknytning til LLM-program godskrives slik i undervisningsregnskapet:
 - a. Emneansvar engelsk masteroppgaveemne 10 timer per år
 - b. Faglig programkoordinator 50 timer per år
 - c. Faglig mentor for LLM-studenter, to timer per student per semester i studentens to første semester.
 - d. Utarbeiding av søknad til UiBs sentrale studiekvalitetskomité om oppretting av LLM-grad inntil 40 timer etter særskilt avtale.
- 10) Inntil 60 studiepoeng (masteroppgave og spesialemer) som er gjennomført som del av et Master of Laws-program ved UiB kan gjenbrukes og godkjennes som spesialemer og masteroppgave i femårig og toårig masterprogram i rettsvitenskap.

- 11) Innreisende utvekslingsstudenter til UiB som innen fem år etter avsluttet utveksling blir tatt opp til et Master of Laws-program ved fakultetet, kan få innpasset inntil 30 studiepoeng i Master of Laws-graden dersom emner som inngår i Master of Laws-programmet er fullført under utveksling til UiB. Kun emner på masternivå kan innpasses i Master of Laws-graden.
- 12) Opptak til Master of Laws-program ved fakultetet skal gjøres som del av det sentraliserte opptaket til masterstudier ved UiB som håndteres av Studieveilingen, og skje i tråd med de opptakskrav, dokumentasjonskrav og søknadsfrister som til enhver tid gjelder ved UiB.
- 13) Master of Laws-program som ikke etter en viss tid oppnår ønsket studentantall og tilstrekkelig antall ferdige kandidater skal legges ned.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

08.09.2022
INTØ

[Tilbake til saklisten.](#)

Sak 52/22-4

Studieplan for Master of Laws (LL.M.) in EU and EEA Law

Ifølge forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (§3-2-1) er det universitetsstyret som vedtar oppretting av studieprogram på bakgrunn av søknader fremmet av fakultetene. Som del av prosessen skal det utarbeides en studieplan for studieprogrammet. Studieplanen beskriver læringsmål, faglige komponenter, oppbygging og gjennomføring av studiet.

Som vedlegg følger forslag til studieplan for Master of Laws (LL.M.) in EU and EEA Law som er et masterprogram på 90 studiepoeng/tre semester. For mer utførlig informasjon om arbeidet med å etablere LLM-program i EU- og EØS-rett ved fakultetet, vises det til sakene 51/22-5 "Orientering om søknad om oppretting av masterprogrammet Master of Laws in EU and EEA Law" og 52/22-3 "Rammer for LLM-program ved fakultetet som også behandles av studietutvalget 14. september."

Forslag til vedtak:

Studietutvalget anbefaler fakultetsstyret å vedta studieplanen for Master of Laws (LL.M.) in EU and EEA Law.

[Vedlegg: Studieplan for Master of Laws \(LL.M.\) in EU and EEA Law](#)

[Tilbake til saklisten.](#)

Opprettelse av nytt engelskspråklig masteroppgaveemne: Master's thesis

Som del av det nye LLM-programmet i EU- og EØS-rett som fakultetet har søkt om å få opprette skal det også inngå masteroppgave. Selv om LLM-programmet i hovedsak baserer seg på gjenbruk av emner mellom femårig masterprogram og LLM-program ved fakultetet, må oppgaveemnet som skal inngå i LLM-program opprettes som et eget emne spesielt for LLM-studenter. Dette skyldes blant annet at oppgaveemnet JUS399 Masteroppgave som er del av det femårige programmet har norsk emnebeskrivelse og undervisningen i emnet gis på norsk (hvilket likevel ikke utelukker at også studenter på masterprogram i rettsvitenskap skriver masteroppgaven sin på engelsk).

Det engelskspråklige masteroppgaveemnet som foreslås opprettet er tenkt å kunne inngå også andre LLM-program enn EU- og EØS-rettsprogrammet, dersom fakultetet i fremtiden oppretter andre og flere LLM-program. Dersom vi i fremtiden får ulike LLM-program vil studentene som er tatt opp til de ulike LLM-programmene kunne grupperes innenfor oppgaveemnet ved hjelp av faggrupper slik det i dag gjøres på JUS399 Masteroppgave.

Emnebeskrivelsen som foreslås tar utgangspunkt i emnet JUS399 Masteroppgave, og undervisningsopplegget for det nye emnet, vil så langt det passer, smis over samme lest som for JUS399 Masteroppgave. Fordi det nye emnet vil ha langt færre studenter enn hva som er tilfellet for JUS399 Masteroppgave, er det likevel sannsynlig at undervisningen vil få en seminarform heller enn dagens forelesningsform.

Antall veiledningstimer per student foreslås å være det samme som for JUS399 Masteroppgave, altså 11 timer.

Det er hensiktsmessig at det nye emnet blir så likt JUS399 Masteroppgave som mulig, da dette vil effektivisere administrasjonen av det nye emnet, og vil sikre et opplegg som er vel utprøvd over mange år. Med den pressede ressursituasjonen fakultetet er i, er det også vanskelig å forsvare at studenter på LLM-programmet skulle få langt mere masteroppgaveveiledning enn studenter på femårig masterprogram.

I forbindelse med revisjon av studieordningen for det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap pågår det arbeid med endringer på 5. studieår for å heve kvaliteten på dette studieåret. Det er enda ikke bestemt hvordan 5. studieår på studieordningen av 2021 vil se ut, men intensjonen bør være at de endringer og kvalitetshevende tiltak som blir bestemt for masteroppgavedelen også vil gjelde tilsvarende for LLM-program ved fakultetet.

Forslag til vedtak:

Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å opprette masteroppgaveemnet Master's thesis som er beskrevet i vedlagte emnebeskrivelse, med virkning fra samme semester som LLM-programmet Master of Laws in EU and EEA Law tilbys for første gang.

[Vedlegg](#): Emnebeskrivelse for Master's thesis

[Tilbake til saklisten.](#)

*Sak 52/22-6***Opprettelse av nytt engelskspråklig spesialeemne: EU and EEA Institutional law and Policymaking**

Som del av det nye LLM-programmet i EU- og EØS-rett som fakultetet har søkt om å få opprette er det behov for et emne som gir studentene en god inngang til de andre emnene som inngår i LLM-programmet. Emnet vil også tilbys til innreisende utvekslingsstudenter, og det vil være tilgjengelig som spesialeemne i mastergraden i rettsvitenskap, samt for studenter med poststudierett eller særskilt studierett til valgemner.

Emnet blir tverrfaglig og tar sikte på å gi studentene innsikt i institusjonell og konstitusjonell EU/EØS-rett, samt gi en introduksjon til EU/EØS-politikk og -politikkutforming. Emnet vil for de fleste studenter bygge videre på generelle introduksjonskurs om EU/EØS-rett som de allerede har tatt, men vil gå lenger enn disse ved å gå dypere inn i problemstillingene og ved å gi tverrfaglig innsikt i politikkutforming og politiske aspekter ved EU- og EØS-samarbeidet.

Det betyr at selv om norske studenter som tar emnet som del av femårig masterprogram i rettsvitenskap tidligere har vært innom noen av temaene som del av JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner eller JUS221 Rettsstaten, vil temaene bli behandlet med større grundighet og på et annet nivå i dette nye emnet. Det betyr videre at selv om det er noe tematisk overlapp med emner avlagt tidligere i studiet er det likevel ikke faglig overlapp av en slik art at det skal gi reduksjon i antall studiepoeng som oppnås fra emnet EU and EEA Institutional law and Policymaking.

Emnet er tenkt undervist intensivt i løpet av de første ukene av høstsemesteret med en avsluttende todagers hjemmeeksamen, før studentene tar fatt på de to andre EU- og EØS-rettslige emnene som ihht. forslag til ny modell for engelskspråklige emner ved fakultetet vil tilbys i høstsemesteret, og som samtidig vil utgjøre de to andre obligatoriske emnene i LLM-programmets første semester.

Dersom ny modell for engelskspråklige emner blir vedtatt, der engelskspråklige emner som hovedregel skal finnes i en bachelorvariant og en mastervariant, vil det på et senere tidspunkt, også for dette emnet, bli lagt frem emnebeskrivelse for et søskenemne på bachelornivå. I denne omgang er det emnebeskrivelse på masternivå som legges frem.

Emnebeskrivelsen er utarbeidet av professor Christian Franklin, og undervisere på emnet er planlagt å være Christian Franklin og Halvard Haukeland Fredriksen, med tillegg av Dr. Christian Frommelt/Dr. Georges Baur (Liechtenstein Institut)/Associate Professor Anne Elizabeth Stie (UiA) for undervisning om EU/EEA institutional policymaking.

Forslag til vedtak:

Studieutvalget anbefaler fakultetsstyret å opprette spesialeemnet EU and EEA Institutional law and Policymaking som er beskrevet i vedlagte emnebeskrivelse, med virkning fra samme semester som LLM-programmet Master of Laws in EU and EEA Law tilbys for første gang.

[Vedlegg](#): *Emnebeskrivelse for EU and EEA Institutional law and Policymaking*

Sak 53/22

Emneansvarlig i JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law

Forsker Linda Midtun trer inn som med-emneansvarlig for JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law, sammen med postdoktor Kristian Strømsnes.

Vedtak

Forsker Linda Midtun trer inn som med-emneansvarlig for JUS285-2-A EU and EEA Public Procurement Law, sammen med postdoktor Kristian Strømsnes, fra og med høstsemesteret 2022.

[Tilbake til saklisten.](#)

Emneansvarlig JUS254-2-A Politirett

I og med at John Reidar Nilsen nå er engasjert som førsteamanuensis II, foreslås det at han blir ny emneansvarlig i politirett. John Reidar har de facto hatt ansvaret i flere år.

Forslag til vedtak:

Førsteamanuensis II John Reidar Nilsen overtar emneansvaret fra professor Asbjørn Strandbakken i JUS254-2-A Politirett fra dags dato.

[Tilbake til saklisten.](#)

Praksis for utvidet innleveringsfrist på masteroppgaver

1. Bakgrunn og tidligere praksis

JUS399 Masteroppgåve har innleveringsfrist i både vår- og høstsemesteret, hhv. den 10. mai og 10. desember. Hvert semester mottar fakultetet søknader fra studenter om utvidet innleveringsfrist. Fakultetet har praktisert innleveringsfristen strengt. Dersom en student ikke leverer innen fristen i det aktuelle semesteret, vil levering og dermed ofte også fullføring av mastergraden måtte utsettes til det påfølgende semester. Begrunnelsen for en streng praksis er sammensatt:

1. Sykdom i skriveperioden sidestilles med sykdom på eksamen

Praksisen kan sammenlignes med det som skjer dersom en student på grunn av sykdom eller andre grunner ikke har anledning til å gjennomføre eksamen i andre emner. Eksamen må da utsettes til nærmeste påfølgende fastsatte tidspunkt for eksamen (kontinuasjoneksamen), eller til neste ordinære eksamen for emner som har eksamen hvert semester. Masteroppgaven blir i denne sammenhengen å sammenligne med emner som har eksamen hvert semester.

2. Hensynet til forsvarlig administrasjon og sensurfrister

I høstsemester 2021 var det 183 oppmeldte studenter i JUS399. Tallet for vårsemesteret 2022 var 289 studenter.

Ettersom skriveperioden for masteroppgaven strekker seg over et helt semester, er det sannsynlig at et høyt antall studenter vil kunne oppleve at sykdom forsinker arbeidet med masteroppgaven i større eller mindre grad. Dersom sykdom under skriveperioden skulle gi utsatt leveringsfrist for masteroppgaven, ville det ikke være mulig for fakultetet å avvikle sensur av oppgavene innen rimelig tid. Videre vil et høyt antall individuelle innleveringsfrister føre til et behov for flere administrative ressurser.

Ved å åpne for individuelt tilpassede utsatte innleveringsfrister, vil den administrative håndteringen av oppgavene det gjelder sammenfalle med ferieavvikling. Dette aspektet er relevant for begge semestre (jule- og sommerferie), men er særlig problematisk for sensuren i vårsemesteret hvor oppgavevolumet er større og ferieperioden er lenger. Sannsynligheten for at sensurprosessen vil ta lenger tid er derfor stor. I tillegg skal man håndtere like mange klagefrister i løpet av sommermånedene. På toppen av dette vil behovet for kontrollkomisjoner være til stede over et veldig langt tidsspenn, noe som allerede er en administrativ tungrodd prosess. Erfaringen fra våren 2020 og våren 2021, var at de individuelle innleveringsfristene krevde et betydelig behov for administrativ tilstedeværelse om sommeren. Oppgavene måtte også fordeles mellom flere personer enn ønskelig, noe som øker sjansen for at informasjon går tapt eller misforstått.

Videre er det etter vår vurdering en risiko for at sensuren forringes ved flere og mindre sensurkomisjoner som følge av flere innleveringsfrister. Fakultetet har et ønske om så store komisjoner som mulig slik at sensorene har størst mulig sammenligningsgrunnlag i sensuren.

Denne praksis har ikke tidligere vært skrevet inn i emnebeskrivelsen, eller i annet regelverk.

2. Særlig om praksis under koronapandemien

Fakultetet justerte sin praksis under koronapandemien på grunn av [Midlertidig forskrift om tillegg til forskrift 16. februar 2012 nr. 872 om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen \(grads- og studieforskriften\)](#) (koronaforskriften). I perioden fra V-20 til H-21 ble oppmeldte studenter derfor orientert om muligheten til å søke om alternativ innleveringsfrist. Fakultetet mottok mange søknader og det ble innvilget både innlevering til en felles alternativ frist samt individuelle frister. Administrasjonen opplevde dette som svært ressurskrevende. Fravikelse av gjeldende praksis var av hensyn til å sikre at studenter ved Det juridiske fakultet fikk gjennomført sin utdanning og fikk sine grader og vitnemål uten forsinkelse på grunn av forhold knyttet til koronavirus, jf. formålet med koronaforskriften.

3. Fremtidig praksis

Studieseksjonen foreslår at praksis fra før koronaforskriften videreføres, dog med den endring at det i emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgåve skrives inn at det ikke er mulighet for å få innvilget utvidet innleveringsfrist. Dette gjelder for alle studenter, også de som kan dokumentere kort- eller langvarig sykdom under skriveperioden. Studenter som ikke kan levere oppgaven innen innleveringsfristen, får overført oppgaven til påfølgende semester og innleveringsfrist. Slik overføring gjøres kun én gang. Ved ytterligere behov for utsettelse må studenten sende inn søknad om dette da en overføring til påfølgende semester som oftest vil medføre behov for utvidet studierett. Videre må det avklares med veileder om denne har tid og anledning til å fortsette oppdraget.

Fakultetet gir ikke dispensasjoner fra dette, og det er dermed ikke mulig å få innvilget individuell innleveringsfrist.

3.1 Særlig om studenter med tilretteleggingsbehov

Fakultetet har en plikt til og et ønske om å tilrettelegge for studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov. Plikten til å tilrettelegge er regulert i Universitets- og høyskoleloven § 4-3, c. Det er dog viktig å skjelle mellom studenter med tilretteleggingsbehov og studenter som blir syke eller lignende i løpet av skriveperioden. Fristen for å søke om tilrettelegging er den 1. september for høstsemesteret og den 1. februar for vårsemesteret. En søknad om tilrettelegging må derfor fremsettes innen skriveperioden for JUS399 begynner, og ikke kort før innleveringsfristen. Studenter som kan dokumentere et tilretteleggingsbehov kan få innvilget redusert studieprogresjon slik at de skriver masteroppgaven over to semestre, jf. § 4-5-1, jf. Forskrift om opptak, studier, mv. ved Universitetet i Bergen. Disse studenter kan ikke få innvilget individuell innleveringsfrist.

4. Forslag til vedtak

4. Studieutvalget stiller seg bak forslaget til fremtidig praksis for utvidet innleveringsfrist på JUS399 Masteroppgåve som beskrevet i saksnotatet punkt 3.

5. Emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgåve endres slik at det under «*Frister for påmelding, bekreftelse og innlevering med mer*» tilføyes:

«Innleveringsfristen er absolutt og fakultetet innvilger ikke individuell innleveringsfrist. Dersom oppgaven ikke er levert innen innleveringsfristen, må oppgaven leveres innen innleveringsfristen påfølgende semester.»

05.09.2022/Studieseksjonen/ANNNI, INGVSTR, KARE, EIJE, BAR

[Tilbake til saklisten.](#)

Endring av emnebeskrivelsen i JUS276-2-B European Human Rights

Dersom to emner overlapper med hverandre, skal det medføre studiepoengsreduksjon. I emnebeskrivelsen til JUS276-2-B European Human Rights er det anført:

Studiepoengsreduksjon

Combined with JUS135, this course will not give any credits.

Dette må også gjelde for JUS221 Rettsstaten. Emnebeskrivelsen for JUS276-2-B endres derfor til:

Combined with JUS135 or JUS221, this course will not give any credits.

Forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen i JUS276-2-B European Human Rights endres til:

Studiepoengsreduksjon

Combined with JUS135 og JUS221, this course will not give any credits.

[Tilbake til saklisten.](#)

Sak 57/22

Ny emneansvarlig i JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law

Forslag til vedtak:

Fra og med høstsemesteret 2022 overtar førsteamanuensis Lillia Oprysk emneansvaret i JUS277-2-A Introduction to Copyright Law og JUS277-2-B International Copyright Law fra Professor P. Bernt Hugenholtz.

[Tilbake til saklisten.](#)

Endring av emnebeskrivelse i JUS399 Masteroppgave - Innleveringsspråk

Det har lenge vært praksis for at studenter som skriver JUS399 Masteroppgave kan levere på enten norsk eller engelsk. Dette har bare vært formidlet muntlig til studentene, og det er et ønske fra både emneansvarlig professor Bjørnar Borvik og studieadministrasjonen at valgfriheten blir skrevet inn i emnebeskrivelsen. Undervisningen gis bare på norsk.

Følgende endringer foreslås:

«Språk» i emnebeskrivelsen endres fra: «Norsk» til «Norsk, engelsk».

Under «Arbeids og undervisningsformer» skrives det: «Undervisningen gis på norsk»

Under «vurderingsformer» under punktet «Innlevering» skrives: «Masteroppgaven kan skrives på norsk eller engelsk.»

Forslag til vedtak:

I emnebeskrivelsen for JUS399 Masteroppgave endres følgende:

- 1. «Språk» i emnebeskrivelsen endres fra: «Norsk» til «Norsk, engelsk».*
- 2. Under «Arbeids og undervisningsformer» tilføyes: «Undervisningen gis på norsk.»*
- 3. Under «vurderingsformer» under punktet «Innlevering» tilføyes: «Masteroppgaven kan skrives på norsk eller engelsk.»*

[Tilbake til saklisten.](#)